BENDROJO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. gegužės 17 d. *

Byloje T-299/08

Elf Aquitaine SA, įsteigta Kurbevua (Prancūzija), atstovaujama advokatų É. Morgan de Rivery ir S. Thibault-Liger,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą X. Lewis, É. Gippini Fournier ir R. Sauer,

atsakovę,

dėl prašymo pirmiausia panaikinti 2008 m. birželio 11 d. Komisijos sprendimą C(2008) 626 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo 53 straipsnį (Byla COMP/38.695 – Natrio chloratas) tiek, kiek jis susijęs su ieškove, arba, nepatenkinus šio reikalavimo, panaikinti ar sumažinti ieškovei minėtu sprendimu skirtas baudas,

* Proceso kalba: prancūzų.

BENDRASIS TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro pirmininkė I. Pelikánová, teisėjai K. Jürimäe (pranešėjas) ir S. Soldevila Fragoso,

posėdžio sekretorė C. Kristensen, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. birželio 2 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

1 2008 m. birželio 11 d. Sprendimu C(2008) 2626 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį ir Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo 53 straipsnį (Byla COMP/38.695 – Natrio chloratas) (toliau – ginčijamas sprendimas) Europos Bendrijų Komisija kartu su kitomis įmonėmis nubaudė ieškovę *Elf Aquitaine SA,* kuri iki 2006 m. buvo *Arkema France* (buvusi *Atochem SA, Elf Atochem SA,* vėliau – *Atofina SA* ir *Arkema SA)* patronuojanti bendrovė, už nuo 1995 m. gegužės 11 d. iki 2000 m. vasario 9 d. trukusį dalyvavimą keliuose susitarimuose ir suderintuose veiksmuose

dėl EEE natrio chlorato rinkos tiek, kiek šis dalyvavimas susijęs su ieškove ir *Arkema France* (ginčijamo sprendimo 12–15 konstatuojamosios dalys ir 1 straipsnis).

2 Natrio chloratas yra stiprus oksidatorius, gaunamas elektrolizuojant natrio chlorido vandeninį tirpalą inde be diafragmos. Natrio chloratas gali būti kristalo formos arba tirpalas. Jis daugiausia naudojamas gaminant chloro dioksidą, kuris naudojamas plaušienos ir popieriaus pramonėje cheminei plaušienai balinti. Kitos jo daug mažiau taikomos naudojimo sritys yra geriamojo vandens gryninimas, tekstilės balinimas, herbicidų gamyba ir urano rafinavimas (ginčijamo sprendimo 2 konstatuojamoji dalis).

3 1999 m. pagrindiniai konkurentai natrio chlorato rinkoje EEE buvo šios įmonės: *EKA Chemicals AB* (toliau – EKA), kurios visas kapitalas priklausė *Akzo Nobel* grupei ir kuri užėmė 49 % minėtos rinkos; *Finnish Chemicals Oy*, kurios visas kapitalas netiesiogiai priklausė *Erikem Luxembourg SA* (toliau – ELSA) ir kuri užėmė 30 % minėtos rinkos; *Arkema France*, kurios 97,55 % kapitalo 1992–2000 m. valdė ieškovė ir kuri užėmė 9 % šios rinkos, ir galiausiai – *Aragonesas Industrias y Energia SAU* (toliau – *Aragonesas*), kurios visas kapitalas ar didžioji jo dalis 1992–2000 m. tiesiogiai ar netiesiogiai priklausė *Uralita SA* ir kuri, kaip ir *Solvay SA/NV*, užėmė 5 % šios rinkos, o visi kiti gamintojai bendrai užėmė 2 % minėtos rinkos (ginčijamo sprendimo 13, 14, 25–30, 42 ir 46 konstatuojamosios dalys).

4 2003 m. kovo 28 d. EKA, remdamasi 2002 m. vasario 19 d. Komisijos pranešimu apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 45, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 155, toliau – 2002 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo), pateikė Komisijai paraišką atleisti nuo baudų, susijusią su karteliu

natrio chlorato rinkoje (toliau – kartelis). EKA minėtą paraišką grindė dokumentais ir žodiniu pareiškimu (ginčijamo sprendimo 54 ir 55 konstatuojamosios dalys).

5 2003 m. rugsėjo 30 d. Komisija, remdamasi 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 15 dalimi, suteikė EKA sąlyginį atleidimą nuo baudos (ginčijamo sprendimo 55 konstatuojamoji dalis).

6 2004 m. rugsėjo 10 d. Komisija, remdamasi 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 18 straipsnio 2 dalimi, išsiuntė *Finnish Chemicals*, *Arkema France* ir *Aragonesas* prašymus pateikti informaciją (ginčijamo sprendimo 56 konstatuojamoji dalis).

7 2004 m. spalio 18 d. *Arkema France*, atsakydama į šio sprendimo 6 punkte minėtą Komisijos prašymą pateikti informaciją, pateikė paraišką pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo (ginčijamo sprendimo 57 konstatuojamoji dalis).

8 2004 m. spalio 29 d. *Finnish Chemicals* pateikė Komisijai paraišką pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo ir žodžiu išdėstė informaciją apie kartelį. *Finnish Chemicals* minėtą paraišką patvirtino 2004 m. lapkričio 2 d. laišku, kuriame pateikė ir su jos dalyvavimu darant nagrinėjamą pažeidimą susijusius dokumentus (ginčijamo sprendimo 58 konstatuojamoji dalis).

9 Nuo 2004 m. lapkričio 4 d. Komisija, remdamasi Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnio 2 dalimi, išsiuntė prašymus pateikti informaciją, be kita ko, *Arkema France*, *Aragonesas*, EKA ir *Finnish Chemicals*. Su paskutinėmis dviem įmonėmis ji taip pat buvo susitikusi. Ieškovei Komisija pirmą kartą išsiuntė prašymą pateikti informaciją 2008 m. balandžio 11 dieną (ginčijamo sprendimo 59–65 konstatuojamosios dalys).

10 2007 m. liepos 11 d. laišku Komisija informavo *Arkema France* apie ketinimą atmesti jos paraišką pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo (ginčijamo sprendimo 563 konstatuojamoji dalis).

11 Tos pačios dienos laišku Komisija taip pat pranešė *Finnish Chemicals* apie ketinimą sumažinti jai skirtiną baudą 30–50 % pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo (ginčijamo sprendimo 583 konstatuojamoji dalis).

12 2007 m. liepos 27 d. Komisija parengė pranešimą apie kaltinimus, skirtą ieškovei, EKA, *Akzo Nobel NV, Finnish Chemicals*, ELSA, *Arkema France*, *Aragonesas* ir *Uralita*. Visos jos atsakė į jį per nustatytą terminą (ginčijamo sprendimo 66 ir 67 konstatuojamosios dalys).

13 2007 m. lapkričio 20 d. *Arkema France* ir ieškovė, be kita ko, pasinaudojo savo teise būti išklausytoms žodžiu per pokalbį su bylą nagrinėjančiu pareigūnu (ginčijamo sprendimo 68 konstatuojamoji dalis).

14 2008 m. birželio 11 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą, apie kurį pranešė ieškovei 2008 m. birželio 16 dieną.

15 Ginčijamame sprendime Komisija iš esmės nurodo, kad *Arkema France*, EKA, *Finnish Chemicals* ir *Aragonesas* vykdė natrio chlorato rinkos stabilizavimo strategiją, kurios galutinis tikslas buvo paskirstyti tarpusavyje šio produkto pardavimo mastus, koordinuoti kainodaros politiką vartotojams ir taip kuo labiau padidinti savo antkainius. Kartelio veikimas buvo grindžiamas dažnais konkurentų dvišaliais ar daugiašaliais susitikimais ir pokalbiais telefonu nesilaikant iš anksto nustatytos tvarkos. Komisija

nurodo, kad šioje slaptoje veikloje EKA ir *Finnish Chemicals* pradėjo dalyvauti nuo 1994 m. rugsėjo 21 d., *Arkema France* – nuo 1995 m. gegužės 17 d., *Aragonesas* – nuo 1996 m. gruodžio 16 d. ir ELSA – nuo 1997 m. vasario 13 dienos. Minėti veiksmai tęsėsi bent iki 2000 m. vasario 9 d. *Arkema France*, EKA, *Finnish Chemicals* ir *Aragonesas* atveju (ginčijamo sprendimo 69–71 konstatuojamosios dalys).

16 Dėl *Arkema France* neteisėto elgesio Komisija nurodo, kad ginčijamame sprendime išdėstytos faktinės aplinkybės patvirtina, jog ji tiesiogiai dalyvavo darant nagrinėjamus antikonkurencinius veiksmus. Komisija taip pat nurodo, kad per visą pažeidimo laikotarpį ieškovė valdė daugiau nei 97 % *Arkema France* akcijų. Dėl šios priežasties Komisija tvirtina, jog pagrįstai galima manyti, kad *Arkema France* turėjo taikyti jos patronuojančios bendrovės nustatytą politiką ir negalėjo veikti savarankiškai. Todėl Komisija daro išvadą, jog galima preziumuoti, kad ieškovė darė lemiamą įtaką *Arkema France*, o tai patvirtina jos nurodyti papildomi įrodymai (ginčijamo sprendimo 384 ir 386 konstatuojamosios dalys).

17 *Arkema France* ir ieškovei skirtinos baudos dydį Komisija apskaičiavo vadovaudamasi pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gairėmis (OL C 210, 2006, p. 2, toliau – gairės) (ginčijamo sprendimo 498 konstatuojamoji dalis).

18 Pirmiausia Komisija nurodo, kad nustatant *Arkema France* skirtinos pagrindinės baudos dydį reikia atsižvelgti į sumą, sudarančią 19 % produkto, dėl kurio buvo sukurtas kartelis, pardavimo vertės. Pirma, kadangi *Arkema France* dalyvavo kartelyje mažiausiai ketverius metus ir aštuonis mėnesius, Komisija mano, jog pagrindinę baudą reikėjo padauginti iš penkių, kad būtų atsižvelgta į pažeidimo trukmę. Antra, norint atgrasinti atitinkamas įmones, taigi ir *Arkema France*, nuo dalyvavimo sudarant

horizontalius susitarimus dėl kainų nustatymo, Komisijos nuomone, būtina padidinti baudą papildoma suma, sudarančia 19 % minėto pardavimo vertės. Todėl ji nurodo, kad *Arkema France* solidariai su ieškove reikia skirti 22 700 000 eurų baudą (ginčijamo sprendimo 510 ir 521–523 konstatuojamosios dalys).

19 Be to, dėl pagrindinės baudos koregavimo Komisija kaip sunkinančią aplinkybę nurodo, kad ji iki ginčijamo sprendimo priėmimo *Arkema France* jau buvo nubaudusi trimis sprendimais, kuriuose ji buvo pripažinta atsakinga už ankstesnį slaptą elgesį. Pirma, Komisija iš esmės nurodo, kad pakartotinis *Arkema France* elgesys pateisina jai skirtinos pagrindinės baudos padidinimą 90 %. Antra, ji nenustatė jokių lengvinančių aplinkybių dėl *Arkema France* ar ieškovės, kurios leistų sumažinti baudą. Komisija mano, kad, atsižvelgus į visas bylos aplinkybes, „jokia ypatinga aplinkybė“ neleidžia *Arkema France* skirtinos baudos sumažinti kitais pagrindais, nei numatyti 2002 m. pranešime dėl bendradarbiavimo (ginčijamo sprendimo 525, 526, 538 ir 544 konstatuojamosios dalys).

20 Komisija taip pat pažymi, kad, norint užtikrinti pakankamą atgrasomąjį baudų poveikį ir atsižvelgiant į tai, jog ieškovės produktų, nesusijusių su produktais, dėl kurių padarytas pažeidimas, apyvarta yra labai didelė, ir galiausiai tai, kad ši apyvarta kartu paėmus gerokai viršija kitų atitinkamų įmonių apyvartą, jai taikomą baudos bazinį dydį reikia padidinti 70 % (ginčijamo sprendimo 545, 548 ir 559 konstatuojamosios dalys).

21 Be to, Komisija pažymi, kad baudos *Arkema France* ir ypač ieškovei yra mažesnės nei 10 % jų bendros apyvartos 2007 m. ir kad iki 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo pritaikymo *Arkema France* galėjo būti skirta 43 130 000 eurų bauda, o

ieškovei – 38 590 000 eurų bauda (ginčijamo sprendimo 551 ir 552 konstatuojamosios dalys).

22 Galiausiai Komisija mano, kad *Arkema France* bauda neturi būti mažinama pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, nes jos Komisijai pateikta informacija neturėjo jokios didelės papildomosios vertės pagal minėto pranešimo 21 dalį. Kita vertus, Komisija mano, kad *Finnish Chemicals* jai pateikė informacijos, turinčios didelės papildomosios vertės pagal to paties pranešimo 21 dalį. Todėl ji jai skirtiną baudą sumažino 50 % (ginčijamo sprendimo 580, 588 ir 591 konstatuojamosios dalys).

23 Ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 ir 2 straipsniai išdėstyti taip:

„*1 straipsnis*

Šios bendrovės pažeidė EB 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį dalyvaudamos nurodytu laikotarpiu sudarant kelis susitarimus ir atliekant suderintus veiksmus, kad paskirstytų pardavimo apimtis, nustatytų kainas, keistųsi slapta komercine informacija apie kainas ir pardavimo apimtis bei stebėtų antikonkurencinių susitarimų dėl natrio chlorato vykdymą EEE rinkoje:

a) [EKA] nuo 1994 m. rugsėjo 21 d. iki 2000 m. vasario 9 d.;

b) *Akzo Nobel* <...> nuo 1994 m. rugsėjo 21 d. iki 2000 m. vasario 9 d.;

c) *Finnish Chemicals* <...> nuo 1994 m. rugsėjo 21 d. iki 2000 m. vasario 9 d.

d) [ELSA] nuo 1997 m. vasario 13 d. iki 2000 m. vasario 9 d.;

e) *Arkema France* nuo 1995 m. gegužės 17 d. iki 2000 m. vasario 9 d.;

f) [ieškovė] <...> nuo 1995 m. gegužės 17 d. iki 2000 m. vasario 9 d.;

g) *Aragonesas* <...> nuo 1996 m. gruodžio 16 d. iki 2000 m. vasario 9 d.;

h) *Uralita* <...> nuo 1996 m. gruodžio 16 d. iki 2000 m. vasario 9 dienos.

2 straipsnis

Už 1 straipsnyje minimus pažeidimus skiriamos tokio dydžio baudos:

a) EKA <...> ir *Akzo Nobel* <...> solidariai sumoka 0 eurų;

b) *Finnish Chemicals* <...> sumoka 10 150 000 eurų, iš kurių solidariai su [ELSA] (likviduojama) 50 900 eurų;

c) *Arkema France* ir [ieškovė] <...> solidariai sumoka 22 700 000 eurų;

d) *Arkema France* <...> sumoka 20 430 000 eurų;

e) [ieškovė] <...> sumoka 15 890 000 eurų;

f) *Aragonesas* <...> ir *Uralita* <...> solidariai sumoka 9 900 000 eurų.

<...>“

24 Ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies 3 straipsnyje Komisija minėto sprendimo 1 straipsnyje išvardytoms bendrovėms nurodo, pirma, nedelsiant nutraukti nagrinėjamą pažeidimą, jei to dar nepadarė, ir, antra, nebekartoti minėto sprendimo 1 straipsnyje aprašytų veiksmų arba bet kokių tokio pat ar panašaus pobūdžio veiksmų.

25 Ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies 4 straipsnyje išvardijamos šio sprendimo adresatės, kurios yra minėto sprendimo 1 straipsnyje nurodytos įmonės.

Procesas ir šalių reikalavimai

26 Ši byla buvo pradėta ieškiniu, pateiktu Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrasis Teismas) kanceliarijai 2008 m. rugpjūčio 1 dieną.

27 Susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu, Bendrasis Teismas (antroji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį. Bendrasis Teismas taip pat pateikė keletą klausimų ieškovei ir Komisijai. Be to, jis paprašė Komisijos pateikti tam tikrus dokumentus. Šalys į šios prašymus atsakė per nustatytą terminą, tačiau Komisija atsisakė pateikti užrašytą žodinę EKA paraišką atleisti nuo baudos.

28 Per 2008 m. birželio 2 d. posėdį buvo išklausytos šalių nuomonės žodžiu ir atsakymai į Bendrojo Teismo žodžiu pateiktus klausimus.

29 2010 m. birželio 11 d. Nutartimi *Elf Aquitaine prieš Komisiją* (T-299/08, neskelbiama Rinkinyje) Bendrasis Teismas, pirma, nurodė Komisijai pateikti užrašytą žodinę EKA paraišką atleisti nuo baudos ir, antra, leido ieškovės advokatams su šiuo dokumentu susipažinti Bendrojo Teismo kanceliarijoje. Komisija pateikė šį dokumentą per nustatytą terminą ir ieškovės advokatai su juo susipažino Bendrojo Teismo kanceliarijoje. Atsakydama į Bendrojo Teismo klausimą raštu ieškovė nurodė, kad nors ji negalėjo patvirtinti, jog tai buvo tas pats dokumentas, su kuriuo jai buvo leista susipažinti Komisijos administracinės procedūros metu, ji neturi jokių priežasčių abejoti, jog tai yra tas pats dokumentas.

30 Žodinė proceso dalis buvo baigta 2010 m. liepos 16 dieną.

31 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:

— pirmiausia, remiantis EB 230 straipsniu, panaikinti ginčijamą sprendimą tiek, kiek jis su ja susijęs;

— arba, nepatenkinus pirmojo prašymo, remiantis EB 229 straipsniu, panaikinti ar sumažinti jai ginčijamo sprendimo 2 straipsnio c ir e punktuose nustatytas baudas;

— bet kuriuo atveju priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

32 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį;

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

1. *Dėl pagrindinių reikalavimų, susijusių su daliniu ginčijamo sprendimo panaikinimu*

33 Pagrįsdama savo reikalavimą panaikinti ginčijamą sprendimą tiek, kiek jis su ja susijęs, ieškovė pateikia dešimt pagrindų. Pirmasis pagrindas paremtas atsakomybės už pažeidimą priskyrimą bendrovių grupių viduje reglamentuojančių taisyklių pažeidimu. Antrasis pagrindas pagrįstas šešių pagrindinių principų pažeidimu, kilusiu dėl atsakomybės už nagrinėjamus neteisėtus veiksmus priskyrimo ieškovei. Trečiasis pagrindas susijęs su ieškovės pateiktų įrodymų visumos iškraipymu. Ketvirtasis pagrindas paremtas ginčijamo sprendimo motyvų prieštaringumu. Penktasis pagrindas

pagrįstas gero administravimo principo pažeidimu. Šeštasis pagrindas susijęs su teisinio saugumo principo pažeidimu. Septintasis pagrindas paremtas piktnaudžiavimu įgaliojimais. Aštuntasis pagrindas susijęs su ieškovei individualiai skirtos baudos nepagrįstumu. Devintasis pagrindas pagrįstas *Arkema France* ir ieškovei solidariai skirtos baudos apskaičiavimą reglamentuojančių principų ir taisyklių pažeidimu. Dešimtasis pagrindas paremtas 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo nuostatų pažeidimu.

Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su atsakomybės už pažeidimą priskyrimą bendrovių grupių viduje reglamentuojančių taisyklių pažeidimu

34 Pirmasis ieškovės pagrindas, pagal kurį Komisija ginčijamame sprendime pažeidė atsakomybės už pažeidimą priskyrimą bendrovių grupių viduje reglamentuojančias taisykles, padalytas į penkias dalis.

Dėl pirmos dalies, susijusios su teisės klaida ieškovei priskiriant atsakomybę už nagrinėjamus neteisėtus veiksmus

— Šalių argumentai

35 Iš esmės ieškovė teigia, kad Komisija padarė teisės klaidą ginčijamo sprendimo 369 konstatuojamojoje dalyje nuspręsdama, jog ji neturėjo pateikti konkrečių įrodymų patvirtinti prezumpcijai, pagal kurią patronuojanti bendrovė, kuriai priklauso visas jos dukterinės bendrovės kapitalas, daro jai lemiamą įtaką (toliau – lemiamos įtakos prezumpcija).

36 Pirma, iš gausios teismų praktikos ir ankstesnės Komisijos sprendimuose suformuotos praktikos matyti, kad ši institucija turi pagrįsti lemiamos įtakos prezumpciją minėtą įtaką patvirtinančiais konkrečiais įrodymais. Šie įrodymai turi patvirtinti, kad patronuojanti bendrovė dalyvavo darant pažeidimą, apie jį žinojo arba grupės vidaus organizacija suteikė galimybę jai realiai kištis į savo dukterinės bendrovės verslo politiką. Be kita ko, ieškovė teigia, kad beveik 40 metų iki 2005 m. sausio 19 d. Komisijos sprendimo C(2004) 4876 galutinis, susijusio su (EB) 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (byla COMP/E-1/37.773 – AMCA), priėmimo (OL L 353, 2006, p. 12, toliau – Sprendimas *AMCA*) ši institucija pateikdavo specifinius įrodymus lemiamos įtakos prezumpcijai patvirtinti. Ji taip pat pažymi, kad 2008 m. spalio 1 d. Komisijos sprendimo dėl procedūros pagal (EB) 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (Byla COMP/C.39181 – Žvakių vaškas) (OL C 295, p. 17, toliau – Sprendimas *Žvakių vaškas*) 574 konstatuojamojoje dalyje Komisija pripažino, jog iki 2005 m. ji nepriskirdavo atsakomybės už pažeidimą patronuojančiai bendrovei nepateikusi konkrečių šią prezumpciją patvirtinančių įrodymų.

37 Antra, ieškovė nurodo, kad 2003 m. gruodžio 10 d. Komisijos sprendime dėl proceso pagal (EB) 81 straipsnį ir EEE sutarties 53 straipsnį (Byla COMP/E-2/37.857 – Organiniai peroksidai) (OL L 110, 2005, p. 44, toliau – Sprendimas *Organiniai peroksidai*) Komisija ieškovei nepriskyrė atsakomybės už pažeidimą, dėl kurio šiame sprendime buvo skirta sankcija, nustačiusi, kad *Arkema France* rinkoje veikė visiškai savarankiškai.

38 Trečia, ieškovė iš esmės teigia, kad Komisijos pareigą pateikti papildomus lemiamos įtakos prezumpciją patvirtinančius įrodymus, kai taikomas EB 81 straipsnis, patvirtina teismų praktika dėl priemonės, kurios valstybės pagalbos teisės srityje ėmėsi valstybinė įmonė, priskyrimo valstybei. Šiuo klausimu ji nurodo 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Prancūzija prieš Komisiją* (C-482/99, Rink. p. I-4397) ir 2008 m. birželio 26 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *SIC prieš Komisiją*

(T-442/03, Rink. p. II-1161). Jos teigimu, vadovaujantis EB 295 straipsniu, taikant vienodo požiūrio principą, privatus bendrovių grupės akcininkas negali būti vertinamas nepalankiau nei valstybinis akcininkas.

39 Ketvirta, ieškovė nurodo, kad ginčijamo sprendimo 369 konstatuojamojoje dalyje išdėstytas Komisijos vertinimas, jog norėdama patvirtinti lemiamos įtakos prezumpciją ji neprivalo pateikti papildomų įrodymų, kad patronuojanti bendrovė kontroliuoja savo dukterinę bendrovę, prieštarauja daugelyje ES valstybių narių, t. y. Belgijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Jungtinėje Karalystėje, bei JAV taikomoms taisyklėms, kurių įtaka Bendrijos konkurencijos teisei neginčijama. Pirma, visose minėtose valstybėse nacionalinės konkurencijos institucijos remiasi įrodymų, leidžiančių patvirtinti dukterinės bendrovės savarankišką nuo patronuojančios bendrovės veiklą, visuma. Antra, nors Komisija neprivalo laikytis valstybių narių konkurencijos institucijų pasirinktų sprendimų, vis dėlto ji privalo į juos atsižvelgti, įvertindama sustiprinto bendradarbiavimo mechanizmus, reglamentuojančius Komisijos ryšius su minėtomis institucijomis Europos konkurencijos tinkle.

40 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

41 Pirmiausia reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 369–372 konstatuojamosiose dalyse priminusi teismų praktiką, susijusią su neteisėtų dukterinės bendrovės veiksmų

priskyrimu jos patronuojančiai bendrovei, minėto sprendimo 386 ir 387 konstatuojamosiose dalyse Komisija pripažino, jog:

„(386) Visą pažeidimo laikotarpį [ieškovė] valdė daugiau nei 97 % [*Arkema France*] akcijų. Atsižvelgiant į tai, kad tokiomis aplinkybėmis galima pagrįstai manyti, jog dukterinė bendrovė turi taikyti jos patronuojančiosios bendrovės nustatytą politiką (t. y. negalėjo veikti savarankiškai) ir patronuojanti bendrovė nesusidūrė su jokiomis kliūtimis nustatydama šią dukterinės bendrovės politiką, galima preziumuoti, jog [ieškovė] darė lemiamą įtaką [*Arkema France*]. Yra ir kitų veiksnių, patvirtinančių prezumpciją, kad [ieškovės] daroma įtaka iš tiesų buvo lemiama. Pirmiausia, visus [*Arkema France*] *conseil d'administration* (valdybos) narius skyrė [ieškovė]. Be to, 1997–1999 m. [P.] vienu metu buvo [*Arkema France*] [ieškovės] *comité de direction générale* (bendrojo valdymo komiteto) narys ir [*Arkema France*] *conseil d'administration* narys. Tas pats taikytina [I.], kuris 1994–1998 m. buvo [*Arkema France*] *conseil d'administration* narys ir 1994–1997 m. – [ieškovės] *comité de direction générale* narys. Be to, [W.] 1994–1999 m. buvo *[Arkema France]* conseil d'administration narys ir 1999 m. buvo paskirtas į [ieškovės] *comité de direction générale*. Be to, keletas kitų asmenų, pvz., [D.] (1994–2000 m.) ir [R.] (1994–1997 m.), tuo pačiu metu buvo [*Arkema France*] ir [ieškovės] *conseil d'administration* nariais. Atsižvelgiant į įvairius [*Arkema France*] valdymo ir kontrolės organų, kurių narius (valdymo organų atveju) skyrė ir, reikia manyti, galėjo atšaukti [ieškovė], personalo pasikartojimus, aišku, kad ieškovė buvo informuota apie visus [*Arkema France*] priimtus sprendimus ir galėjo juos bet kada paveikti. Be to, nebuvo nė vieno kito didelio akcininko, galėjusio daryti įtaką dukterinės bendrovės verslo politikai.

(387) Atsižvelgiant į iš [ieškovės] dalyvavimo [*Arkema France*] pažeidimo metu (turint daugiau kaip 97 % akcijų) ir organizacinių ryšių kylančią prezumpciją, Komisija mano, kad [ieškovė] darė lemiamą įtaką savo dukterinės bendrovės [*Arkema France*] veiksmams."

42 Be to, ginčijamo sprendimo 396–415 konstatuojamosiose dalyse Komisija atmetė *Arkema France* ir ieškovės argumentus, pateiktus pastabose atsakant į pranešimą apie kaltinimus, kuriais jos bandė ginčyti atsakomybės už nagrinėjamą pažeidimą priskyrimą ieškovei.

43 Taigi iš šio sprendimo 41 ir 42 punktuose išdėstytų ginčijamo sprendimo motyvų matyti, kad Komisija ieškovei priskyrė atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą, remdamasi prezumpcija, pagal kurią patronuojanti bendrovė, turinti daugiau kaip 97 % savo dukterinės bendrovės akcijų, daro šiai bendrovei lemiamą įtaką. Komisija taip pat nusprendė, kad, pirma, šią prezumpciją patvirtino papildomi ginčijamame sprendime jos pateikti įrodymai ir, antra, *Arkema France* ir ieškovės argumentai, pateikti pastabose atsakant į pranešimą apie kaltinimus, negalėjo paneigti minėtos prezumpcijos.

44 Taigi reikia išnagrinėti, ar, kaip teigia ieškovė, Komisija padarė teisės klaidą nuspręsdama, kad to, jog šiai įmonei priklausė daugiau kaip 97 % *Arkema France* akcijų, pakako, kad ieškovei būtų priskirta nagrinėjama atsakomybė.

45 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendime *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* (C-97/08 P, Rink. p. I-8237, 54 punktas) Teisingumo Teismas priminė, kad konkurencijos teisė taikoma įmonių veiklai (2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 59 punktas) ir kad sąvoka „įmonė“ apima bet kurį ūkinę veiklą vykdantį subjektą, neatsižvelgiant į jo teisinį statusą ar finansavimo būdus (2005 m. birželio 28 d. Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 112 punktas; 2006 m. sausio 10 d. Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.*, C-222/04, Rink. p. I-289, 107 punktas ir 2006 m. liepos 11 d. Sprendimo *FENIN prieš Komisiją*, C-205/03 P, Rink. p. I-6295, 25 punktas).

46 Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad sąvoka „įmonė“ šiame kontekste turi būti suprantama kaip reiškianti ekonominį vienetą, net jei teisiniu požiūriu šį ekonominį vienetą sudaro keletas fizinių ar juridinių asmenų (žr. 45 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 55 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

47 Kai toks ūkio subjektas pažeidžia konkurencijos taisykles, pagal asmeninės atsakomybės principą jis turi atsakyti už šį pažeidimą. (žr. 45 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 56 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

48 Konkurencijos teisės pažeidimas turi būti vienareikšmiai priskirtas juridiniam asmeniui, kuriam galės būti skirtos baudos, o pranešimas apie kaltinimus turi būti adresuotas šiam asmeniui. Taip pat svarbu, kad pranešime apie kaltinimus būtų nurodyta, kokiu statusu juridinis asmuo kaltinamas dėl aptariamų faktinių aplinkybių (žr. 45 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 57 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

49 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad atsakomybė už dukterinės bendrovės elgesį gali tekti patronuojančiai bendrovei, be kita ko, kai, nors ir turėdama savarankišką teisinį subjektiškumą, ši dukterinė bendrovė savarankiškai nesprendžia dėl savo elgesio rinkoje, o iš esmės įgyvendina patronuojančios bendrovės nurodymus, visų pirma atsižvelgiant į ekonominius, organizacinius ir teisinius šių dviejų teisės subjektų ryšius (žr. 45 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 58 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

50 Iš tikrųjų taip yra dėl to, kad tokioje situacijoje patronuojanti bendrovė ir jos dukterinė bendrovė yra to paties ekonominio vieneto nariai ir todėl sudaro vieną įmonę pagal šio sprendimo 45 ir 46 punktuose minėtą teismų praktiką. Taigi aplinkybė, kad patronuojanti bendrovė ir jos dukterinė bendrovė sudaro vieną įmonę pagal EB 81 straipsnį, leidžia Komisijai sprendimą, kuriuo skiriamos baudos, adresuoti patronuojančiai

bendrovei, nekeliant reikalavimo įrodyti asmeninį šios bendrovės dalyvavimą darant pažeidimą (žr. 45 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 59 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

51 Tuo ypatingu atveju, kai patronuojančiai bendrovei priklauso 100 % jos konkurencijos taisyklių pažeidimą padariusios dukterinės bendrovės akcijų, pirma, tokia patronuojanti bendrovė gali daryti lemiamą įtaką šios dukterinės bendrovės elgesiui, ir, antra, egzistuoja paneigiama prezumpcija, kad ši patronuojanti bendrovė iš tikrųjų daro lemiamą įtaką savo dukterinės bendrovės elgesiui (žr. 45 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 60 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

52 Tokiomis aplinkybėmis Komisijai pakanka įrodyti, jog patronuojančiai bendrovei priklauso visas jos dukterinės bendrovės kapitalas tam, kad būtų preziumuojama, jog patronuojanti bendrovė daro lemiamą įtaką jos verslo politikai. Tada Komisija gali pripažinti, kad patronuojanti bendrovė solidariai atsakinga už dukterinei bendrovei skirtos baudos sumokėjimą, nebent patronuojanti bendrovė, kuri turi paneigti šią prezumpciją, pateiktų pakankamai įrodymų, galinčių patvirtinti, kad jos dukterinė bendrovė rinkoje veikia savarankiškai (žr. 45 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 61 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

53 Nors 2000 m. lapkričio 16 d. Sprendime *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją* (C-286/98 P, Rink. p. I-9925, 28 ir 29 punktai) Teisingumo Teismas nurodė, kad, be to, jog patronuojanti bendrovė turi turėti 100 % dukterinės bendrovės kapitalo, nurodė kitas aplinkybes, kaip antai, kad nebuvo ginčyta, jog patronuojanti bendrovė darė įtaką savo dukterinės bendrovės verslo politikai arba kad abiem bendrovėms buvo kartu atstovaujama per administracinę procedūrą, vis dėlto šias aplinkybes Teisingumo Teismas nurodė tik siekdamas paminėti visus elementus, kuriais remdamasis Bendrasis teismas grindė savo motyvus, o ne tam, kad nustatytų šio sprendimo 60 punkte minėtai prezumpcijai taikyti reikalavimą pateikti papildomų netiesioginių įrodymų

dėl to, kad patronuojanti bendrovė iš tikrųjų darė įtaką (žr. 46 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 62 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

54 Iš visų išdėstytų argumentų matyti, kad kai patronuojančiai bendrovei priklauso 100 % jos dukterinės bendrovės kapitalo, egzistuoja paneigiama prezumpcija, kad ši patronuojanti bendrovė daro lemiamą įtaką savo dukterinės bendrovės elgesiui (žr. 46 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 63 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

55 Be to, iš Bendrojo Teismo praktikos matyti, kad jei patronuojančiai bendrovei priklauso beveik visas jos dukterinės bendrovės kapitalas, galima pagrįstai pripažinti, jog ši bendrovė savarankiškai nenustato savo elgesio rinkoje ir todėl su savo patronuojančia bendrove sudaro vieną įmonę pagal EB 81 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Michelin prieš Komisiją*, T-203/01, Rink. p. II-4071, 290 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

56 Šioje byloje reikia pripažinti, kad, pirma, kaip Komisija pažymėjo ginčijamo sprendimo 386 konstatuojamojoje dalyje, ieškovė neginčija, jog nagrinėjamų faktinių aplinkybių metu jai priklausė 97 % *Arkema France* kapitalo, o tiksliau – 97,55 % kapitalo, kaip tai buvo pripažinta ginčijamo sprendimo 13 konstatuojamojoje dalyje. Antra, nors ieškovė teigia, kad aplinkybė, jog *Arkema France* kapitalas nepriklausė kitiems akcininkams išskyrus ją, negali patvirtinti lemiamos įtakos prezumpcijos, vis dėlto ji nepateikia jokių argumentų, galinčių paneigti ginčijamo sprendimo 396 konstatuojamojoje dalyje Komisijos pateikiamą vertinimą, pagal kurį tai, kad patronuojančiai bendrovei priklauso beveik visas jos dukterinės bendrovės kapitalas, prilygintina viso minėto kapitalo turėjimui, nes iš esmės „tokiais atvejais mažumos akcininkai neturi jokių specialių teisių, išskyrus jų paprastą suinteresuotumą dukterinės bendrovės pelnu“.

57 Todėl Komisija, vadovaudamasi šio sprendimo 45–55 punktuose nurodyta teismų praktika, ginčijamame sprendime teisingai preziumavo, kad ieškovė darė lemiamą įtaką *Arkema France*, nes ieškovei priklausė beveik visas šios bendrovės kapitalas.

58 Nė vienas ieškovės pateiktas argumentas nepaneigia šios išvados.

59 Pirma, argumentus, kad iš teismų praktikos ir Komisijos sprendimuose suformuotos praktikos iki Sprendimo *AMCA* priėmimo matyti, jog ši institucija turi pagrįsti lemiamos įtakos prezumpciją konkrečiais įrodymais, reikia atmesti kaip nepagrįstus. Iš tiesų, kaip matyti iš šio sprendimo 45–55 punktų, Teisingumo Teismas Sprendime *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* būtent vadovaudamasis nusistovėjusia teismų praktika (šio sprendimo 45 punktas) pažymėjo, kad Komisija neturėjo pagrįsti minėtos prezumpcijos papildomais įrodymais. Be to, nors, kaip Komisija pažymėjo Sprendime *Žvakių vaškas*, sprendimuose suformuotoje praktikoje iki Sprendimo *AMCA* ši institucija pagrįsdavo lemiamos įtakos prezumpciją papildomais įrodymais, ši aplinkybė negali turėti įtakos šio sprendimo 57 punkte išdėstytai išvadai, kad ginčijamame sprendime Komisija, preziumuodama, jog ieškovė darė lemiamą įtaką *Arkema France,* turėjo teisę remtis tik tuo, kad ieškovei priklausė beveik visas *Arkema France* kapitalas.

60 Antra, kaip nepagrįstą reikia atmesti argumentą, kad Komisija padarė teisės klaidą ieškovei priskirdama atsakomybę už nagrinėjamus neteisėtus veiksmus, nors nepriskyrė atsakomybės Sprendime *Organiniai peroksidai*. Pirma, kadangi, kaip matyti iš šio sprendimo 45–55 punktų, ginčijamame sprendime atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą Komisija ieškovei priskyrė remdamasi teisingu įmonės sampratos pagal EB 81 straipsnio 1 dalį aiškinimu, vien tai, jog Komisija atsakomybės taip nepriskyrė

ankstesniame sprendime, kuriuo buvo skirta sankcija *Arkema France,* negali paneigti ginčijamo sprendimo teisėtumo šiuo klausimu. Antra, atsižvelgiant į tai, kad Komisija turi galimybę, bet neprivalo priskirti atsakomybės už pažeidimą patronuojančiai bendrovei (šiuo klausimu žr. 2009 m. rugsėjo 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Erste Group Bank ir kt. prieš Komisiją*, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P, Rink. p. I-8681, 82 punktą ir 2006 m. gruodžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Raiffeisen Zentralbank Österreich ir kt. prieš Komisiją*, T-259/02–T-264/02 ir T-271/02, Rink. p. II-5169, 331 punktą), vien tai, kad Komisija atsakomybės taip neprisky-rė Sprendime *Organiniai peroksidai*, nereiškia, jog vėliau priimtame sprendime jos vertinimas turi būti toks pats (šiuo klausimu žr. 1999 m. balandžio 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, vadinamojo PVC II, T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ir T-335/94, Rink. p. II-931, 990 punktą).

61 Trečia, kadangi ieškovė iš esmės teigia, jog 38 punkte minėto Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją* 50–52, 55 ir 56 punktuose bei 38 punkte minėto Sprendimo *SIC prieš Komisiją* 94, 95, 98, 99, 101–105 ir 107 punktuose patvirtinama, kad Komisija privalo pateikti papildomus lemiamos įtakos prezumpciją, kuria ji rėmėsi taikydama EB 81 straipsnį, patvirtinančius įrodymus, šį argumentą reikia atmesti kaip nereikš-mingą. Iš tiesų minėti punktai, kuriuose buvo nagrinėjamas klausimas, ar valstybinės įmonės taikyta priemonė yra priskirtina valstybei ir ar šią priemonę galima pripa-žinti valstybės pagalba pagal EB 87 straipsnį, pirma, nėra susiję su atsakomybės už EB 81 straipsnį priskyrimu patronuojančiai bendrovei ir, antra, neprieštarauja lemia-mos įtakos prezumpcijos taikymui EB 81 straipsnio pažeidimo srityje, kurio teisėtumą tiesiogiai patvirtino Sąjungos teismai, kaip tai matyti iš šio sprendimo 45–55 punk-tuose išdėstytos teismų praktikos.

62 Ketvirta, kaip nereikšmingą reikia atmesti argumentą, kad, iš esmės daugelio Euro-pos Sąjungos valstybių narių ir JAV teismų praktikoje reikalaujama pateikti konkrečių įrodymų, kad patronuojanti bendrovė kontroliuoja savo dukterinę bendrovę. Iš tiesų

minėtų valstybių teismų praktika ne tik nėra privaloma Komisijai ir negali būti tinkamas ginčijamo sprendimo teisėtumo nagrinėjimo teisinis pagrindas, bet lemiamos įtakos prezumpcijos nepripažinimas minėtų valstybių teismų praktikoje, net jei jis būtų patvirtintas, bet kuriuo atveju nereiškia, kad ši prezumpcija yra neteisėta pagal Bendrijos teisę.

63 Atsižvelgiant į anksčiau pateiktus argumentus, pirmą dalį reikia atmesti kaip iš dalies nepagrįstą ir iš dalies nereikšmingą.

Dėl antros dalies, susijusios su bendrovių teisinio ir ekonominio savarankiškumo principų pažeidimu

— Šalių argumentai

64 Ieškovė teigia, kad kai lemiamos įtakos prezumpcija nėra paremta patronuojančios bendrovės kišimąsi į savo dukterinės bendrovės veiklą patvirtinančiais papildomais įrodymais, kaip Komisijos sprendimuose nusistovėjusioje praktikoje iki priimant Sprendimą *AMCA*, tokia prezumpcija yra nesuderinama su juridinio asmens savarankiškumo principu, nes iš jos kyla automatinė patronuojančios bendrovės atsakomybė už jos dukterinės bendrovės padarytus pažeidimus.

65 Pirma, ieškovė nurodo, kad patronuojanti bendrovė gali būti pripažįstama patenkančia į įmonės sampratos pagal EB 81 straipsnį ribas tik darant tinkamai pagrįstą išimtį iš juridinio asmens ekonominio savarankiškumo principo. Tokiu išimtiniu atveju

patronuojančiai bendrovei gali būti priskirta atsakomybė už jos dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą ir solidariai priteista sumokėti minėtai dukterinei skirtą baudą, tačiau jai negali būti skirta atskira bauda.

66 Ieškovė nurodo, kad Sąjungos valstybių narių bendrovių teisėje įtvirtintas juridinių asmenų, įskaitant dukterines bendroves, kurių visas kapitalas priklauso jų patronuojančiai bendrovei, teisinio savarankiškumo principas. Šis principas kyla iš juridinio asmens ypatybių ir, be kita ko, suteikia visišką teisinį veiksnumą ir galimybę turėti nuosavybę kiekvienai bendrovei, kuri yra visiškai atsakinga už savo veiksmus, įskaitant ekonominės veiklos rinkoje pasekmes. Šiuo klausimu ji pažymi, kad iš dukterinės bendrovės teisinio savarankiškumo kylantis jos ekonominis savarankiškumas yra pripažintas teismų praktikoje. Be to, šis principas yra šiuolaikinių ekonomikų tinkamo funkcionavimo pagrindinis veiksnys. Todėl ir ieškovė, ir *Arkema France*, kaip atskiri juridiniai asmenys, turėjo atskirą teisinį ir ekonominį savarankiškumą.

67 Antra, ieškovė teigia, kad dukterinės bendrovės ekonominio savarankiškumo principas yra šios bendrovės naudojimosi visais savo juridinio subjektiškumo elementais konkreti išraiška. Pirma, daugumos Sąjungos valstybių narių teisės vertinimas patvirtina, kad juridinio asmens savarankiškumo principas yra esminių teisinių pagrindų, kuriais remiasi jų visuomeninė santvarka, dalis, nuo kurio galima nukrypti tik išimtinėmis aplinkybėmis, kaip tai matyti iš įvairių nacionalinių teismų praktikos. Antra, taikydama konkurencijos teisę Komisija privalo paisyti Sąjungos valstybių narių teismų praktikos, nes kitaip kiltų grėsmė užtikrinant įvairių konkurencijos teisės sistemų būtiną suderinamumą Europos ir tarptautiniuose konkurencijos tinkluose.

68 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

69 Ieškovė iš esmės teigia, kad priskirdama jai atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą Komisija pažeidė bendrovių teisinio ir ekonominio savarankiškumo principą.

70 Tačiau, nesant reikalo priimti sprendimo dėl bendrovių teisinio ir ekonominio savarankiškumo principų apimties, užtenka pripažinti, kad jais remiantis bet kuriuo atveju negalima teigti, jog bendrovė, kurios visas arba beveik visas kapitalas priklauso kitai bendrovei, rinkoje būtinai veikia savarankiškai vien dėl to, kad turi teisinį subjektiškumą ir savo ekonominius išteklius. Iš tiesų tokia prielaida paverstų visiškai abstrakčiomis įvairias praktikoje esančias galimybes patronuojančiai bendrovei, turinčiai visą arba beveik visą savo dukterinės bendrovės kapitalą, formaliai ar neformaliai paveikti šios bendrovės veiksmus.

71 Todėl Komisija nepažeidė tariamų teisinio ir ekonominio savarankiškumo principų, kuriais remiasi ieškovė šioje byloje.

72 Negalima pritarti šiuo klausimu ieškovės pateiktiems argumentams. Pirma, argumentus, kad lemiamos įtakos prezumpcija prieštarauja kai kuriose Sąjungos valstybėse narėse taikytinai teisei, reikia atmesti kaip nepagrįstus dėl tų pačių motyvų, kaip išdėstyti šios sprendimo 62 punkte, t. y. pirmiausia dėl to, jog minėtų valstybių teisė negali būti tinkamas ginčijamo sprendimo teisėtumo nagrinėjimo teisinis pagrindas.

Antra, dėl ieškovės teiginio, kad priskirdama jai atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą Komisija pažeidė Sąjungos valstybėse narėse taikytiną bendrovių teisę ir kartu subsidiarumo principą, reikia pripažinti, jog, remiantis EB 81 straipsnio 1 dalimi, ūkio subjektui pažeidus konkurencijos taisykles jis privalo atsakyti už šį pažeidimą ir Komisija yra įgaliota už jį skirti sankciją pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį.

73 Atsižvelgiant į anksčiau nurodytus argumentus, antrą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl trečios dalies, susijusios su klaida dėl faktinės aplinkybės, kad ginčijamame sprendime Komisijos pateikti įrodymai nepagrindžia lemiamos įtakos prezumpcijos

— Šalių argumentai

74 Ieškovė iš esmės nurodo, kad Komisija padarė teisės klaidą ir akivaizdžių vertinimo klaidų nuspręsdama, jog ginčijamo sprendimo 386 konstatuojamojoje dalyje nurodyti trys papildomi įrodymai (žr. šio sprendimo 41 punktą) patvirtina lemiamos įtakos prezumpciją. Šiuo klausimu ieškovė iš esmės teigia, jog aplinkybės, kad, pirma, ji paskyrė savo dukterinės bendrovės valdybos narius ir, antra, kad penki *Arkema France comité de direction générale* arba *conseil d'administration* nariai taip pat priklausė

ieškovės bendrajam valdymo komitetui arba valdybai, neleidžia patvirtinti minėtos prezumpcijos.

75 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

76 Vadovaujantis šio sprendimo 52–55 punktuose išdėstyta teismų praktika, Komisija neprivalo pateikti lemiamos įtakos prezumpciją, kurią ji turi teisę taikyti, kai patronuojančiai bendrovei priklauso visas arba beveik visas jos dukterinės bendrovės kapitalas, patvirtinančių papildomų įrodymų, bet, atvirkščiai, ieškovė, norėdama paneigti šią prezumpciją, turi pateikti pakankamai įrodymų, galinčių patvirtinti, kad jos dukterinė bendrovė rinkoje veikė savarankiškai.

77 Todėl net jei būtų pripažinta, kad, kaip tvirtina ieškovė, ginčijamo sprendimo 386 konstatuojamojoje dalyje Komisija neteisėtai rėmėsi įrodymais, kurie negalėjo patvirtinti lemiamos įtakos prezumpcijos, dėl šios klaidos bet kuriuo atveju nebūtų galima nuginčyti faktinės aplinkybės, jog ši institucija, norėdama taikyti prezumpciją, kad ieškovė darė lemiamą įtaką savo dukterinei bendrovei, turėjo teisę remtis vien faktine aplinkybe, jog ieškovei priklausė visas arba beveik visas jos dukterinės bendrovės kapitalas.

78 Todėl trečią dalį reikia atmesti kaip nereikšmingą, nesant reikalo nagrinėti ieškovės argumentų, kuriais iš esmės siekiama ginčyti lemiamos įtakos prezumpcijai pagrįsti Komisijos ginčijamame sprendime pateiktų įrodymų reikšmingumą.

Dėl ketvirtos dalies, susijusios su faktine aplinkybe, kad Komisija neteisėtai nusprendė, jog ieškovė nepateikė lemiamos įtakos prezumpciją paneigiančios įrodymų visumos

— Šalių argumentai

79 Ieškovė iš esmės teigia, kad Komisija neteisėtai nusprendė, jog ji nepateikė įrodymų visumos, kuria būtų paneigta lemiamos įtakos prezumpcija ir įrodytas, pirma, *Arkema France* savarankiškumas rinkoje ir, antra, ieškovės nesikišimas į savo dukterinės bendrovės verslo politiką. Ieškovė pažymi, kad atvirkščiai nei teigia Komisija, jos pateiktų įrodymų visuma patvirtinama ne vien tai, kad ji nedalyvavo kartelyje arba apie jį nežinojo.

80 Visų pirma, ieškovė nurodo, kad pateikdama neprieštaringų įrodymų visumą ji įrodė *Arkema France* savarankiškumą rinkoje.

81 Pirma, ieškovė primena, kad, kaip ji jau buvo nurodžiusi nagrinėjant pirmojo pagrindo pirmą dalį (žr. šio sprendimo 37 punktą), Sprendime *Organiniai peroksidai* Komisija pripažino *Arkema France* savarankiškumą rinkoje. Be to, ji teigia, kad 2006 m. gegužės 3 d. Sprendime *Vandenilio peroksidas ir perboratas* (byla COMP/F/C.38.620) (OL L 353, p. 54, toliau – Sprendimas *Vandenilio peroksidas*) Komisija niekuomet nebandė pateikti jokių konkrečių lemiamos įtakos prezumpcijos įrodymų, nes manė, jog nebuvo jokių įrodymų, galinčių pagrįsti šią prezumpciją. Galiausiai, atsižvelgiant į tai, kad natrio chloratas priklauso tai pačiai produktų šeimai kaip sprendimuose

Organiniai peroksidai bei *Vandenilio peroksidas* nurodyti produktai ir kad *Elf Aquitaine* grupėje jis buvo valdomas lygiai taip pat, kaip dviejuose minėtuose sprendimuose nagrinėjami produktai, Komisija šioje byloje neturi teisės teigti, kad ieškovė kišosi į *Arkema France* verslo strategiją.

82 Antra, ieškovė teigia, kad *Arkema France* priklauso grupei, kuriai būdingas decentralizuotas dukterinių bendrovių valdymas, todėl ieškovė grupę valdė tik kaip gamybinės ūkinės veiklos nevykdanti holdingo bendrovė, visiškai nesikišdama į savo dukterinių bendrovių veiklos valdymą. Dėl to Komisija negalėjo jai priskirti atsakomybės už nagrinėjamą pažeidimą, kaip dėl tos pačios priežasties ji negalėjo priskirti atsakomybės už šiuos veiksmus vienai iš patronuojančių bendrovių, kurioms skirta sankcija pagal 2004 m. spalio 20 d. Komisijos sprendimą dėl procedūros pagal (EB) 81 straipsnio 1 dalį (Byla COMP/C.38.238/B.2, Žaliavinis tabakas – Ispanija) (OL L 102, 2007, p. 14, toliau – Sprendimas *Žaliavinis tabakas Ispanija*).

83 Trečia, ieškovė teigia, kad *Arkema France* visuomet savarankiškai nustatydavo savo verslo strategiją.

84 Kitaip nei Komisija teigė pranešimo apie kaltinimus 324 punkte ir kaip ši institucija pripažino pokalbyje su bylą nagrinėjančiu pareigūnu, ieškovė niekuomet nepriėmė ir nepatvirtino būtent su natrio chloratu susijusios *Arkema France* veiklos veiksmų plano arba biudžeto. Atvirkščiai, nagrinėjamų faktinių aplinkybių metu *Arkema France* buvo prieinami visi organizaciniai, teisiniai ir finansiniai ištekliai, kurių reikia norint sukurti su natrio chloratu susijusio verslo strategiją arba valdyti savo veiklą.

85 Be to, ieškovė pateikia kelis argumentus, kuriais siekiama įrodyti, kad *Arkema France* rinkoje veikė savarankiškai. Pirmiausia, *Arkema France* turėjo neribotą teisę sudaryti sutartis be išankstinio savo patronuojančios bendrovės sutikimo ir tai suteikė jai galimybę visiškai savarankiškai valdyti savo verslo politiką. Be to, *Arkema France* visuomet laisvai nustatydavo produktų ir paslaugų, kurias ji parduodavo natrio chlorato rinkoje, asortimentą, nes ieškovė niekuomet nedavė jokių instrukcijų arba gairių savo dukterinei bendrovei dėl jos produkcijos gamybos, taikomų kainų ir realizavimo rinkų. Taip pat *Arkema France* naudojosi neribota laisve be jokio jos patronuojančios bendrovės įsikišimo nustatyti savo pardavimo tikslus ir bendrus antkainius, nes jokie ieškovės darbuotojai negalėjo kištis į tokio pobūdžio sprendimus. Be to, ieškovė niekuomet nedalyvavo rinkose, įskaitant žaliavų ir vartotojų rinkas, kurioje veikė jos dukterinė bendrovė. Galiausiai *Arkema France* natrio chlorato rinkoje dalyvavo savo vardu ir sąskaita, o ne kaip ieškovės atstovė arba prekybos agentė.

86 Ketvirta, ieškovės teigimu, *Arkema France* buvo visai finansiškai savarankiška. Prie tokios išvados galima prieiti įvertinus šio sprendimo 81–85 punktuose išdėstytus argumentus ir labai nedidelį jos veiklos, susijusios su natrio chloratu, mastą grupėje ginčijamų faktinių aplinkybių metu. Ieškovė papildomai nurodo, kad jos vykdyta *Arkema France* finansinė kontrolė buvo labai bendro pobūdžio ir todėl negalėjo apimti su natrio chloratu susijusios veiklos.

87 Penkta, ieškovė teigia, kad *Arkema France* jos neinformavo apie savo veiklą rinkoje ir vien tai, kad ši bendrovė jai pateikė savo finansinę atskaitomybę, tikrai neperžengė holdingo bendrovės pareigų pagal apskaitos taisykles ir taikytinus finansų teisės aktus. Todėl šis finansinės atskaitomybės pateikimas buvo labai bendro pobūdžio ir nebuvo susijęs su *Arkema France* verslo politika.

88 Šešta, ieškovė pastebi, kad, atsižvelgiant į visus šio sprendimo 81–87 punktuose išdėstytus argumentus, Komisija turėjo pripažinti, jog *Arkema France* veikla nepriklausė nuo jos patronuojančios bendrovės nurodymų. Be to, iš teismų ir Komisijos sprendimuose įtvirtintos praktikos matyti, kad siekiant paneigti lemiamos įtakos prezumpciją ieškovės pateiktų įrodymų visuma yra reikšminga patvirtinant jos dukterinės bendrovės savarankiškumą. Atmesdama ieškovės jai pateiktus įrodymus, Komisija *de facto* užkirto kelią pasinaudoti tokiu įrodinėjimo būdu lemiamos įtakos prezumpcijai paneigti.

89 Visų antra, ieškovė nurodo, kad Komisija ginčijamo sprendimo 370 konstatuojamojoje dalyje neteisėtai nusprendė, kad ieškovės nedalyvavimas savo dukterinės bendrovės padarytame pažeidime ir nežinojimas apie šį pažeidimą, neturi įrodomosios galios kaip pagrindas atmesti ieškovės atsakomybę, nors ginčijamame sprendime Komisija aiškiai pripažino, jog ieškovė niekuomet nebuvo tiesiogiai arba netiesiogiai įsitraukusi į nagrinėjamą pažeidimą. Tačiau, Komisija ir Sąjungos teismai yra pripažinę, kad dalyvavimas arba žinojimas apie pažeidimą yra reikšmingi įrodymai priskiriant atsakomybę už tokį pažeidimą patronuojančiai bendrovei.

90 Visų trečia, ieškovė pažymi, kad Komisija ginčijamo sprendimo 403 konstatuojamojoje dalyje neteisėtai nusprendė, jog jos nedalyvavimas EEE natrio chlorato rinkoje ir šio produkto žaliavų bei vartotojų rinkose nėra jos nepriklausomumo įrodymas. Tokia pozicija nesuderinama su 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendime *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją* (T-30/05, nepaskelbta Rinkinyje) įtvirtina teismų praktika.

91 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

92 Ieškovė iš esmės teigia pateikusi įrodymų visumą, patvirtinančią *Arkema France* savarankiškumą natrio chlorato rinkoje ir ieškovės nesikišimą į savo dukterinės bendrovės verslo politiką.

93 Reikia priminti, pirma, kad, kaip matyti pirmiausia iš šio sprendimo 52–55 punktuose nurodytos teismų praktikos, kai Komisija remiasi lemiamos įtakos prezumpcija, siekdama priskirti atsakomybę už pažeidimą patronuojančiai bendrovei, ši bendrovė turi ją paneigti, pateikdama pakankamai įrodymų, kurie galėtų patvirtinti, jog jos dukterinė bendrovė rinkoje veikia savarankiškai. Antra, siekiant pripažinti dukterinės bendrovės savarankiškumą rinkoje ir taip paneigti minėtą prezumpciją, jos patronuojanti bendrovė turi pateikti visus su organizaciniais, ekonominiais ir teisiniais ryšiais tarp jos dukterinės bendrovės ir jos pačios susijusius įrodymus, kurie patvirtintų, kad jos nesudaro vieno ekonominio subjekto.

94 Taigi šioje byloje reikia išnagrinėti, ar Komisija teisėtai nusprendė, kad ieškovės pateikta įrodymų visuma nesuteikė galimybės patvirtinti *Arkema France* savarankiškumo natrio chlorato rinkoje ir paneigti lemiamos įtakos prezumpcijos.

95 Pirma, ieškovės argumentą, kad Komisijos pozicija sprendimuose *Organiniai peroksidai* ir *Vandenilio peroksidas* patvirtina, jog *Arkema France* rinkoje veikė savarankiškai, reikia atmesti kaip nepagrįstą. Pirmiausia reikia pažymėti, kad ieškovė neteisingai aiškina šiuos sprendimus, nes Komisija niekuomet nepripažino, jog *Arkema France*

veikė savarankiškai būtent natrio chlorato rinkoje arba apskritai kitų prekių, kurias ji parduodavo, rinkose. Iš tiesų, kaip matyti visų pirma iš Sprendimo *Organiniai peroksidai* 1 straipsnio, Komisija tik skyrė *Arkema France* (buvusiai *Atofina*) sankciją, tačiau neatsakė į klausimą, ar atsakomybę už šį pažeidimą reikėtų priskirti ieškovei. Be to, reikia pripažinti, kad Sprendime *Vandenilio peroksidas*, visų pirma minėto sprendimo 427 konstatuojamojoje dalyje, Komisija iš esmės pripažino, kad atsakomybė už šiame sprendime nagrinėtą pažeidimą turėtų būti priskirta ieškovei. Taigi nė vienas iš minėtų sprendimų neleidžia prieiti prie išvados, kad Komisija panašiomis kaip šios bylos aplinkybėmis yra nusprendusi, jog *Arkema France* rinkoje veikė savarankiškai.

96 Be to, atsižvelgiant į tai, kad, kaip buvo pripažinta šio sprendimo 60 punkte, Komisija turi galimybę, bet neprivalo priskirti atsakomybę už pažeidimą patronuojančiai bendrovei, ir kad šioje byloje ji priskyrė ieškovei atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą vadovaudamasi teisingu EB 81 straipsnio aiškinimu, galima išvada, kad Komisija ankstesnėse byloje nusprendė, jog nereikia taikyti tokio priskyrimo, arba grindė lemiamos įtakos prezumpciją papildomais įrodymais, šioje byloje bet kuriuo atveju neleidžia prieiti prie išvados, kad ši institucija padarė teisės klaidą priskirdama atsakomybę už pažeidimą ieškovei.

97 Antra, ieškovės argumentus, kad *Arkema France* savarankiškumą patvirtina decentralizuotas *Elf Aquitaine* grupės valdymas ir tai, jog ieškovė buvo tik „gamybinės ūkinės veiklos nevykdanti holdingo bendrovė“, nesikišusi į savo dukterinių bendrovių veiklos valdymą, ir todėl Komisija negalėjo jai priskirti atsakomybės už pažeidimą, kaip ji nesiėmė analogiškų veiksmų patronuojančios bendrovės atžvilgiu Sprendime *Žaliavinis tabakas Ispanija*, taip pat reikia atmesti kaip nepagrįstus.

98 Reikia pažymėti, kad, pirma, teiginio, jog ieškovė yra „gamybinės ūkinės veiklos nevykdanti holdingo bendrovė“, nepatvirtina jokie konkretūs įrodymai, kuriais remiantis būtų galima nustatyti, jog ji nedarė jokios lemiamos įtakos savo dukterinei bendrovei. Antra, kaip matyti iš šio sprendimo 60 punkte nurodytos teismų praktikos, tai, kad Komisija Sprendime *Žaliavinis tabakas Ispanija* nepriskyrė atsakomybės už pažeidimą patronuojančiai bendrovei bet kuriuo atveju nepaneigia išvados, kad tokio priskyrimo sąlygos ginčijamame sprendime buvo įvykdytos.

99 Be to ir bet kuriuo atveju, bendrovių grupėje holdingo bendrovės paskirtis yra sutelkti įvairių bendrovių akcijas ir užtikrinti vieningą šių bendrovių valdymą. Todėl negalima atmesti galimybės, kad ieškovė darė lemiamą įtaką savo dukterinės bendrovės veiksmams, be kita ko, koordinuodama finansines investicijas *Elf Aquitaine* grupėje. Be to, įvairių ieškovės veiklos sričių vidinis paskirstymas tarp įvairių skyrių ir departamentų, turintis decentralizuoto valdymo požymių, yra normalus reiškinys tokiose bendrovių grupėse, kokiai priklauso ieškovė. Todėl šiuo argumentu niekaip negalima paneigti prezumpcijos, pagal kurią ieškovė ir *Arkema France* sudaro vieną įmonę pagal EB 81 straipsnį.

100 Trečia, ieškovės argumentus, kad, pirma, *Arkema France* visuomet savarankiškai nustatydavo savo verslo strategiją natrio chlorato rinkoje, nes ieškovė niekuomet nepriėmė ir nepatvirtino būtent su šiuo produktu susijusios *Arkema France* veiklos veiksmų plano ar biudžeto ir *Arkema France* iš esmės turėjo galimybę veikti rinkoje visai savarankiškai, bei, antra, *Arkema France* buvo visai finansiškai savarankiška, nes ieškovės vykdoma savo dukterinės bendrovės kontrolė buvo labai bendro pobūdžio, taip pat reikia atmesti kaip nepagrįstus.

101 Negana to, kad ieškovės argumentai nėra pagrįsti jokiais konkrečiais įrodymais, reikia pažymėti, jog tai, kad ji niekuomet nepatvirtino *Arkema France* veiklos plano ar biudžeto, neleidžia pripažinti, jog ji negalėjo jų keisti, atmesti arba kontroliuoti jų įgyvendinimą.

102 Be to, neatmestina galimybė, kad ieškovė darė lemiamą įtaką savo dukterinės bendrovės veiksmams, be kita ko, koordinuodama finansines investicijas *Elf Aquitaine* grupėje.

103 Galiausiai jei, kaip ieškovė teigė atsakyme į pranešimą apie kaltinimus (žr. šio atsakymo 71 psl.) ir kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 392 konstatuojamosios dalies, ji kontroliavo svarbiausius savo dukterinės bendrovės įsipareigojimus, ši aplinkybė tik sustiprina Komisija išvadą, kad minėta dukterinė bendrovė nebuvo nepriklausoma nuo ieškovės.

104 Ketvirta, ieškovės argumentą, kad *Arkema France* jos neinformuodavo apie savo veiklą rinkoje ir pateikdavo jai tik labai bendro pobūdžio finansinę atskaitomybę, vadovaudamasi Prancūzijos teise ir savo įstatais, reikia atmesti kaip nepagrįstą. Šiuo klausimu reikia pažymėti ne tik tai, kad šis argumentas nėra pagrįstas jokiais konkrečiais įrodymais, bet ir tai, jog jam prieštarauja šio sprendimo 103 punkte nurodytas ieškovės pripažinimas, kad ji kontroliavo svarbiausius savo dukterinės bendrovės įsipareigojimus.

105 Penkta, dėl ieškovės teiginių, kad ji niekuomet nedalyvavo darant pažeidimą, apie jį nežinojo ir nedalyvavo nei natrio chlorato žaliavų ir vartotojų rinkose, nei paties minėto produkto rinkoje, kuri jai buvo nereikšminga, reikia pripažinti, jog remiantis šia informacija negalima patvirtinti *Arkema France* savarankiškumo. Pirmiausia reikia

priminti, kad, kaip matyti iš teismų praktikos, Komisija gali adresuoti sprendimą, kuriuo skiriamos baudos, bendrovių grupės patronuojančiai bendrovei, ne dėl to, kad patronuojanti bendrovė kurstė dukterinę bendrovę padaryti pažeidimą, ir juo labiau ne dėl to, kad patronuojanti bendrovė dalyvavo darant pažeidimą, bet todėl, kad jos sudaro vieną įmonę (55 punkte minėto Sprendimo *Michelin prieš Komisiją* 290 punktas). Be to, negalima daryti jokių išvadų iš aplinkybės, kad ieškovė ir *Arkema France* veikė skirtingose rinkose arba kad natrio chlorato rinka ieškovei buvo nereikšminga. Iš tiesų reikia pripažinti, kad tokioje grupėje, kokiai vadovavo ieškovė, užduočių pasiskirstymas yra įprastas reiškinys, neleidžiantis paneigti prezumpcijos, pagal kurią ieškovė ir *Arkema France* sudarė vieną įmonę pagal EB 81 straipsnį. Todėl minėtus argumentus reikia atmesti kaip nereikšmingus.

106 Šešta, ieškovės argumentą, kad Komisija iš jos *de facto* atėmė teisę paneigti lemiamos įtakos prezumpciją nuspręsdama, jog ieškovės pateikti įrodymai neleidžia patvirtinti *Arkema France* savarankiškumo, reikia atmesti kaip nepagrįstą. Iš tiesų ginčijamame sprendime Komisija ne tik neginčijo ieškovės teisės pateikti įrodymus, galinčius paneigti lemiamos įtakos prezumpciją, bet tik išnagrinėjusi ieškovės jai pateiktų įrodymų visumą teisingai nusprendė, kaip tai matyti iš šio sprendimo 95–105 punktuose išdėstytų išvadų, kad vadovaujantis minėta įrodymų visuma negalima paneigti lemiamos įtakos prezumpcijos.

107 Atsižvelgiant į visus anksčiau išdėstytus argumentus, reikia pripažinti, kad Komisija teisingai nusprendė, jog ieškovė nepateikė įrodymų, galinčių paneigti lemiamos įtakos prezumpciją.

108 Todėl pirmojo pagrindo ketvirtą dalį reikia atmesti kaip iš dalies nepagrįstą ir iš dalies nereikšmingą.

Dėl penktos dalies, susijusios su lemiamos įtakos prezumpcijos pavertimu nepaneigiama

— Šalių argumentai

109 Ieškovė teigia, kad atmesdama jos Komisijai pateiktą įrodymų visumą ši institucija lemiamos įtakos prezumpciją, kuri turėjo būti paneigiama prezumpcija, pavertė nepaneigiama prezumpcija.

110 Visų pirma ieškovė nurodo, kad paneigiamos prezumpcijos pavertimas nepaneigiama pažeidžia nekaltumo prezumpciją. Pirmiausia toks pavertimas prilygsta *probatio diabolica*, t. y. įrodymams, kurių negalima nuginčyti, ir todėl, vadovaujantis teismų praktika, jie yra nepriimtini. Be to, posėdyje ieškovė nurodė, kad ši prezumpcija prieštarauja nekaltumo prezumpcijai, įtvirtintai 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytoje Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje (toliau – EŽTK) ir išaiškintai Europos žmogaus teisių teismo 1988 m. spalio 7 d. Sprendime *Salabiaku prieš Prancūziją* (serija A Nr. 141-A, § 28), bei 2000 m. gruodžio 7 d. Nicoje paskelbtoje Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (OL C 364, p. 1), kurios nuostatų teisinė galia pagal ESS 6 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą prilygsta sutarčių teisinei galiai. Galiausiai, atsakydama į posėdyje Bendrojo Teismo pateiktus klausimus, ieškovė

pažymėjo, kad, jos manymu, 45 punkte nurodytas Sprendimas *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* buvo nesuderinamas su minėtomis nuostatomis.

111 Visų antra, ieškovė teigia, kad Komisija ginčijamame sprendime taikytą lemiamos įtakos prezumpciją pavertė nepaneigiama.

112 Pirma, iš ginčijamo sprendimo 396 ir 412 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija pripažino, jog lemiamos įtakos prezumpcijos beveik neįmanoma paneigti, be kita ko, nurodydama, kad „ši prezumpcija beveik visada pasitvirtina“.

113 Antra, Komisija atsisakė atsižvelgti į ieškovės lemiamos įtakos prezumpcijai paneigti pateiktus įrodymus, tačiau Komisija remiasi šiais įrodymais tais atvejais, kai tai padeda jai patvirtinti minėtą prezumpciją.

114 Trečia, iš ginčijamo sprendimo 401 konstatuojamosios dalies pabaigos matyti, kad Komisija neteisėtai nusprendė, jog patronuojanti bendrovė turi būti pripažįstama atsakinga už pažeidimą, nepaisant to, ar ji kišosi į savo dukterinės bendrovės veiklą, ar leido jai veikti laisvai ir ar žinojo apie minėtos dukterinės bendrovės padarytus pažeidimus.

115 Ketvirta, Komisija nesiėmė reikiamų priemonių dėl 2004 m. spalio 18 d. *Arkema France* pastabų, pateiktų atsakant į 2004 m. rugsėjo 10 d. Komisijos jai skirtą prašymą pateikti informaciją, klaidingo aiškinimo, kurį Komisija pripažino pokalbyje su bylą nagrinėjančiu pareigūnu ir kuriame ši institucija supainiojo *Elf Atochem* ir ieškovę.

116 Penkta, ginčijamame sprendime Komisija rėmėsi ne ieškovės lemiamos įtakos *Arkema France* ekonominiam valdymui realų įgyvendinimą patvirtinančiais konkrečiais įrodymais, bet tik kitas prezumpcijas ir prielaidas, kurių Komisija niekuomet nepatikrino, sudarančiais nepagrįstais teiginiais.

117 Šešta, atsižvelgiant į tai, kad buvo atmesta visa ieškovės pateiktų įrodymų visuma, galima daryti išvadą, jog Komisija reikalauja pateikti paneigiančius dokumentinius įrodymus, patvirtinančius, kad patronuojanti bendrovė nesikišo į savo dukterinės bendrovės verslo politiką.

118 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

119 Ieškovė iš esmės nurodo, kad atmesdama jos pateiktus įrodymus Komisija lemiamos įtakos prezumpciją, kuri turėjo būti paneigiama prezumpcija, pavertė nepaneigiama. Tačiau tai būtų neteisėta pagal EŽTK, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją ir Europos Sąjungos teismų bei Europos žmogaus teisių teismo praktiką.

120 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, vadovaujantis šio sprendimo 52 punkte minėta teismų praktika, ieškovė neprivalo pateikti įrodymų, kad ji nesikišo į savo dukterinės bendrovės valdymą, bet tik pateikti pakankamai įrodymų, galinčių patvirtinti, kad jos dukterinė bendrovė atitinkamoje rinkoje veikia savarankiškai.

121 Tačiau tai, kad šioje byloje ieškovė nepateikė įrodymų, galinčių paneigti lemiamos įtakos prezumpciją, kaip matyti iš pirmojo pagrindo ketvirtos dalies nagrinėjimo (žr. šio sprendimo 95–106 punktus), nereiškia, jog šios prezumpcijos negalima paneigti jokiomis aplinkybėmis.

122 Dėl šios priežasties, pirma, reikia atmesti kaip nereikšmingą šio sprendimo 110 punkte nurodytą ieškovės argumentą, kad, iš esmės lemiamos įtakos prezumpcija, kurią Komisija nustatė ginčijamame sprendime ir kurios teisėtumą pripažino Teisingumo Teismas šio sprendimo 45 punkte minėtame Sprendime *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją*, prieštarauja nekaltumo prezumpcijos principui taip, kaip šis principas, pirma, yra pripažintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje bei EŽTK ir, antra, yra išaiškintas Europos žmogaus teisių teismo ir Sąjungos teismų. Antra, kaip nepagrįstus reikia atmesti šio sprendimo 111–117 punktuose išdėstytus argumentus, kad, iš esmės Komisija neteisėtai nusprendė, jog ieškovės jai pateikti įrodymai nepatvirtina, kad ieškovė nedarė lemiamos įtakos *Arkema France*, nes, kaip buvo pripažinta nagrinėjant pirmojo pagrindo ketvirtą dalį (žr. šio sprendimo 95–106 punktus), ginčijamame sprendime Komisija priskyrė atsakomybę už pažeidimą ieškovei, nes nė vienas iš ieškovės pateiktų įrodymų neleido šioje byloje prieiti prie išvados, kad *Arkema France* rinkoje veikė savarankiškai.

123 Todėl pirmojo pagrindo penktą dalį reikia atmesti kaip iš dalies nepagrįstą ir iš dalies nereikšmingą bei kartu atmesti visą pirmąjį pagrindą.

Dėl antrojo pagrindo, susijusio su šešių pagrindinių principų pažeidimu dėl atsakomybės už neteisėtus veiksmus priskyrimo ieškovei

124 Iš esmės ieškovė teigia, kad Komisija, priskirdama jai atsakomybę už *Arkema France* neteisėtą veiklą, pažeidė šešis pagrindinius principus. Todėl šį pagrindą reikia padalyti į šešias dalis.

Dėl pirmos dalies, susijusios su ieškovės teisės į gynybą pažeidimu

— Šalių argumentai

125 Iš esmės ieškovė teigia, kad jos teisė į gynybą buvo pažeista prieš ir po to, kai jai buvo pranešta apie pranešimą apie kaltinimus.

126 Pirma, ieškovė teigia, kad ginčijamo sprendimo 406 konstatuojamojoje dalyje įtvirtintą Komisijos vertinimą, pagal kurį ši institucija neturėjo būti ypač rūpestinga ieškovės atveju prieš pateikdama pranešimą apie kaltinimus, paneigia teismo praktika, įtvirtinta 2003 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendime *Thyssen Stahl prieš Komisiją* (C-194/99 P, Rink. p. I-10921) ir 2006 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied prieš Komisiją* (C-105/04 P, Rink. p. I-8725). Iš tikrųjų ji teigia, jog Komisija turėjo pasinaudoti savo įgaliojimais tyrimo srityje prieš pateikdama pranešimą apie kaltinimus, kad iš ieškovės

gautų lemiamos įtakos prezumpciją patvirtinančius įrodymus, o ne tik vadovautis *Arkema France* pateiktais įrodymais. Posėdyje ieškovė patikslino, kad tokia pareiga kyla ir iš 2008 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *AC-Treuhand prieš Komisiją* (T-99/04, Rink. p. II-1501) bei Komisijos geros praktikos kodekso dėl SESV 101 ir 102 straipsnių (toliau – Geros praktikos kodeksas), kuris posėdžio dieną buvo pasiekiamas Komisijos interneto svetainėje.

127 Kadangi dėl ieškovės nebuvo imtasi tyrimo priemonių, ji neteko teisės prieš priimant pranešimą apie kaltinimus paaiškinti, kaip veikia *Elf Aquitaine* grupė, apibūdinti savo santykius su *Arkema France* ir atskleisti išimtinai pasyvų savo vaidmenį su natrio chloratu susijusios savo veiklos valdyme. Ieškovė taip pat negalėjo patikrinti *Arkema France* pateiktos informacijos ir informacijos, kurią ši bendrovė paprašė laikyti konfidencialia, pavyzdžiui, ieškovės apyvartos, kurią *Arkema France* pateikė Komisijai atsakydama į prašymą pateikti informaciją, teisingumo.

128 Be to, kadangi tyrimas buvo susijęs su laikotarpiu po *Arkema France* išėjimo iš *Elf Aquitaine* grupės 2006 m. gegužės 18 d., Komisija negalėjo gauti išsamių atsakymų į šiai bendrovei pateiktus klausimus. Todėl ieškovė prarado galimybę, pirma, pakeisti jai pateiktus kaltinimus, nuo tyrimo etapo įrodydama, kad jai negalima priskirti atsakomybės už *Arkema France* padarytą pažeidimą ir, antra, išvengti dviejų atskirų baudų skyrimo. Posėdyje ieškovė taip pat nurodė, kad ji nebeturėjo įrodymų, kurie būtų suteikę jai galimybę veiksmingai gintis pranešimo apie kaltinimus pateikimo dieną, nes šį pranešimą ji gavo tuomet, kai *Arkema France* jau nebepriklausė *Elf Aquitaine* grupei ir praėjus ketveriems metams nuo tyrimo pradžios.

129 Galiausiai ieškovės galimybė gintis buvo suvaržyta dėl nenuoseklios ir prieštaringos Komisijos pozicijos Sprendime *AMCA*, 2006 m. gegužės 31 d. Sprendime C(2006) galutinis dėl procedūros pagal (EB) 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/F/38.645 – Metakrilatai) (OL L 322, 2006, p. 20, toliau – Sprendimas *Metakrilatai*), Sprendime *Vandenilio peroksidas* ir ginčijamame sprendime.

130 Be to, posėdyje ieškovė pažymėjo, kad, pirma, Teisingumo Teismas yra pripažinęs baudų konkurencijos srityje baudžiamąjį pobūdį savo 1999 m. liepos 8 d. Sprendime *Hüls prieš Komisiją* (C-199/92 P, Rink. p. I-4287), 2008 m. gegužės 22 d. Sprendime *Evonik Degusia prieš Komisiją ir Tarybą* (C-266/06 P, nepaskelbta Rinkinyje) bei 2009 m. gruodžio 23 d. Sprendime *Spector Photo Group ir Van Raemdonck* (C-45/08, Rink. p. I-12073) ir, antra, 2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojusi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija tuoj pat buvo taikytina Bendrajame Teisme nagrinėjamoms byloms. Šiuo klausimu ieškovė pažymi, kad jos pagrindinės teisės buvo pažeistos Komisijai neteisėtai nusprendus, jog „pagrindinėmis teisėmis gali naudotis įmonė, bet ne kiekvienas juridinis asmuo vertinant atskirai“.

131 Antra, ieškovė teigia, kad iš ginčijamo sprendimo 402–406 konstatuojamųjų dalių matyti, jog Komisija, pažeisdama teismų praktikoje įtvirtintus reikalavimus, nepakankamai kruopščiai išnagrinėjo siekiant paneigti lemiamos įtakos prezumpciją jai pateiktų įrodymų visumą, nes tik atmetė minėtus įrodymus pateikdama nepagrįstus teiginius, prielaidas ir visiškai teorines prezumpcijas, neatitinkančius *Elf Aquitaine* grupės realaus veikimo nagrinėjamų faktinių aplinkybių metu.

132 Komisija ginčija ieškovės argumentus.

— Bendrojo Teismo vertinimas

133 Ieškovė nurodo, kad Komisija pažeidė jos teisę į gynybą, pirma, nesiimdama jokių tyrimo priemonių prieš ieškovę iki jai nebuvo pateiktas pranešimas apie kaltinimus ir, antra, po pranešimo apie kaltinimus pateikimo kruopščiai neišnagrinėdama įrodymų visumos, kurią ieškovė pateikė siekdama paneigti lemiamos įtakos prezumpciją.

134 Vadovaujantis nusistovėjusia teismų praktika, užtikrinant teisę į gynybą būtina, kad atitinkamai įmonei per administracinę procedūrą būtų suteikta galimybė veiksmingai pareikšti savo nuomonę dėl nurodomų faktų ir aplinkybių tikrumo bei tinkamumo ir dėl Komisijos pateiktų dokumentų, pagrindžiant įtarimus dėl Sutarties pažeidimo padarymo (1983 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Musique Diffusion française ir kt. prieš Komisiją*, 100/80–103/80, Rink. p. 1825, 10 punktas ir 1995 m. balandžio 6 d. Sprendimo *BPB Industries ir British Gypsum prieš Komisiją*, C-310/93 P, Rink. p. I-865, 21 punktas).

135 Kaip ir 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamente Nr. 17 Pirmasis reglamentas, įgyvendinantis (EB 81) ir (EB 82) straipsnius (OL 13, 1962, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3), kuris buvo panaikintas ir pakeistas Reglamentu Nr. 1/2003, šio reglamento 27 straipsnio 1 dalyje numatytas pranešimo apie kaltinimus, kuriame turi būti aiškiai nurodyti visi pagrindiniai elementai, kuriais Komisija remiasi šiame procedūros etape, išsiuntimas šalims (šio sprendimo 45 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 67 punktas), kad suinteresuotieji asmenys galėtų tinkamai susipažinti su informacija apie veiksmus, kuriais Komisija juos kaltina, ir tinkamai apsiginti prieš Komisijai priimant galutinį sprendimą. Toks pranešimas apie kaltinimus yra esminė procesinė garantija taikant pagrindinį Bendrijos teisės principą, kuris reikalauja teisės į gynybą paisymo visos procedūros metu (2009 m. rugsėjo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Papierfabrik August Koehler ir kt. prieš Komisiją*, C-322/07 P, C-327/07 P ir C-338/07 P, Rink. p. I-7191, 35 punktas).

136 Pagal šį principą pirmiausia reikalaujama, kad pranešime apie kaltinimus, kurį Komisija adresuoja įmonei, kai ketina skirti sankciją už konkurencijos taisyklių pažeidimą, būtų nurodomi visi veiksniai, kuriais remdamasi ji kaltina įmonę, pavyzdžiui, inkriminuojamos faktinės aplinkybės, jų kvalifikacija ir įrodymai, kuriais remiasi Komisija, kad ši įmonė galėtų veiksmingai pateikti savo argumentus per dėl jos pradėtą administracinę procedūrą (žr. 135 punkte minėto Sprendimo *Papierfabrik August Koehler ir kt. prieš Komisiją* 36 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

137 Be kita ko, pranešime apie kaltinimus turi būti aiškiai nurodytas juridinis asmuo, kuriam gali būti skirtos baudos, jis turi būti adresuotas šiam asmeniui ir jame turi būti nurodyta, dėl kokio šio asmens statuso jam yra inkriminuojamos tariamos faktinės aplinkybės (šiuo klausimu žr. 135 punkte minėto Sprendimo *Papierfabrik August Koehler prieš Komisiją* 37 ir 38 punktus).

138 Iš tikrųjų būtent pranešimu apie kaltinimus atitinkama įmonė yra informuojama apie visus esminius įrodymus, kuriais šioje procedūros stadijoje remiasi Komisija. Todėl, tik gavusi minėtą pranešimą, atitinkama įmonė gali visiškai pasinaudoti savo teise į gynybą (žr. 2007 m. sausio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dalmine prieš Komisiją*, C-407/04 P, Rink. p. I-829, 59 punktą ir nurodytą teismų praktiką bei 126 punkte minėto Sprendim*o AC-Treuhand prieš Komisiją* 48 punktą).

139 Dėl pirmojo ieškovės kaltinimo, kad Komisija pažeidė jos teisę į gynybą nesiimdama jokių tyrimo priemonių prieš ieškovę iki jai nebuvo pateiktas pranešimas apie kaltinimus, reikia pažymėti, kad nors šalys nepateikė Bendrajam Teismui minėto pranešimo apie kaltinimus, iš 2007 m. rugsėjo 27 d. ieškovės pastabų atsakant į šį pranešimą neabejotinai matyti, kad Komisija informavo ieškovę, jog ketina jai priskirti atsakomybę už neteisėtus *Arkema France* veiksmus, vadovaudamasi lemiamos įtakos prezumpcija. Taigi ieškovei buvo žinomi minėtame pranešime jai pateikti kaltinimai ir ji galėjo

atsakyti bei iš tiesų raštu atsakė į pranešimą apie kaltinimus. Be to, ieškovė neginčija, kad jai buvo suteikta galimybė pateikti ir ji iš tiesų pateikė savo pastabas dėl pranešimo apie kaltinimus pokalbyje su bylą nagrinėjančiu pareigūnu.

140 Tai, kad Komisija nesiėmė jokių tyrimo veiksmų dėl ieškovės prieš pateikdama jai pranešimą apie kaltinimus arba, kad, kaip pastebėjo ieškovė, ankstesniuose sprendimuose Komisija jai priskyrė ar nepriskyrė atsakomybės už kitus jos dukterinės bendrovės padarytus pažeidimus, neturi reikšmės išvadai, kad Komisija galėjo ieškovę pirmą kartą informuoti apie jai inkriminuojamus kaltinimus minėtame pranešime apie kaltinimus. Iš tiesų administracinės procedūros metu ieškovei buvo suteikta galimybė tinkamai pareikšti savo nuomonę dėl pranešime apie kaltinimus Komisijos nurodomų faktinių aplinkybių tikrumo ir reikšmės pastabose atsakant į minėtą pranešimą bei pokalbyje su bylą nagrinėjančiu pareigūnu.

141 Todėl Komisija nepažeidė ieškovės teisės į gynybą nesiimdama jokių tyrimo veiksmų dėl jos prieš pateikdama pranešimą apie kaltinimus.

142 Kiti ieškovės pateikti argumentai nepaneigia šios išvados.

143 Pirma, ieškovės posėdyje pateiktą argumentą, kad Komisija pažeidė teismų praktikoje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pripažintas pagrindines teises, neteisėtai nuspręsdama, jog pagrindinėmis teisėmis gali naudotis įmonė, bet ne kiekvienas juridinis asmuo vertinant atskirai, reikia atmesti kaip nepagrįstą. Negana to, kad iš ginčijamo sprendimo ir Komisijos rašytinių pastabų negalima daryti išvados, jog ši institucija laikėsi tokios nuomonės, būtina pažymėti, kad, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 66 konstatuojamosios dalies ir šio sprendimo rezoliucinės dalies

4 straipsnio, pranešimą apie kaltinimus ir ginčijamą sprendimą Komisija ieškovei ir *Arkema France* pateikė atskirai, todėl ši institucija nepažeidė abiejų minėtų bendrovių teisės į gynybą vykstant administracinei procedūrai ir jai pasibaigus.

144 Antra, kaip nepagrįstą reikia atmesti ir argumentą, kad, vadovaujantis šio sprendimo 126 punkte nurodyta teismų praktika, šioje byloje Komisija neteisėtai nusprendė, jog ji neturėjo būti išimtinai rūpestinga ieškovės atžvilgiu.

145 Pirmiausia, šio sprendimo 126 punkte minėto Sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją* 31 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, jog Komisiją reikia pripažinti pažeidusią įmonės teisę į gynybą, jei gali būti, kad Komisijos padarytas pažeidimas galėjo lemti kitokią administracinės procedūros baigtį. Tame pačiame punkte Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad įmonė įrodo buvus tokį pažeidimą, jei pateikia pakankamai įrodymų ne dėl to, kad Komisijos sprendimo turinys būtų kitoks, bet kad nesant pažeidimo ši įmonė būtų galėjusi geriau užtikrinti savo gynybą, pavyzdžiui, jei būtų galėjusi savo gynybai panaudoti dokumentus, su kuriais jai buvo neleista susipažinti administracinės procedūros metu. Tačiau šioje byloje reikia pripažinti, kad ieškovė neįrodė, jog dėl to, kad Komisija jai netaikė jokios tyrimo priemonės iki jai nebuvo pateiktas pranešimas apie kaltinimus, ši institucija galėjo nuspręsti dėl kitokio rezultato ginčijamame sprendime. Iš tiesų, atvirkščiai nei teigia ieškovė, vadovaudamasi pranešimu apie kaltinimus, ji galėjo pateikti savo pastabas dėl *Elf Aquitaine* grupės veikimo, savo santykių su *Arkema France* ir tariamai išimtinai pasyvaus savo vaidmens su natrio chloratu susijusios savo veiklos valdyme.

146 Be to, šio sprendimo 126 punkte minėto Sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied prieš Komisiją* 48–50 ir 56 punktuose Teisingumo Teismas, be kita ko, nusprendė, kad svarbu išvengti nepataisomo teisės į gynybą pažeidimo dėl nepagrįstai ilgos tyrimo etapo trukmės ir užtikrinti, kad ši ilga trukmė nesudarytų kliūčių surinkti įrodymus, paneigiančius atsakomybę užtraukiantį suinteresuotųjų įmonių elgesį. Tačiau šioje byloje reikia pastebėti, kad ieškovė nepateikė nė vieno konkretaus įrodymo, patvirtinančio, jog procedūros tyrimo etapas, po kurio buvo priimtas ginčijamas sprendimas, buvo nepagrįstai ilgas ir dėl to sukliudė ieškovei surinkti įrodymus, galinčius paneigti lemiamos įtakos prezumpciją.

147 Galiausiai, šio sprendimo 126 punkte minėto Sprendimo *AC-Treuhand prieš Komisiją* 56 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija atitinkamą įmonę privalėjo informuoti apie vykdomo tyrimo objektą ir paskirtį, kai šiai įmonei buvo pritaikyta pirmoji priemonė, įskaitant prašymus pateikti informaciją pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnį. Šio sprendimo 58 punkte Bendrasis Teismas taip pat priminė, kad iš teismų praktikos matyti, jog dėl tokio pažeidimo galutinis Komisijos sprendimas gali būti panaikintas tik jei dėl šio Komisijos padaryto pažeidimo galėjo būti konkrečiai paveikta atitinkamos įmonės teisė į gynybą administracinėje procedūroje. Tačiau šioje byloje ne tik negalima teigti, kad iš minėto sprendimo matyti, jog, kaip tvirtina ieškovė, Komisija turėjo imtis tyrimo priemonių dėl įmonės iki pateikdama pranešimą apie kaltinimus, jei manė ir taip turinti tokio pranešimo siuntimą pateisinančios informacijos, bet reikia pripažinti, kad ieškovė nepateikė jokių konkrečių įrodymų, galinčių patvirtinti, jog iš jos dėl to buvo atimta galimybė pateikti įrodymus, patvirtinančius, kad ji nedarė lemiamos įtakos *Arkema France*.

148 Trečia, dėl argumento, kad Komisija nesiimdama jokių tyrimo priemonių pažeidė Geros praktikos kodeksą, reikia pripažinti, kad, viena vertus, minėtas kodeksas, kuris, vadovaujantis jo 5 punktu, taikomas tik jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* metu nagrinėjamoms ir būsimoms byloms, buvo priimtas po ginčijamo

sprendimo paskelbimo, ir todėl nėra taikytinas šios bylos aplinkybėmis. Kita vertus ir bet kuriuo atveju reikia pažymėti, kad minėto kodekso 14 straipsnyje, nurodant į šio sprendimo 126 punkte minėto Sprendimo *AC-Treuhand prieš Komisiją* 56 punktą, įtvirtinta, kad „kai pritaikoma pirmoji tyrimo priemonė (paprastai prašymas pateikti informaciją arba patikrinimas) įmonės yra informuojamos apie tai, kad dėl jų vykdomas išankstinis tyrimas ir apie tokio tyrimo uždavinius ir tikslus“. Todėl, nesant reikalo priimti sprendimo dėl minėto kodekso teisinio pobūdžio, reikia bet kuriuo atveju pripažinti, kad juo nebuvo sukurta jokia pareiga Komisijai skirti tyrimo priemones įmonėms prieš priimant pranešimą apie kaltinimus.

149 Todėl ieškovės pirmąjį kaltinimą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

150 Dėl ieškovės antrojo kaltinimo, kad Komisija pažeidė jos teisę į gynybą, nes kruopščiai neišnagrinėjo įrodymų visumos, kuriuos ieškovė pateikė siekdama paneigti lemiamos įtakos prezumpciją, reikia pripažinti, kad, pirma, kaip tai nurodė Komisija, ieškovė neapibrėžė nė vienos ginčijamame sprendime nurodytos faktinės ar teisės aplinkybės, dėl kurios ji negalėjo pateikti pastabų atsakyme į pranešimą apie kaltinimus. Antra, nurodant į ginčijamo sprendimo 397–415 konstatuojamąsias dalis, reikia pripažinti, kad Komisija pagrįstai ir išsamiai atsakė į *Arkema France* ir ieškovės pastabose atsakant į pranešimą apie kaltinimus išdėstytus argumentus. Todėl Komisijos negalima kaltinti šiuo atveju pažeidus ieškovės teisę į gynybą.

151 Todėl ieškovės antrąjį kaltinimą ir visą pirmą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstus.

Dėl antros dalies, susijusios su procesinių teisių lygybės principo pažeidimu

Šalių argumentai

152 Ieškovė nurodo, kad Komisija pažeidė procesinio lygiateisiškumo principą. Šioje byloje minėtas principas buvo pažeistas, nes vietoje to, kad pateiktų konkrečius argumentus, galinčius kitaip nušviesti šios bylos aplinkybes, nei matyti iš ieškovės pateiktų įrodymų visumos, Komisija tik pateikė naujų prielaidų ir prezumpcijų, nors, vadovaujantis teismų praktika, ieškovė pateikė kitokį tikėtiną ir Komisijos nurodytojo neatitinkantį faktinių aplinkybių paaiškinimą.

153 Posėdyje ieškovė papildomai nurodė, kad tai, jog Komisija nesugebėjo atlikti su ieškove susijusio tyrimo, pažeidė procesinio lygiateisiškumo principą, nes ji būtų galėjusi „pasilikti įrodymus“ ir „apsisaugoti nuo kaltinimų kišimusi į savo dukterinės bendrovės veiklą“.

154 Komisija prieštarauja ieškovė argumentams.

Bendrojo Teismo vertinimas

155 Iš esmės ieškovė nurodo, kad Komisija pažeidė procesinio lygiateisiškumo principą, nes ieškovei pateikus įrodymų visumą, kuriais pagrįstai paaiškinama faktinė aplinkybė, jog *Arkema France* vykdė savo veiklą savarankiškai, Komisija privalėjo pateikti konkrečius lemiamos įtakos prezumpciją patvirtinančius įrodymus.

156 Reikia priminti, kad procesinio lygiateisiškumo principas, kaip ir, be kita ko, rungimosi principas, siejasi su pačia teisingo bylos nagrinėjimo koncepcija (pagal analogiją žr. 2007 m. birželio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ordre des barreaux francophones et germanophone ir kt.*, C-305/05, Rink. p. I-5305, 31 punktą; 2009 m. gruodžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Airiją ir kt.*, C-89/08 P, Rink. p. I-11245, 50 punktą bei 2009 m. gruodžio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *M prieš EMEA* peržiūrėjimo, C-197/09, RX-II, Rink. p. I-12033, 39 ir 40 punktai). Be kita ko, jis apima pareigą kiekvienai šaliai suteikti protingą galimybę pristatyti savo bylą tokiomis aplinkybėmis, dėl kurių ji neatsidurtų aiškiai mažiau palankioje nei priešininkas padėtyje (žr. 1993 m. spalio 27 d. Žmogaus teisių teismo sprendimo *Dombo Beheer BV prieš Nyderlandus*, A serija, Nr. 274, § 33; 2003 m. liepos 15 d. Žmogaus teisių teismo sprendimo *Ernst ir kt. prieš Belgiją* § 60 ir 2006 m. balandžio 18 d. Žmogaus teisių teismo sprendimo *Vezon prieš Prancūziją* § 31).

157 Šioje byloje, atvirkščiai nei teigia ieškovė, ji neatsidūrė aiškiai mažiau palankioje padėtyje nei Komisija dėl to, kad ši institucija jai pritaikė lemiamos įtakos prezumpciją, pagrįstą kapitalo ryšių su *Arkema France* buvimu.

158 Kadangi, kaip buvo nustatyta šio sprendimo 57 punkte, Komisija teisingai preziumavo, jog ieškovė darė lemiamą įtaką *Arkema France*, vadovaudamasi tuo, jog ieškovei priklausė beveik visas šios bendrovės kapitalas, ir, antra, kaip matyti iš šio sprendimo 139 ir 140 punktuose įtvirtintų išvadų, pastabose atsakant į pranešimą apie kaltinimus ir pokalbyje su bylą nagrinėjančiu pareigūnu ieškovė turėjo galimybę pateikti visus teisinius ir faktinius įrodymus minėtai prezumpcijai paneigti, šioje byloje Komisija nepažeidė procesinių teisių lygybės principo.

159 Posėdyje ieškovės pateiktą argumentą, kad Komisija pažeidė procesinio lygiateisiškumo, nes jei dėl jos būtų pradėtas tyrimas, ji būtų galėjusi „pasilikti įrodymus“, jog *Arkema France* veikė savarankiškai, ir „apsisaugoti nuo kaltinimų kišimusi į savo dukterinės bendrovės veiklą“, reikia atmesti kaip nepagrįstą. Iš tiesų pirmiausia reikia

priminti, kad ieškovė, kuri buvo *Arkema France* patronuojanti bendrovė, kai 2004 m. rugsėjo 10 d. Komisija *Arkema France* pateikė prašymą pateikti informaciją, nuo šios datos galėjo rinkti įrodymus dėl savo dukterinės bendrovės savarankiškumo. Be to, ieškovės argumentas šiuo klausimu nėra pagrįstas jokiais konkrečiais įrodymais, patvirtinančiais, kad jos gynybai galėję būti naudingi įrodymai dingo arba ginčijamas sprendimas būtų buvęs kitoks, jei tyrimo priemonės dėl ieškovės būtų skirtos prieš pateikiant pranešimą apie kaltinimus. Galiausiai ir bet kuriuo atveju, minėtas argumentas nepaneigia šio sprendimo 158 punkte įtvirtintos išvados, kad pastabose atsakant į pranešimą apie kaltinimus ir pokalbyje su bylą nagrinėjančiu pareigūnu ieškovė turėjo galimybę pateikti visus teisinius ir faktinius įrodymus minėtai prezumpcijai paneigti.

160 Todėl antrojo pagrindo antrą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl trečios dalies, susijusios su nekaltumo prezumpcijos pažeidimu

— Šalių argumentai

161 Ieškovė teigia, kad Komisija pažeidė nekaltumo prezumpciją, kuri yra pagrindinė teisė, įtvirtinta EB sutartyje ir EŽTK 6 straipsnio 2 dalyje.

162 Visų pirma, ieškovė nurodė, kad ginčijamo sprendimo 409–411 konstatuojamosiose dalyse Komisija skyrė jai sankciją už EB 81 straipsnio pažeidimą, vadovaudamasi prezumpcija, kuri nebuvo patvirtinta jokiais įrodymais ir dėl kurios Komisija nepaisė jai pateiktų priešingų įrodymų. Toks formalus konstatavimas buvo pagrįstas paprastomis aliuzijomis, kurias Pirmosios instancijos teismas pripažino neteisėtomis 2005 m. spalio 6 d. Sprendimo *Sumitomo Chemical ir Sumika Fine Chemicals prieš Komisiją* (T-22/02 ir T-23/02, Rink. p. II-4065) 106 punkte.

163 Pirma, Komisija turėjo konkrečiai ir atskirai įrodyti, viena vertus, *Arkema France* ir, kita vertus, ieškovės kaltę. Antra ir bet kuriuo atveju, ieškovės kaltė nebuvo įrodyta, nes jos atsakomybė buvo pripažinta pažeidžiant, pirma, atsakomybės priskyrimą reglamentuojančias taisykles ir, antra, jos teisę į gynybą.

164 Galiausiai posėdyje ieškovė pastebėjo, kad tai, jog Komisija dėl jos nevykdė tyrimo, patvirtina, kad ši institucija veikė laikydamasi išankstinio nusistatymo. Ieškovės teigimu, ginčijamas sprendimas yra paremtas tokiu nusistatymu, „vyravusiu Komisijos procedūros metu, kuris šiuo metu būtų visiškai nepriimtinas, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos reikalavimus“, nes galutinį sprendimą priima institucija, vienu metu atsakinga už „tyrimą, patraukimą atsakomybėn ir sprendimo priėmimą“.

165 Visų antra, ieškovė teigia, kad automatiškai taikydama lemiamos įtakos prezumpciją Komisija jai taikė *probatio diabolica* prilygstančią ir nepriimtiną nepaneigiamą kaltės prezumpciją. Ji nurodė, kad pagal Europos žmogaus teisių teismo praktiką bet kokiai prezumpcijai turi būti taikomos teisę į gynybą apsaugančios ribos (žr. 110 punkte minėto Europos žmogaus teisių teismo sprendimo *Salabiaku prieš Prancūziją* § 28 ir 2002 m. liepos 23 d. Europos žmogaus teisių teismo sprendimo *Janosevic prieš Švediją*, Nr. 34619/97, § 101). Be to, vadovaujantis Bendrijos teismų praktika, bet koks

nuolatinis kaltės prezumpcijų taikymas yra negalimas ir asmeniui, kuriam taikoma bet kokia kaltės prezumpcija, turi būti suteikta veiksminga galimybė ją paneigti.

166 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

167 Ieškovė iš esmės remiasi nekaltumo prezumpcijos pažeidimu, nes Komisija jai skyrė sankciją už *Arkema France* padarytą pažeidimą, pirma, nepagrįsdama lemiamos įtakos prezumpcijos bei nepaisydama ieškovės jai pateiktos įrodymų visumos ir, antra, pažeisdama jos teisę į gynybą.

168 Vadovaujantis teismų praktika, nekaltumo prezumpcija reiškia, kad kiekvienas kaltinamas asmuo yra laikomas nekaltu tol, kol teisėtai neįrodyta jo kaltė. Taigi ši prezumpcija draudžia bet kokį formalų konstatavimą ir net bet kokią aliuziją dėl kaltinamojo asmens atsakomybės už konkretų pažeidimą sprendime, kuriuo baigiama procedūra, jei šis asmuo negalėjo pasinaudoti visomis teisės į gynybą įgyvendinimo garantijomis, suteikiamomis esant normaliai procedūros, kuri baigiasi sprendimu dėl prieštaravimo pagrįstumo, eigai (2007 m. spalio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse prieš Komisiją*, T-474/04, Rink. p. II-4225, 76 punktas).

169 Šioje byloje neginčijama, kad ieškovės dukterinė bendrovė pripažino padariusi nagrinėjamą pažeidimą. Be to, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 57 punkte, ginčijamame sprendime Komisija teisėtai taikė prezumpciją, kad ieškovė buvo atsakinga už savo

dukterinės bendrovės veiksmus, nes jai priklausė 97 % dukterinės bendrovės kapitalo. Kadangi, kaip buvo pripažinta šio sprendimo 107 punkte, ieškovė nepaneigė lemiamos įtakos prezumpcijos, Komisija jai teisėtai priskyrė atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą. Todėl ieškovei buvo skirta sankcija ne už dalyvavimą darant pažeidimą, bet už tai, kad ji, kaip patronuojanti bendrovė, buvo atsakinga už neteisėtus savo dukterinės bendrovės veiksmus.

170 Be to, kaip buvo nurodyta nagrinėjant antrojo pagrindo pirmą dalį dėl tariamo teisės į gynybą pažeidimo (žr. šio sprendimo 139 ir 140 punktus), administracinės procedūros metu ieškovei buvo suteikta galimybė tinkamai pareikšti savo nuomonę dėl pranešime apie kaltinimus Komisijos nurodomų faktinių aplinkybių tikrumo ir reikšmės atsakant į minėtą pranešimą pateiktose pastabose bei pokalbyje su bylą nagrinėjančiu pareigūnu, todėl ieškovė galėjo pasinaudoti visomis teisės į gynybą įgyvendinimo garantijomis, suteikiamomis esant normaliai procedūros, kuri baigiasi sprendimu dėl prieštaravimo pagrįstumo, eigai.

171 Galiausiai, kaip buvo nurodyta nagrinėjant pirmojo pagrindo penktą dalį (žr. šio sprendimo 121 punktą), tai, jog šioje byloje ieškovė nepateikė įrodymų, galinčių paneigti lemiamos įtakos prezumpciją, nereiškia, kad šios prezumpcijos negalima paneigti jokiomis aplinkybėmis ir kad, kaip nurodė ieškovė, Komisija jai taikė nepaneigiamą kaltės prezumpciją, prilygstančią *probatio diabolica*, arba skyrė ieškovei sankciją vadovaudamasi tik „nusistatymu“, kurio ji neturėjo galimybės paneigti.

172 Tai reiškia, kad Komisija nepažeidė nekaltumo prezumpcijos taikydama ieškovės lemiamos įtakos jos dukterinei bendrovei prezumpciją.

173 Be to, dėl posėdyje ieškovės pateikto teiginio, kad, iš esmės šioje byloje buvo pažeista nekaltumo prezumpcija, kaip ji apibrėžiama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, nes Komisija yra už „tyrimą, patraukimą atsakomybėn ir sprendimo priėmimą“ atsakinga institucija, reikia pripažinta, jog, kaip Komisija tai nurodė žodžiu, šis kaltinimas buvo pateiktas per vėlai, nes pirmąjį kartą buvo pareikštas posėdyje ir negali būti laikomas išplečiančiu nagrinėjamą pagrindą, kaip jis buvo išdėstytas ieškinyje, pagal kurį lemiamos įtakos prezumpcija, kuria Komisija rėmėsi ginčijamame sprendime, prieštarauja nekaltumo prezumpcijai. Taigi, vadovaujantis Bendrojo Teismo procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalimi, šį kaltinimą reikia atmesti kaip nepriimtiną.

174 Dėl šių priežasčių antrojo pagrindo trečią dalį reikia atmesti kaip iš dalies nepagrįstą ir iš dalies nepriimtiną.

Dėl ketvirtos dalies, susijusios su asmeninės atsakomybės ir bausmių individualizavimo principų pažeidimu

— Šalių argumentai

175 Ieškovė nurodo, kad Komisija pažeidė asmeninės atsakomybės principą ir iš jo kylantį bausmių individualizavimo principą, nes, visų pirma, pripažino ieškovės ir *Arkema France* tariamai sudarytos įmonės egzistavimą bei atsakomybę ir, visų antra, įpareigojo ieškovę sumokėti, pirma, jai su *Arkema France* solidariai skirtą baudą ir, antra, individualiai skirtą baudą, nors turėjo pripažinti buvus du atskirus ūkio subjektus, nesant konkrečių įrodymų, kuriais būtų galima pagrįsti lemiamos įtakos prezumpciją.

Minėtų principų pažeidimas patvirtinamas ginčijamo sprendimo 313 ir 315 konstatuojamosiose dalyse, kuriose nurodoma į pažeidimo bendravykdį ir vykdytoją. Taigi Komisija ieškovę neteisėtai pripažino nagrinėjamo pažeidimo bendravykde.

176 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

177 Ieškovė iš esmės nurodo, kad priskirdama jai atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą Komisija pažeidė asmeninės atsakomybės ir bausmių individualizavimo principus.

178 Vadovaujantis bausmių individualizavimo principu, fizinis ar juridinis asmuo gali būti baudžiamas tik už faktines aplinkybes, kuriomis jis yra kaltinamas individualiai (2001 m. gruodžio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Krupp Thyssen Stainless ir Acciai speciali Terni prieš Komisiją*, T-45/98 ir T-47/98, Rink. p. II-3757, 63 punktas) ir šis principas taikomas bet kokioje administracinėje procedūroje, galinčioje baigtis sankcijų skyrimu pagal konkurencijos normas (2006 m. liepos 4 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hoek Loos prieš Komisiją*, T-304/02, Rink. p. II-1887, 118 punktas).

179 Vis dėlto, kaip matyti iš šio sprendimo 45–50 punktuose išdėstytos teismų praktikos, minėtą principą reikia suderinti su įmonės samprata pagal EB 81 straipsnį. Taigi, kai ūkio subjektas pažeidžia konkurencijos taisykles pagal asmeninės atsakomybės principą, jis turi atsakyti už šį pažeidimą.

180 Tačiau, kaip jau buvo išdėstyta šio sprendimo 105 punkte, Komisija gali adresuoti sprendimą, kuriuo skiriamos baudos, bendrovių grupės patronuojančiai bendrovei, ne dėl to, kad patronuojanti bendrovė kurstė dukterinę bendrovę padaryti pažeidimą, ir juo labiau ne dėl to, kad patronuojanti bendrovė dalyvavo darant pažeidimą, bet todėl, kad jos sudaro vieną įmonę pagal EB 81 straipsnį (šiuo klausimu žr. 55 punkte minėto Sprendimo *Michelin prieš Komisiją* 292 punktą). Taigi ieškovė buvo individualiai nubausta už pažeidimą, kurį ji buvo pripažinta padariusi pati dėl ieškovę su *Arkema France* siejusių ekonominių ir teisinių ryšių, suteikusių jai galimybę spręsti dėl *Arkema France* veiksmų rinkoje.

181 Tai reiškia, kad atsakomybės už pažeidimą priskyrimas ieškovei nepažeidė bausmių ir sankcijų individualizavimo principo.

182 Šiuo klausimu kaip nepagrįstą reikia atmesti ieškovės argumentą, kad iš ginčijamo sprendimo 313 ir 315 konstatuojamųjų dalių matyti, jog Komisija neteisėtai ją pripažino pažeidimo bendravykdytoja arba vykdytoja. Iš tiesų minėtose konstatuojamosiose dalyse Komisija ne tik taip neapibrėžė ieškovės statuso, bet kartu vertinant visų pirma ginčijamo sprendimo 367–375, 386, 387, 396 ir 415 konstatuojamąsias dalis matyti, jog Komisija nusprendė, kad, atsižvelgiant į tai, jog ieškovė darė lemiamą įtaką *Arkema France* ir todėl šios bendrovės sudarė vieną įmonę pagal EB 81 straipsnį, įmonę pagal EB 81 straipsnį sudariusios ir pažeidimą padariusios bendrovės turėjo būti pripažintos už jį atsakingomis.

183 Todėl antrojo pagrindo ketvirtą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl penktos dalies, susijusios su bausmių teisėtumo principo pažeidimu

— Šalių argumentai

184 Ieškovė nurodo, kad pažeisdama asmeninės atsakomybės ir bausmių individualizavimo principus Komisija pažeidė ir bausmių teisėtumo principą. Ji teigia buvusi nubausta nepaisant to, jog nėra jokios teisės nuostatos, kuria nustatoma bausmė už pažeidimą, dėl kurio įmonės atsakomybė nebuvo įrodyta. Pirma, Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje Komisija gali skirti baudas tik „pažeidime dalyvaujančioms“ įmonėms. Antra, gairėse numatyta, kad Komisija gali naudotis įgaliojimais skirti sankcijas tik „[laikydamasi] Reglamente Nr. 1/2003 nustatytų ribų“.

185 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

186 Ieškovė iš esmės nurodo, kad Komisija pažeidė bausmių teisėtumo principą jai skirdama sankciją, nors Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje ir gairėse tokia sankcija nebuvo numatyta.

187 Teismų praktikoje įtvirtinta, kad, vadovaujantis bausmių teisėtumo principu, būtina, jog įstatyme būtų aiškiai nurodyti pažeidimai ir už juos numatytos bausmės. Ši sąlyga įvykdoma, kai teisės subjektas iš atitinkamos nuostatos teksto ir, prireikus, teismų taikyto šios nuostatos aiškinimo gali žinoti, dėl kokių veiksmų ar neveikimo kyla jo baudžiamoji atsakomybė (130 punkte minėto Sprendimo *Evonik Degussa prieš Komisiją ir Tarybą* 39 punktas).

188 Reikia pažymėti, kad, vadovaujantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalimi, be kita ko, Komisija savo sprendimu gali skirti baudas įmonėms, pažeidžiančioms EB 81 straipsnio nuostatas.

189 Šioje byloje, atsižvelgiant į šio sprendimo 188 punkte nurodytas nuostatas ir tai, kad buvo nuspręsta, jog ieškovė ir jos dukterinė bendrovė *Arkema France* sudaro vieną įmonę pagal EB 81 straipsnį, Komisija, vadovaudamasi šio sprendimo 50 punkte nurodyta teismų praktika, galėjo skirti baudą minėtos įmonės dalimi esantiems juridiniams asmenims, nepažeisdama bausmių teisėtumo principo.

190 Todėl antrojo pagrindo penktą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl šeštos dalies, susijusios su vienodo požiūrio principo pažeidimu

— Šalių argumentai

191 Ieškovė teigia, kad šioje byloje dėl dviejų priežasčių buvo pažeistas vienodo požiūrio principas, pagal kurį, vadovaujantis teismų praktika, panašios situacijos neturi būti vertinamos skirtingai.

192 Pirma, ieškovė nurodo, kad Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą, nes Sprendime *Organiniai peroksidai* jai nebuvo priskirta atsakomybė už pažeidimą, kuriame

dalyvavo *Arkema France*, nors minėto sprendimo faktinių aplinkybių metu *Elf Aquitaine* grupė buvo valdoma taip pat kaip ir ginčijamo sprendimo faktinių aplinkybių metu. Šiuo klausimu ji papildo, kad Komisija dėl to pažeidė ir teisinio saugumo principą.

193 Pirmiausia ieškovė pažymi, jog reikia atmesti Komisijos argumentus, kad tai, jog ši institucija jai anksčiau nepriskyrė atsakomybės už atitinkamą pažeidimą, neužkerta kelio priskirti atsakomybę ginčijamame sprendime, kad Komisija turi plačią diskreciją baudų srityje ir kad ši institucija nėra saistoma savo pačios sprendimuose suformuotos praktikos. Visų pirma, būtų nenuoseklu, jei tapačiose situacijose Komisija galėtų arba priskirti, arba nepriskirti jai atsakomybės už pažeidimą. Visų antra, tokia galimybė nėra dalis diskrecijos, kuri Komisijai suteikta siekiant užtikrinti veiksmingą konkurencijos taisyklių taikymą, o tiesiog visiškai savavališka priemonė, kurios negali kontroliuoti Sąjungos teismai.

194 Antra, ieškovė teigia, kad buvo pažeistas jos ir *Akzo Nobel* bei ELSA vienodo požiūrio principas. Šiuo klausimu ji nurodo, kad nors ginčijamo sprendimo 378–382 ir 481–483 konstatuojamosiose dalyse dėl EKA ir ELSA Komisija, siekdama patvirtinti lemiamos įtakos prezumpciją, taikė konkrečių įrodymų visumą, bet ieškovės atveju, siekdama priskirti jai atsakomybę už *Arkema France* padarytą pažeidimą, ši institucija nusprendė nenagrinėti konkrečių įrodymų. Toks skirtingas vertinimas nėra pagrįstas.

195 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

196 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką vienodo požiūrio principas reikalauja, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos situacijos vienodai, jei toks vertinimas negali būti objektyviai pagrįstas (žr. 2007 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Advocaten voor de Wereld*, C-303/05, Rink. p. I-3633, 56 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

197 Pirmąjį ieškovės kaltinimą, kad Komisija pažeidė vienodo požiūrio ir teisinio saugumo principus, nes nepriskyrė jai atsakomybės už Sprendime *Organiniai peroksidai* nagrinėtą pažeidimą, reikia atmesti kaip nepagrįstą. Pirma, kadangi po to, kai buvo priimtas Sprendimas *Organiniai peroksidai*, ir prieš priimant ginčijamą sprendimą, Komisija jau priskyrė ieškovei atsakomybę už pažeidimus, pripažintus trijuose sprendimuose, t. y. Sprendime *AMCA*, Sprendime *Vandenilio peroksidas* ir Sprendime *Metakrilatai*, jai negali būti nežinomos tokio atsakomybės priskyrimo sąlygos. Antra, reikia priminti, jog, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 60 punkte, atsižvelgiant į tai, kad Komisija turi galimybę, bet neprivalo priskirti atsakomybę už pažeidimą patronuojančiai bendrovei ir kad šioje byloje buvo įvykdytos tokio priskyrimo sąlygos, vien tai, jog Komisija taip nepriskyrė atsakomybės Sprendime *Organiniai peroksidai*, nereiškia, kad ji privalėjo taikyti tokį pat vertinimą ginčijamame sprendime.

198 Kaip nepagrįstą reikia atmesti ir ieškovės argumentą, kad Komisijos diskrecija spręsti, ar priskirti atsakomybę už dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą patronuojančiai bendrovei, yra savavališka priemonė. Nors pagal šio sprendimo 60 punkte nurodytą teismų praktiką Komisija turi diskreciją spręsti, ar priskirti atsakomybę už pažeidimą patronuojančiai bendrovei, bet kuriuo atveju reikia pripažinti, jog šios institucijos

sprendimas taikyti tokį priskyrimą, kaip ir šioje byloje, negali išvengti Sąjungos teismų, turinčių patikrinti, ar buvo įvykdytos tokio priskyrimo sąlygos, kontrolės.

199 Todėl ieškovės pirmąjį kaltinimą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

200 Antrąjį ieškovės kaltinimą, pagal kurį ginčijamame sprendime ji buvo diskriminuojama lyginant su *Akzo Nobel* ir ELSA, nes, kitaip nei šių dviejų įmonių atveju, Komisija priskyrė ieškovei atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą nevertindama konkrečių įrodymų, reikia atmesti kaip nepagrįstą.

201 Pirma, šis kaltinimas pagrįstas klaidingu ginčijamo sprendimo aiškinimu. Iš tiesų Komisija ne tik pateikė papildomų įrodymų siekdama patvirtinti lemiamos įtakos prezumpciją *Akzo Nobel* dėl jos dukterinės bendrovės EKA (ginčijamo sprendimo 378 konstatuojamoji dalis) ir ELSA dėl jos dukterinės bendrovės *Finnish Chemicals* (ginčijamo sprendimo 481 konstatuojamoji dalis), bet ir išdėstė įrodymus, kuriais siekiama patvirtinti lemiamos įtakos prezumpciją ieškovei dėl *Arkema France* (ginčijamo sprendimo 386 konstatuojamoji dalis).

202 Antra, nors ginčijamame sprendime Komisija pagrindė lemiamos įtakos prezumpciją tik dėl *Akzo Novel* ir jos dukterinės bendrovės EKA bei dėl ELSA ir jos dukterinės bendrovės *Finnish Chemicals*, bet ne dėl ieškovės ir jos dukterinės bendrovės, dėl to negali būti abejojama minėto sprendimo teisėtumu. Iš tiesų, kaip matyti iš šio sprendimo 77 punkte išdėstyto vertinimo, Komisija neturėjo pagrįsti minėtos prezumpcijos, nes *Elf Aquitaine* priklausė beveik visas jos dukterinės bendrovės kapitalas. Todėl net darant prielaidą, kad minėtos įmonės buvo panašiose situacijose, tai, jog Komisija

nusprendė pagrįsti lemiamos įtakos prezumpciją tik dėl kai kurių minėtų įmonių, negali būti pagrindas panaikinti ginčijamą sprendimą.

203 Todėl ieškovės antrąjį kaltinimą ir kartu visą šeštą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstus.

204 Kadangi visas šešias antrojo pagrindo dalis reikia atmesti kaip iš dalies nepagrįstas, iš dalies nepriimtinas ir iš dalies nereikšmingas, reikia atmesti ir visą antrąjį pagrindą.

Dėl trečiojo pagrindo, susijusio su ieškovės pateiktos įrodymų visumos iškraipymu

Šalių argumentai

205 Ieškovė nurodo, kad ginčijamo sprendimo 400–404 konstatuojamosiose dalyse Komisijos išdėstyti motyvai, dėl kurių buvo atmesta jos pateikta įrodymų visuma, patvirtina, jog Komisija iškraipė kai kuriuos įrodymus pritaikydama nepagrįstas ekstrapoliacijas, prielaidas ir prezumpcijas. Be to, Komisijos teiginys ginčijamo sprendimo 404 konstatuojamojoje dalyje, kad bylos faktinės aplinkybės patvirtina minėtus vertinimus, patvirtina, jog ši institucija iškraipė minėtus įrodymus.

206 Komisija prieštarauja tokiems argumentams.

Bendrojo Teismo vertinimas

207 Pirmiausia reikia pripažinti, kad šiam pagrindui paremti ieškovė nepateikė nė vieno konkretaus įrodymo, patvirtinančio jos teiginį, jog Komisija iškraipė įrodymų visumą, kurią ji pateikė siekdama paneigti lemiamos įtakos prezumpciją. Be to, dėl ieškovės teiginio, kad iš esmės Komisija neteisėtai nusprendė, jog ieškovės pateikta įrodymų visuma nesuteikia galimybės paneigti lemiamos įtakos prezumpcijos, reikia pripažinti, kad šis pagrindas yra performuluota pirmojo pagrindo ketvirta dalis, ir todėl jį reikia atmesti dėl tokių pat priežasčių, kaip nurodytos šio sprendimo 95–107 punktuose, kuriuose buvo nuspręsta, jog ieškovės pateikta įrodymų visuma neleidžia paneigti minėtos prezumpcijos.

208 Todėl trečiąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl ketvirtojo pagrindo, susijusio su ginčijamo sprendimo motyvų prieštaringumu

209 Ieškovė nurodo, kad ginčijamame sprendime yra trys prieštaravimai, dėl kurių jis turi būti panaikintas. Atsakydama į Bendrojo Teismo posėdyje pateiktus klausimus, ji patvirtino, kad šiuo atveju ji vadovaujasi motyvavimo stoka. Šį pagrindą sudaro trys dalys.

Dėl pirmos dalies, susijusios su motyvų prieštaringumu taikant įmonės sąvoką pagal EB 81 straipsnio 1 dalį

— Šalių argumentai

210 Ieškovė teigia, kad ginčijamame sprendime pateikiami prieštaringi motyvai dėl įmonės sąvokos pagal EB 81 straipsnio 1 dalį.

211 Visų pirma, ieškovė nurodo, kad nors iš ginčijamo sprendimo 1 ir 320 konstatuojamųjų dalių matyti, jog Komisija nusprendė, kad subjektams, kuriems buvo skirtas minėtas sprendimas, sankcijos buvo skirtos dėl jų dalyvavimo darant nagrinėjamą pažeidimą, to paties sprendimo 69, 384 ir 385 konstatuojamosiose dalyse ši institucija prieštaraudama sau taip pat nurodo, kad ieškovė niekuomet nedalyvavo padarant nagrinėjamą pažeidimą.

212 Visų antra, ieškovė nurodo, kad ginčijamame sprendime pateikiami prieštaringi motyvai dėl Komisijos taikytų įmonės sampratos pagal EB 81 straipsnį „ribų“.

213 Pirma, ginčijamo sprendimo 16 ir 385 konstatuojamosiose dalyse Komisija apibrėžė *Arkema France* kaip vienintelę už pažeidimą atsakingą įmonę, bet minėto sprendimo 375 ir 415 konstatuojamosiose dalyse nusprendė, kad atsakomybę už *Arkema France* padarytą pažeidimą reikia priskirti ieškovei.

214 Antra, prieštaringi ginčijamo sprendimo motyvai dėl dviejų ieškovei paskirtų baudų apskaičiavimo. Šiuo klausimu ieškovė nurodo, kad ginčijamame sprendime Komisija jai skyrė individualią baudą, nors ji nedalyvavo darant pažeidimą ir apie jį nežinojo, ir kad dvi jai paskirtos baudos buvo apskaičiuotos vadovaujantis *Arkema France* rodikliais, kurių ieškovė negalėjo niekaip paveikti.

215 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

216 Vadovaujantis nusistovėjusia teismų praktika, EB 253 straipsnyje įtvirtintas reikalavimas motyvuoti turi atitikti nagrinėjamo akto pobūdį bei aiškiai ir nedviprasmiškai atskleisti priėmusios šį aktą institucijos samprotavimus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų sužinoti priimto akto pagrindimą, o kompetentingas teismas – vykdyti jo teisėtumo priežiūrą. Nereikalaujama, kad motyvacija atspindėtų visas reikšmingas faktines ir teisines aplinkybes, nes jos atitiktis EB 253 straipsnio reikalavimams turi būti vertinama atsižvelgiant ne vien į jos formuluotę, bet taip pat į jos kontekstą bei į atitinkamą klausimą reguliuojančių teisės normų visumą (žr. 1998 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 63 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką bei 178 punkte minėto Sprendimo *Hoek Loos prieš Komisiją* 58 punktą).

217 Taip pat iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad jeigu taikant EB 81 straipsnį priimtas sprendimas susijęs su keliais adresatais ir kyla atsakomybės už pažeidimą priskyrimo problemų, jis turi būti pakankamai motyvuotas dėl kiekvieno adresato ir visų pirma tų, kurie pagal šį sprendimą turi atsakyti už tokį pažeidimą (1994 m. balandžio 28 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *AWS Benelux prieš Komisiją*,

T-38/92, Rink. p. II-211, 26 punktas). Taigi tam, kad Komisijos sprendimas būtų pakankamai motyvuotas dėl pažeidimą padariusių dukterinių bendrovių patronuojančių bendrovių, jame turi būti pagrįstai pristatyti motyvai, patvirtinantys atsakomybės už pažeidimą priskyrimą šioms bendrovėms (šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *SCA Holding prieš Komisiją*, T-327/94, Rink. p. II-1373, 80 punktą).

218 Šioje byloje, nesant būtinybės išnagrinėti visas ieškovės nurodomas ginčijamo sprendimo konstatuojamąsias dalis, reikia pripažinti, jog iš ginčijamo sprendimo 386 ir 387 konstatuojamųjų dalių neabejotinai matyti, kad Komisija nusprendė ieškovei priskirti atsakomybę už *Arkema France* padarytą pažeidimą ir skirti jai baudas vadovaudamasi išvada, jog ieškovė ir *Arkema France* sudarė vieną įmonę pagal EB 81 straipsnį.

219 Todėl net jei pasitvirtintų ieškovės nurodyti ginčijamo sprendimo motyvų prieštaravimai, tai negalėtų paneigti aplinkybės, jog minėtame sprendime nurodyti motyvai suteikė galimybę, pirma, ieškovei sužinoti jos pripažinimo kalta bei baudų skyrimo pagrindimą – ir tai patvirtina aplinkybė, kad ieškovė pirmais dviem pagrindais ginčija ginčijamo sprendimo teisėtumą tiek, kiek Komisija jai priskyrė atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą, ir aštuntuoju bei devintuoju pagrindu ginčija tai, kad bauda jai buvo skirta ir solidariai su *Arkema France*, ir individualiai – bei, antra, Bendrajam Teismui vykdyti priežiūrą.

220 Be to, kaip nepagrįstą reikia atmesti ieškovės argumentą, kad motyvų prieštaringumą atsispindi faktinė aplinkybė, jog ginčijamo sprendimo 2 straipsnio c ir e punktuose jai skirtos baudos buvo apskaičiuotos vadovaujantis *Arkema France* „būdingais rodikliais“. Iš tiesų šiuo klausimu reikia pažymėti, ne tik kad ieškovė nenurodė, kodėl toks baudų apskaičiavimas yra prieštaringas, bet ir kad individualios baudos skyrimas bei aplinkybė, kad ši bauda buvo apskaičiuota vadovaujantis *Arkema France* rodikliais, kyla tiesiogiai iš gairių taikymo, todėl ginčijame sprendime šiuo klausimu neturėjo

būti pateikta jokių papildomų motyvų. Tokiomis aplinkybėmis ketvirtojo pagrindo pirmą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl antros dalies, susijusios su ginčijamo sprendimo motyvų prieštaringumu dėl to, ar ieškovei buvo žinoma apie nagrinėjamą pažeidimą

— Šalių argumentai

221 Ieškovė nurodo, kad ginčijamo sprendimo motyvai dėl jos galimo žinojimo apie *Arkema France* padarytą pažeidimą yra prieštaringi. Viena vertus, Komisija minėtame sprendime tvirtina, kad ieškovė tikrai buvo informuota apie *Arkema France* veiklą, nes kai kurie ieškovės ir *Arkema France* darbuotojai buvo tie patys asmenys, bet, kita vertus, ginčijamo sprendimo 401 konstatuojamojoje dalyje ji prieštaraudama sau nurodo, kad ieškovė galėjo nepaisyti savo dukterinės bendrovės antikonkurencinių veiksmų.

222 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

223 Dėl ieškovės teiginio, kad kai kurie ginčijamo sprendimo motyvai, susiję su jos žinojimu apie nagrinėjamą pažeidimą, yra prieštaringi, reikia pripažinti, kad net jei tokie

prieštaravimai pasitvirtintų, jie neturėtų jokios įtakos tam, kad, atsižvelgdama į tai, jog *Arkema France* ir ieškovė sudarė vieną įmonę pagal EB 81 straipsnio 1 dalį ir vadovaudamasi šio sprendimo 45 ir 46 punktuose minėta teismų praktika, Komisija galėtų atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą priskirti ieškovei nepaisant to, ar ji žinojo apie šį pažeidimą arba jame tiesiogiai dalyvavo, nes ši institucija neprivalėjo to įrodyti. Todėl galimas ginčijamo sprendimo motyvų prieštaringumas šiuo klausimu bet kuriuo atveju neturėtų įtakos ginčijamo sprendimo teisėtumui.

224 Todėl ketvirtojo pagrindo antrą dalį reikia atmesti kaip nereikšmingą.

Dėl trečios dalies, susijusios su motyvų prieštaringumu dėl kontrolės, kurią savo dukterinei bendrovei turi taikyti jos patronuojanti bendrovė, kad jai būtų priskirta atsakomybė už šios dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą, pobūdžio

— Šalių argumentai

225 Ieškovė nurodo, kad ginčijamame sprendime motyvuose yra dviguba prieštara.

226 Pirma, ieškovė nurodo, kad Komisija ginčijamo sprendimo 407 konstatuojamojoje dalyje teisingai pažymi, jog atsakomybės priskyrimas patronuojančiai bendrovei turi būti patvirtintas įrodymais, kad ši bendrovė veiksmingai kontroliavo savo dukterinės bendrovės verslo politiką. Tačiau kaip tai atsispindi ginčijamo sprendimo 403 ir

404 konstatuojamosiose dalyse, iš Komisijos atlikto ieškovės pateiktų įrodymų visumos nagrinėjimo matyti, kad Komisija ieškovės veiksmingos kontrolės taikymo sritį išplėtė daugiau nei vien jos dukterinės bendrovės verslo politika.

227 Antra, ieškovė teigia, kad ginčijamo sprendimo 403 ir 404 konstatuojamosios dalys prieštarauja minėto sprendimo 413 konstatuojamajai daliai, kurioje Komisija teigia, jog Sprendime *Vandenilio peroksidas* vadovavosi tik ieškovės lemiamos įtakos savo dukterinės bendrovės verslo politikai prezumpcija.

228 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

229 Ieškovė abiem kaltinimais iš esmės teigia, jog ginčijamo sprendimo motyvai yra prieštaringi dėl kontrolės, kurią patronuojanti bendrovė turi vykdyti savo dukterinei bendrovei, kad Komisija galėtų šiai patronuojančiai bendrovei priskirti atsakomybę už pažeidimą.

230 Šioje byloje reikia pripažinti, kad net jei ginčijamo sprendimo motyvų prieštaringumas pasitvirtintų, jie neturėtų jokios įtakos išvadai, kad Komisija šiuo atveju nepažeidė savo pareigos motyvuoti, nes, pirma, kaip matyti iš pirmojo pagrindo ketvirtos dalies nagrinėjimo (žr. šio sprendimo 95–107 punktus), ieškovei buvo suteikta galimybė susipažinti su motyvais, dėl kurių Komisija nusprendė, kad jos pateikti įrodymai

neleidžia paneigti lemiamos įtakos prezumpcijos ir todėl ginčyti ginčijamo sprendimo teisėtumo bei, antra, Bendrasis Teismas turėjo galimybę vykdyti kontrolę.

231 Todėl ketvirtojo pagrindo trečią dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą, o visą ketvirtąjį pagrindą – kaip iš dalies nepagrįstą ir iš dalies nereikšmingą.

Dėl penktojo pagrindo, susijusio su gero administravimo principo pažeidimu

Šalių argumentai

232 Ieškovė iš esmės nurodo, kad Komisija pažeidė gero administravimo principą.

233 Pirma, Komisija kruopščiai ir bešališkai neišnagrinėjo visų reikšmingų faktinių aplinkybių ir ypač ieškovės pastabose atsakant į pranešimą apie kaltinimus pateiktos informacijos, kuri aiškiai ir tiksliai patvirtina *Arkema France* ekonominį savarankiškumą rinkoje. Be to, Komisija individualiai ir konkrečiai nenagrinėjo ieškovės situacijos.

234 Antra, gero administravimo principas įpareigoja Komisiją taikyti įmonėms taisykles, kurias ji taiko sau pačiai. Tačiau ginčijamo sprendimo 358 konstatuojamojoje dalyje Komisija priminė turinti teisę vadovautis įrodymų visuma pažeidimui patvirtinti,

nors *de facto* nesuteikė galimybės ieškovei šioje byloje pasinaudoti tokiu įrodinėjimo būdu. Šiuo klausimu ji nurodo pirmojo pagrindo ketvirtą ir penktą dalis.

235 Trečia, ieškovė nurodo, kad, priešingai nei teigia Komisija ginčijamo sprendimo 314 konstatuojamojoje dalyje, vadovaujantis gero administravimo principu būtina, kaip tai nurodė ieškovė pastabose atsakant į pranešimą apie kaltinimus, kad Komisija sustabdytų ginčijamo sprendimo priėmimą, kol Bendrasis Teismas priims sprendimus dėl ieškovės pareikštų ieškinių sprendimams *AMCA*, *Vandenilio peroksidas* ir *Metakrilatai*. Šiuo klausimu ji primena, kad įpareigojus ieškovę pareikšti naują ieškinį dėl Komisijos sprendimo panaikinimo, galėtų būti pažeistas proceso ekonomijos principas, kaip nusprendė Bendrasis Teismas 2004 m. spalio 21 d. Sprendime *Lenzig prieš Komisiją* (T-36/99, Rink. p. II-3597).

236 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

Bendrojo Teismo vertinimas

237 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką, kai Sąjungos institucijos turi diskreciją, kad galėtų atlikti savo funkcijas, Bendrijos teisinės sistemos garantuojamų teisių paisymas administracinėse procedūrose yra dar svarbesnis. Tokios garantijos visų pirma apima kompetentingos institucijos pareigą atidžiai ir nešališkai išnagrinėti visus reikšmingus konkrečios bylos aspektus (1991 m. lapkričio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Technische Universität München*, C-269/90, Rink. p. I-5469, 14 punktas; 1992 m. sausio 24 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *La Cinq prieš Komisiją*, T-44/90, Rink. p. II-1, 86 punktas ir 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją*, T-31/99, Rink. p. II-1881, 99 punktas).

238 Šioje byloje reikia išnagrinėti kiekvieną iš trijų ieškovės kaltinimų, kuriais siekiama patvirtinti, kad Komisija pažeidė gero administravimo principą.

239 Pirma, ieškovės kaltinimą, kad Komisija kruopščiai ir bešališkai neišnagrinėjo jos pateiktų įrodymų, kuriais siekiama paneigti lemiamos įtakos prezumpciją, bei nenagrinėjo konkrečios ieškovės situacijos, reikia atmesti kaip nepagrįstą. Iš tiesų ieškovė ne tik nepateikė jokių konkrečių šį kaltinimą patvirtinančių įrodymų, bet iš ginčijamo sprendimo 396–415 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija išnagrinėjo ir aiškiai atmetė ieškovės argumentus, kuriais ji siekė paneigti lemiamos įtakos prezumpciją.

240 Antra, ieškovės kaltinimą, kad Komisija pažeidė gero administravimo principą, kai šioje byloje *de facto* atmetė galimybę lemiamos įtakos prezumpcijai paneigti pateikti įrodymų visumą, tačiau pati naudojosi šiuo įrodinėjimo būdu, reikia atmesti kaip nepagrįstą. Iš tiesų reikia pripažinti, kad kaip buvo nurodyta nagrinėjant pirmojo pagrindo ketvirtą dalį (šio sprendimo 97–107 punktai), Komisija tik išnagrinėjusi ieškovės pateiktą įrodymų visumą nusprendė, jog vadovaujantis ja negalima paneigti lemiamos įtakos prezumpcijos. Taigi šiuo klausimu Komisija nepažeidė gero administravimo principo.

241 Trečia, ieškovės kaltinimą, kad, vadovaujantis gero administravimo ir proceso ekonomijos principais, Komisija turėjo sustabdyti šioje byloje dėl ieškovės pradėtą procedūrą, kol Bendrasis Teismas priims sprendimus dėl ieškovės pareikštų ieškinių sprendimams *AMCA*, *Vandenilio peroksidas* ir *Metakrilatai*, reikia atmesti kaip nepagrįstą. Iš tiesų pirmiausia reikia pripažinti, net tik kad preziumuojama, jog Komisijos

sprendimai yra teisėti tol, kol jie nepanaikinami arba nepripažįstami netekusiais galios (1994 m. birželio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš BASF ir kt.*, C-137/92 P, Rink. p. I-2555, 48 punktas), bet ir kad jokia teisės nuostata neįpareigoja Komisijos sustabdyti sprendimų priėmimo bylose dėl skirtingų faktinių aplinkybių. Be to, atvirkščiai nei teigia ieškovė, iš 235 punkte minėto Sprendimo *Lenzing prieš Komisiją* 56 punkto negalima spręsti, kad šioje byloje Komisija dėl proceso ekonomijos turėjo sustabdyti ginčijamo sprendimo priėmimą, kol Bendrasis Teismas priims sprendimus dėl ieškovės pareikštų ieškinių, susijusių su kitais sprendimais, kuriuose jai buvo skirtos sankcijos. Iš tikrųjų minėto sprendimo 56 punkte Bendrasis Teismas iš esmės pripažino, kad jei sprendimas, dėl kurio pareikštas ieškinys, buvo pakeistas, šalims gali būti leista pakeisti savo reikalavimus dėl naujų faktinių aplinkybių atsiradimo, nes tokiomis aplinkybėmis „reikalavimas, kad ieškovė Pirmosios instancijos teismui pateiktų naują ieškinį dėl <...> sprendimo panaikinimo, prieštarautų gero administravimo ir proceso ekonomijos principui“.

242 Todėl ieškovės trečiąjį kaltinimą ir visą penktąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl šeštojo pagrindo, paremto teisinio saugumo principo pažeidimu

Šalių argumentai

243 Ieškovė iš esmės nurodo, kad ginčijamas sprendimas sukėlė rimtą grėsmę teisiniam saugumui, kurios ji teisėtai galėjo tikėtis, atsižvelgiant į pirmajame pagrinde ieškovės nurodytą nusistovėjusią teismų praktiką.

244 Pirma, atsakomybės už pažeidimą priskyrimas ieškovei ginčijamame sprendime buvo pagrįstas nauju ir nesuprantamu kriterijumi, kuris priklausė nuo Komisijos geros valios, nesant jokių konkrečių galimo patronuojančios bendrovės kišimosi į savo dukterinės bendrovės verslo politiką įrodymų.

245 Antra, ginčijamame sprendime Komisija pirmą kartą ir be jokio teisinio pagrindo už tas pačias faktines aplinkybes skyrė ieškovei dvi atskiras, bet kumuliacines baudas, kurių viena buvo skirta jai individualiai.

246 Trečia, ieškovė teigia, kaip jau buvo nurodžiusi ketvirtojo pagrindo pirmoje dalyje, kad, atsižvelgiant į tai, jog ją ir *Arkema France* siejantys ryšiai šioje byloje ir byloje, kurioje Komisija priėmė Sprendimą *Organiniai peroksidai*, sutampa, nesuprantama, kodėl Komisija šiose dviejose bylose pasirinko visiškai skirtingus sprendimus.

247 Komisija prieštarauja šiems argumentams.

Bendrojo Teismo vertinimas

248 Visų pirma ieškovės kaltinimą, kad Komisija pažeidė teisinio saugumo principą, nes nusprendė priskirti jai atsakomybę vadovaudamasi „nauju“ ir „nesuprantamu“ kriterijumi, reikia atmesti kaip nepagrįstą. Pirma, kaip buvo pripažinta šio sprendimo 197 punkte, prieš priimdama ginčijamą sprendimą Komisija priskyrė ieškovei atsakomybę už pažeidimus, pripažintus trijuose sprendimuose, t. y. Sprendime *AMCA*,

Sprendime *Vandenilio peroksidas* ir Sprendime *Metakrilatai*. Todėl ieškovė negali pagrįstai teigti, kad jai nebuvo žinomos dukterinės bendrovės atsakomybės priskyrimo patronuojančiai bendrovei sąlygos. Antra ir bet kuriuo atveju, kaip matyti iš šio sprendimo 45–55 punktuose nurodytos teismų praktikos, lemiamos įtakos prezumpcija, kuria Komisija vadovavosi ginčijamame sprendime skirdama sankciją ieškovei, nėra nei „nauja“, nei „nesuprantama“.

249 Visų antra, dėl ieškovės kaltinimo, kad Komisija pažeidė teisinio saugumo principą pirmą kartą ir be jokio teisinio pagrindo už tas pačias faktines aplinkybes skirdama ieškovei dvi atskiras kumuliacines baudas, kurių viena buvo skirta jai individualiai, pirmiausia reikia pripažinti, kad, taikydama Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje numatytas sankcijas, Komisija savo sprendimu gali skirti baudas įmonėms, kurios pažeidžia EB 81 straipsnio nuostatas. Pripažįstama, kad Reglamento Nr. 17 15 straipsnyje ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnyje numatytų sankcijų tikslas yra nubausti už neteisėtą elgesį ir užkirsti jam kelią ateityje (žr. 2006 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BASF prieš Komisiją*, T-15/02, Rink. p. II-497, 218 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

250 Vadovaujantis teismų praktika, už įmonės padarytą pažeidimą paprastai turi atsakyti tas fizinis ar juridinis asmuo, kuris vadovavo įmonei darant pažeidimą, net jei sprendimo, kuriame nustatytas šis pažeidimas, priėmimo momentu įmonės valdymas buvo patikėtas kitam asmeniui (2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Cascades prieš Komisiją*, C-279/98 P, Rink. p. I-9693, 78 punktas).

251 Vis dėlto taikant EB 81 straipsnį priimti sprendimai taikymui ir vykdymui turi būti adresuojami juridinio asmens statusą turintiems subjektams (šiuo klausimu žr. 45 punkte minėto Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją* 59 punktą ir 60 punkte minėto Sprendimo *PVC II* 978 punktą). Taigi kai Komisija priima sprendimą

taikydama EB 81 straipsnio 1 dalį, ji turi nustatyti asmenį arba asmenis, kurie galėtų būti pripažinti atsakingais už atitinkamos įmonės veiksmus bei kuriems dėl jų galėtų būti skiriamos sankcijos, kuriems ir bus adresuotas sprendimas (šiuo klausimu žr. 1984 m. liepos 12 d. Sprendimo *Hydrotherm Gerätebau*, 170/83, Rink. p. 2999, 11 punktas).

252 Be to, reikia priminti, kad gairėmis, kurias Komisija taiko baudos dydžiui apskaičiuoti, užtikrinamas įmonių teisinis saugumas, nes jos apibrėžia metodą, kurį Komisija taiko baudų dydžiui nustatyti (šiuo klausimu žr. 2007 m. vasario 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją*, C-3/06 P, Rink. p. I-1331, toliau – Teisingumo Teismo sprendimas *Danone*, 23 punktą). Valdžios institucija negali nuo jų nukrypti konkrečiu atveju, nenurodžiusi priežasčių, kurios atitinka vienodo požiūrio principą (2006 m. gegužės 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją*, C-397/03 P, Rink. p. I-4429, 91 punktas).

253 Vadovaujantis gairių 9–11 punktais, baudos nustatomos dviem etapais. Pirma, pagal gairių 12–26 punktus Komisija turi nustatyti bazinį baudos dydį, kuris apskaičiuojamas atsižvelgiant į atitinkamų įmonių pardavimo vertės procentinę dalį, padauginus ją iš dalyvavimo kartelyje trukmės ir pridėjus sumą, atitinkančią minėto pardavimo vertės procentinę dalį, siekiant atgrasyti nuo dalyvavimo karteliuose. Antra, pagal gairių 27–29 punktus Komisija gali atsižvelgti į aplinkybes, dėl kurių baudos dydis gali būti padidintas ar sumažintas. Minėtų gairių 28 punkte, be kita ko, iš esmės nurodoma, kad už pakartotinį pažeidimą bazinis baudos dydis gali būti padidintas 100 % už kiekvieną tokį patį arba panašų anksčiau pripažintą pažeidimą. Be to, gairių 30 ir 31 punktuose tam tikrais atvejais numatytas papildomas baudos padidinimas. Visų pirma, vadovaujantis minėtų gairių 30 punktu, „Komisija ypač sieks užtikrinti, kad

baudų poveikis būtų pakankamai atgrasomas“ ir „to siekdama ji gali padidinti skirtinos baudos dydį įmonėms, kurių apyvarta, susijusi su prekių, nesusijusių su pažeidimu, pardavimu yra itin didelė“. Šiuo klausimu svarbu priminti, kad Bendrasis Teismas nusprendė, jog atsižvelgdama į tai, kad įmonė, kurios bendra apyvarta yra daug didesnė lyginant su kitų kartelio dalyvių apyvarta, gali lengviau surinkti reikalingas lėšas baudai sumokėti, Komisija turi teisę dėl to padidinti šią baudą, siekdama užtikrinti jos atgrasantį pobūdį (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. II-1181, 241 punktą).

254 Šioje byloje pirmiausia reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 18–23 punktų, ginčijamame sprendime Komisija, vadovaudamasi šio sprendimo 253 punkte apibendrintomis gairių nuostatomis, skyrė, pirma, *Arkema France* solidariai su ieškove 22 700 000 eurų sumą, atitinkančią baudos bazinį dydį (žr. minėto sprendimo 2 straipsnio c punktą), antra, 20 430 000 eurų sumą *Arkema France* atskirai, atitinkančią baudos bazinio dydžio padidinimą 90 % dėl pakartotinumo (žr. minėto sprendimo 2 straipsnio d punktą) ir, trečia, 15 890 000 eurų sumą ieškovei individualiai (žr. minėto sprendimo 2 straipsnio e punktą), atitinkančią baudos bazinio dydžio padidinimą 70 % dėl su prekėmis, dėl kurių buvo padarytas pažeidimas, nesusijusios ieškovės apyvartos dydžio.

255 Be to, reikia pastebėti, kad nors darant nagrinėjamą pažeidimą ieškovė ir *Arkema France* sudarė vieną įmonę pagal EB 81 straipsnį, priimant ginčijamą sprendimą ši įmonė nebeegzistavo, nes, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 1 punkte, nuo 2006 m. ieškovė nebekontroliavo *Arkema France*.

256 Tokiomis aplinkybėmis Komisija, vadovaudamasi Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalimi, galėjo, pirma, skirti baudą solidariai ieškovei ir *Arkema France*, kurios bylos faktinių aplinkybių metu buvo dvi bendrovės, sudariusios vieną įmonę pagal EB 81 straipsnį ir turėjusios atsakyti už nagrinėjamą pažeidimą, ir, antra, siekdama atsižvelgti į šio sprendimo 255 punkte nurodytą aplinkybę, padidinti bazinį baudos dydį pagal gairių 30 punktą tik ieškovei, kurios apyvarta, kaip Komisija teisingai pripažino ginčijamo sprendimo 548 ir 549 konstatuojamosiose dalyse, buvo ypač didelė lyginant su kitais nubaustais subjektais ir todėl ji galėjo lengviau surinkti reikalingas lėšas baudai sumokėti.

257 Todėl, skirdama baudą *Arkema France* ir ieškovei solidariai ir vėliau ją padidindama 70 % tik ieškovei, Komisija veikė nepažeisdama pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį jai skirtų įgaliojimų nustatyti baudų dydį, kuriuos ji įsipareigojo įgyvendinti laikydamasi gairių nuostatų. Todėl ieškovės kaltinimą, kad Komisija pažeidė teisinio saugumo principą be jokio teisinio pagrindo jai skirdama dvi atskiras, bet kumuliacines baudas, reikia atmesti kaip nepagrįstą.

258 Visų trečia, ieškovės kaltinimą, kad Komisija pažeidė teisinio saugumo principą dėl „skirtingos struktūros argumentų“ ginčijamame sprendime ir Sprendime *Vandenilio peroksidas*, reikia atmesti kaip nepagrįstą. Iš tiesų reikia ne tik pažymėti, kad abiejuose sprendimuose Komisija vienodai priskyrė atsakomybę už nagrinėjamus pažeidimus ieškovei vadovaudamasi lemiamos įtakos prezumpcija, tačiau ir bet kuriuo atveju pabrėžti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 60 punkte nurodytos teismų praktikos, net jei ankstesniame sprendime Komisija nebūtų taip priskyrusi atsakomybės, tai neužkirstų jai kelio to padaryti vėlesniame sprendime.

259 Todėl šeštąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl septintojo pagrindo, paremto piktnaudžiavimu įgaliojimais

Šalių argumentai

260 Ieškovė nurodo, kad priskirdama jai atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą ir skirdama jai dvi kumuliacines baudas Komisija piktnaudžiavo įgaliojimais, kurie jai suteikti pagal Reglamentą Nr. 1/2003. Iš tiesų jai skirtos sankcijos neatspindėjo jų teisėto tikslo pagal minėtą reglamentą, nes Komisija siekė kaip galima labiau padidinti skiriamą sankciją kitai nei ieškovė įmonei, šiuo atveju, t. y. jos dukterinei bendrovei, pripažinusiai atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą.

261 Komisija prieštarauja šiems argumentams.

Bendrojo Teismo vertinimas

262 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką sprendime piktnaudžiaujama įgaliojimais tik jei iš objektyvių, reikšmingų ir nuoseklių įrodymų paaiškėja, kad jis priimtas kitais nei nustatytais tikslais (žr. 1998 m. rugsėjo 16 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *IECC prieš Komisiją*, T-133/95 ir T-204/95, Rink. p. II-3645, 188 punktas ir jame nurodyta teismų praktika).

263 Pirma, dėl ieškovės teiginio, kad iš esmės Komisija piktnaudžiavo įgaliojimais priskirdama jai atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą, reikia priminti, kad, kaip buvo nurodyta nagrinėjant pirmojo pagrindo penkias dalis, Komisija galėjo teisėtai priskirti tokią atsakomybę, nes *Arkema France* ir ieškovė sudarė vieną įmonę pagal EB 81 straipsnį.

264 Antra, dėl ieškovės teiginio, kad iš esmės Komisija piktnaudžiavo įgaliojimais skirdama jai individualią baudą ginčijamo sprendimo 2 straipsnio e punkte, reikia priminti, kad, kaip buvo pripažinta nagrinėjant šeštojo pagrindo antrą kaltinimą, Komisija padidino baudos bazinį dydį tik ieškovei, vadovaudamasi Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalimi ir laikydamasi gairių 30 punkto.

265 Todėl septintąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl aštuntojo pagrindo, susijusio su individualios baudos ieškovei skyrimo neteisėtu pobūdžiu

Šalių argumentai

266 Ieškovė iš esmės nurodo, kad ginčijamo sprendimo 2 straipsnio e punkte jai skirta bauda neturi teisinio pagrindo.

267 Pirma, ieškovė teigia, kad jai skirta 15 890 000 eurų bauda neturi teisinio pagrindo ir pažeidžia daugelį Bendrijos teisės principų ir nuostatų.

268 Visų pirma, individualios baudos skyrimas ieškovei prieštarauja EB 81 straipsnio 1 daliai ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 daliai. Kadangi ieškovė su *Arkema France* nesudaro ekonominio vieneto, ieškovei skirta individuali bauda negali būti pateisinama, nes ji nedalyvavo darant nagrinėjamą pažeidimą. Be to, nelogiška teigti, kad ieškovė ir *Arkema France* sudarė vieną ir tą pačią įmonę, bei skirti individualią sankciją ieškovei, nes tai prilygtų pripažinimui, jog egzistavo dvi tai pačiai grupei priklausančios įmonės. Be to, atsakomybė, dėl kurios turėtų būti skiriama individuali sankcija, gali kilti tik jei darant pažeidimą dalyvaujama tiesiogiai. Posėdyje ieškovė papildomai nurodė, kad dėl šios baudos ji buvo du kartus nubausta už tą patį pažeidimą, o tai pažeidžia Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją.

269 Visų antra, individualios baudos skyrimas ieškovei pažeidė gairių 30 punktą, nes jame nurodyta tik galimybė padidinti „skirtinos baudos dydį įmonėms“ ir šioje byloje vienintelė „reikšminga“ įmonė *Elf Aquitaine* grupėje buvo *Arkema France*.

270 Visų trečia, ieškovė teigia, kad jai skirta individuali bauda, neturėdama jokio teisinio pagrindo, pažeidė nekaltumo prezumpciją, juridinio asmens savarankiškumo, teisėtumo, asmeninės atsakomybės ir bausmių individualizavimo principus. Be to, šiuo atveju Komisija antrą kartą pažeidė teisėtumo principą, nes gairių 30 punkte nenurodomi „specialaus baudos padidinimo siekiant atgrasomojo poveikio“ apskaičiavimo veiksniai. Taigi ieškovei skirtas baudos dydžio padidinimas 70 % nebuvo paremtas jokiu teisiniu pagrindu, pažeidžiant teisėtumo principą, pagal kurį turi būti užtikrintas

pakankamas akto, kuriuo skiriamos sankcijos, tikslumas. Posėdyje ieškovė taip pat pastebėjo, kad minėtos gairės bet kuriuo atveju neturi teisės akto teisinės galios.

271 Antra, ieškovė nurodo, kad ginčijamo sprendimo 545–549 konstatuojamosiose dalyse pagrįsdama *Arkema France* skirtą individualią baudą tariama būtinybe užtikrinti atgrasantį poveikį „dėl didelės bendros įmonės apyvartos, nesusijusios su prekių ir paslaugų, susijusių su pažeidimu, pardavimu“ Komisija du kartus pažeidė Bendrijos teisę.

272 Visų pirma, neteisinga ieškovei skirti individualią baudą siekiant atgrasomojo poveikio, kai ši bauda yra apskaičiuota pagal *Arkema France* nustatytą baudos bazinį dydį, į kurį jau buvo įtrauktas specialus padidinimas siekiant atgrasomojo poveikio. Be to, individualios baudos skyrimas ieškovei neturi prasmės, nes įmonė, kurią, Komisijos teigimu, sudarė ieškovė ir *Arkema France*, nuo 2006 m. nebeegzistavo. Galiausiai nors apskaičiuodama baudos dydį Komisija gali atsižvelgti į atgrasomąjį poveikį, vis dėlto jis negali būti pačios baudos teisinis pagrindas.

273 Visų antra, ieškovė teigia, kad skirdama jai individualią baudą Komisija negalėjo vadovautis vien jos bendra apyvarta, bet nustatydama baudos dydį turėjo atsižvelgti tik į nedidelę atitinkamos prekės apyvartos dalį bendroje įmonės apyvartoje. Šiuo klausimu ji primena, kad teismų praktikoje nustatyta, jog bendros įmonės apyvartos dydis yra tik apytikslis ir netobulas kriterijus baudos dydžiui nustatyti. Kadangi ieškovė

nedalyvavo EEE natrio chlorato rinkoje, jos ekonominis pajėgumas padaryti žalos konkurencijai buvo lygus nuliui.

274 Trečia, ieškovė teigia, kad Komisija negali vadovautis Sprendimu *Metakrilatai*, siekdama pateisinti jai skirtos individualios baudos būtinybę, nes Bendrajame Teisme šiuo metu nagrinėjamas ieškinys dėl šio sprendimo panaikinimo.

275 Ketvirta, ieškovė nurodo, kad neteisinga apskaičiuoti jai skirtą individualią baudą vadovaujantis ginčijamo sprendimo 511–523 konstatuojamosiose dalyse nurodytais sunkumo, trukmės ir atgrasomojo poveikio kriterijais, nes ji nežinojo apie nagrinėjamą pažeidimą ir negalėjo paveikti minėtų veiksnių.

276 Penkta, ginčijamame sprendime apskaičiuodama ieškovei skirtą individualią baudą Komisija nepakankamai atsižvelgė į keturis veiksnius. Pirmiausia ji turėjo atsižvelgti į tai, kad *Arkema France* dalyvavo darant nagrinėjamą pažeidimą trumpiau nei EKA ir *Finnish Chemicals*. Komisija taip pat turėjo atsižvelgti į ginčijamo sprendimo 401 konstatuojamojoje dalyje nurodytą lengvinančią aplinkybę, susijusią su galimu ieškovės neatsargumu dėl savo dukterinės bendrovės veiksmų. Be to, reikia atkreipti dėmesį į procedūrinius pažeidimus, pažeidžiančius antrajame pagrinde nurodytas pagrindines teises. Galiausiai Komisija turėjo atsižvelgti į *Arkema France* bendradarbiavimą administracinės procedūros metu.

277 Šešta, individualios baudos skyrimas ieškovei dėl dviejų priežasčių pažeidė vienodo požiūrio principą.

278 Visų pirma, ieškovei vienintelei iš visų ginčijamame sprendime apkaltintų patronuojančių bendrovių, t. y. *Akzo Nobel*, ELSA ir *Uralita*, buvo skirta individuali bauda siekiant atgrasomojo poveikio, nors pagrindžiant šią baudą neteisingai du kartus atsižvelgiama į atgrasomąjį poveikį.

279 Visų antra, ieškovė pastebi, kad iš ginčijamo sprendimo 524 konstatuojamosios dalies matyti, jog Komisija suapvalino *Arkema France* ir jai skiriamos baudos bazinį dydį sumažindama jį tik 54 000 eurų, o *Finnish Chemicals* ir EKA skirtų baudų baziniai dydžiai buvo suapvalinti sumažinant juos atitinkamai 660 000 eurų ir 213 500 eurų. Ieškovei skirta individuali bauda buvo apskaičiuota vadovaujantis pirmuoju baziniu dydžiu.

280 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

Bendrojo Teismo vertinimas

281 Ieškovė iš esmės ginčija 15 890 000 eurų baudą, kurią Komisija jai skyrė ginčijamo sprendimo 2 straipsnio e punkte. Šiuo klausimu ji pateikia šešis kaltinimus.

282 Pirmajame kaltinime ieškovė pateikia tris argumentus dėl teisinio pagrindo, suteikiančio teisę Komisijai skirti jai individualią baudą, nebuvimo.

283 Pirma, dėl ieškovės teiginio, kad pagal ginčijamo sprendimo 2 straipsnio c punktą jai skirta 15 890 000 eurų bauda neturi jokio teisinio pagrindo ir prieštarauja EB 81 straipsnio 1 daliai bei Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 daliai, nes ieškovė su *Arkema France* nesudaro ekonominio vieneto, ir kad ši bauda pažeidžia gairių 30 punktą, nes jame nurodyta tik galimybė padidinti „skirtinos baudos dydį įmonėms“ ir šioje byloje vienintelė „reikšminga“ įmonė *Elf Aquitaine* grupėje buvo *Arkema France*, reikia pripažinti, jog šiuo argumentu performuluotas šeštojo ir septintojo pagrindų antrasis kaltinimas, todėl jį reikia atmesti dėl tų pačių motyvų, kaip išdėstyti šio sprendimo 249–257 ir 264 punktuose. Iš tiesų 70 % baudos bazinio dydžio padidinimą ieškovei Komisija pritaikė nepažeisdama pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį jai suteiktų įgaliojimų nustatyti baudų dydį, kuriuos ji įsipareigojo įgyvendinti laikydamasi gairių nuostatų, atsižvelgdama į tai, jog ginčijamo sprendimo priėmimo dieną ypač didelė ieškovės apyvarta suteikė jai galimybę lengviau surinkti reikalingas lėšas baudai sumokėti.

284 Antra, dėl ieškovės argumento, kad jai skirta 15 890 000 eurų bauda pažeidė nekaltumo prezumpciją, juridinio asmens savarankiškumo, teisėtumo, asmeninės atsakomybės ir bausmių individualizavimo principus, reikia pažymėti, kad ieškovės nurodyti pažeidimai ne tik nėra pagrįsti jokiais konkrečiais argumentais, bet šį argumentą reikia atmesti dėl tų pačių motyvų, kokie nurodyti nagrinėjant pirmojo pagrindo antrą dalį (žr. šio sprendimo 69–73 punktus) bei antrojo pagrindo trečią (žr. šio sprendimo 167–174 punktus), ketvirtą (žr. šio sprendimo 177–183 punktus) ir penktą (žr. šio sprendimo 186–190 punktus) dalis. Iš tikrųjų, kadangi *Arkema France* ir ieškovė sudarė vieną įmonę pagal EB 81 straipsnį, Komisija galėjo vien ieškovei padidinti baudos bazinį dydį, nes ginčijamo sprendimo priėmimo dieną jos apyvarta buvo ypač didelė, nepažeisdama juridinio asmens savarankiškumo, nekaltumo prezumpcijos, asmeninės atsakomybės ir bausmių individualizavimo principų.

285 Trečia, dėl ieškovės argumento, kad teisėtumo principo pažeidimas šioje byloje yra juo labiau akivaizdus, nes gairių 30 punkte nėra pakankamai aiškiai nustatyta, jog tokiomis aplinkybėmis gali būti skirtas baudos bazinio dydžio padidinimas 70 %, reikia priminti, kad, pirma, gairės nėra baudos dydžio nustatymo teisinis pagrindas, o tik Reglamento Nr. 1 23 straipsnio 2 dalies taikymo paaiškinimas (pagal analogiją žr. 252 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Danone* 28 punktą) ir, antra, kai baudos bazinis dydis nustatomas atsižvelgiant į pažeidimą, jo sunkumas apibrėžiamas įvertinant daugelį kitų veiksnių, kuriuos vertinti Komisija turi plačią diskreciją (252 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Danone* 25 punktas). Taigi Komisija, vadovaudamasi Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalimi ir nepažeisdama gairių, kurias įsipareigojo taikyti įgyvendindama savo diskreciją, 30 punkto, galėjo 70 % padidinti baudos bazinį dydį ieškovei, nes ji dėl ypač didelės apyvartos galėjo lengviau surinkti reikalingas lėšas baudai sumokėti nei kiti šioje byloje nubausti subjektai.

286 Taigi šioje byloje Komisija veikė nepažeisdama teisėtumo principo. Todėl ieškovės pirmąjį kaltinimą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

287 Nurodydama antrąjį kaltinimą ieškovė iš esmės ginčija pagal ginčijamo sprendimo 2 straipsnio c punktą jai skirtos individualios baudos dydį.

288 Pirma, dėl ieškovės argumento, kad iš esmės „neteisinga“ jai skirti individualią baudą siekiant atgrasomojo poveikio, kai ši bauda yra apskaičiuota pagal *Arkema France* ir ieškovei solidariai nustatytos baudos bazinį dydį ir į ją jau buvo įtrauktas specialus

padidinimas siekiant atgrasomojo poveikio, reikia priminti, jog, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 523 punkto, ieškovei ir *Arkema France* solidariai skirta 22 700 000 eurų bauda atitinka baudos bazinį dydį, prie jo pridėjus papildomą 19 % *Arkema France* pardavimų vertės sumą (žr. šio sprendimo 18 punktą), kuria, vadovaujantis gairių 25 punktu, „siekdama atgrasyti įmones net nuo horizontalių kainų nustatymo, rinkos pasidalijimo ir gamybos ribojimo susitarimų“. Kita vertus, ieškovei individualiai nustatyta 15 890 000 eurų bauda atitinka 70 % baudos bazinio dydžio ir, vadovaujantis minėtų gairių 30 punktu, ja siekiama „užtikrinti, kad baudų poveikis būtų pakankamai atgrasomas“ įmonėms, kurių apyvarta, gauta iš kitų prekių ir paslaugų nei susijusios su pažeidimu pardavimo, yra ypač didelė.

289 Todėl reikia pripažinti, kad, pirma, papildoma 19 % *Arkema France* pardavimų vertės suma, pritaikyta vadovaujantis gairių 25 punktu, ir, antra, ieškovei individualiai pritaikytu padidinimu pagal minėtų gairių 30 punktą siekiama dviejų skirtingų atgrasymo tikslų, į kuriuos Komisija turėjo teisę atsižvelgti nustatydama ieškovei skirtiną baudą. Taigi ieškovės argumentus šiuo klausimu reikia atmesti kaip nepagrįstus.

290 Antra, ieškovės teiginį, kad, nustatydama jai individualiai skiriamos baudos dydį, Komisija turėjo atsižvelgti tik į nedidelę atitinkamos prekės apyvartos dalį bendroje įmonės apyvartoje, reikia atmesti kaip nepagrįstą. Iš tiesų, kaip matyti iš gairių 30 punkto, Komisija turi teisę skirti papildomą sumą siekdama atgrasomojo poveikio būtent

tuomet, kai atitinkamos įmonės bendra apyvarta yra „itin didelė“, lyginant su prekių, su kuriomis susijęs kartelis, pardavimo verte.

291 Todėl ieškovės antrąjį kaltinimą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

292 Trečiuoju kaltinimu ieškovė teigia, kad Komisija siekdama pateisinti jai skirtos individualios baudos būtinybę negali vadovautis Sprendimu *Metakrilatai*, nes Bendrajame Teisme šiuo metu nagrinėjamas ieškinys dėl šio sprendimo panaikinimo. Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 241 punkte nurodytos teismų praktikos, preziumuojama, jog Komisijos sprendimai yra teisėti tol, kol jie nepanaikinami arba nepripažįstami netekusiais galios. Todėl jokia teisės nuostata neprieštarauja tam, kad ginčijamame sprendime Komisija pagrįsdama savo argumentus pateiktų nuorodą į Sprendimą *Metakrilatai*. Be to, ir bet kuriuo atveju, net jei Sąjungos teismai panaikintų Sprendimą *Metakrilatai*, tai neturėtų įtakos ginčijamo sprendimo teisėtumui, nes, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 256 ir 257 punktuose, šioje byloje Komisija skyrė individualią baudą ieškovei vadovaudamasi Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalimi ir nepažeisdama gairių 30 punkto.

293 Todėl ieškovės trečiąjį kaltinimą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

294 Ketvirtuoju kaltinimu ieškovė teigia, kad neteisinga apskaičiuoti jai skirtą individualią baudą vadovaujantis *Arkema France* taikytinais sunkumo, trukmės ir atgrasomojo poveikio kriterijais, kurių veiksniai jai nežinomi, ir nepaisant to, jog ieškovei nebuvo žinoma apie nagrinėjamą pažeidimą ir ji negalėjo paveikti minėtų veiksnių.

295 Šiuo klausimu reikia pripažinti, kad ieškovė nepateikė jokių argumentų ar įrodymų, kuriais būtų galima paneigti, jog, kaip buvo pripažinta šio sprendimo 256 ir 257 punktuose, Komisija skyrė individualią baudą ieškovei vadovaudamasi Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalimi ir nepažeisdama gairių 30 punkto. Tai, ar ieškovei buvo žinoma apie nagrinėjamą pažeidimą ir ar jai skirta individuali bauda pagrįsta *Arkema France* taikytinais duomenimis, negali pakeisti šios išvados.

296 Todėl ketvirtąjį kaltinimą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

297 Penktuoju kaltinimu ieškovė nurodo, kad apskaičiuodama jai skirtą individualią baudą Komisija nepakankamai atsižvelgė į keturis veiksnius. Ieškovės teigimu, Komisija turėjo atsižvelgti į tai, kad, pirma, *Arkema France* dalyvavo darant nagrinėjamą pažeidimą trumpiau nei EKA ir *Finnish Chemicals*, antra, ginčijamo sprendimo 401 konstatuojamojoje dalyje Komisijos pripažintą lengvinančią aplinkybę, susijusią su galimu ieškovės nerūpestingumu dėl savo dukterinės bendrovės veiksmų, trečia, procedūrinius pažeidimus, pažeidžiančius antrajame pagrinde nurodytas pagrindines teises, ir, ketvirta, *Arkema France* bendradarbiavimą administracinės procedūros metu.

298 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 254 punkte, ieškovei skirta 15 890 000 eurų bauda atitiko tik baudos bazinio dydžio padidinimą 70 % pagal gairių 30 punktą. Tačiau, vadovaujantis šiuo punktu, net jei šio sprendimo 297 punkte nurodytos aplinkybės būtų patvirtintos, Komisija neprivalėjo į jas atsižvelgti priimdama sprendimą dėl minėto padidinimo.

299 Todėl penktąjį kaltinimą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

300 Šeštuoju kaltinimu ieškovė nurodo, kad individualios baudos jai skyrimas dėl dviejų priežasčių pažeidė vienodo požiūrio principą.

301 Pirma, ieškovė teigia, kad vienodo požiūrio principas buvo pažeistas, nes ieškovė buvo vienintelė iš visų ginčijamame sprendime apkaltintų patronuojančių bendrovių, t. y. *Akzo Nobel*, ELSA ir *Uralita*, kuriai buvo skirta individuali bauda pagal gairių 30 punktą, nors pagrindžiant šią baudą neteisingai du kartus atsižvelgta į atgrasomąjį poveikį.

302 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, vadovaujantis teismų praktika, vienodo požiūrio principas reikalauja, jog panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos situacijos vienodai, jei toks vertinimas negali būti objektyviai pagrįstas (žr. 196 punkte minėto Sprendimo *Advocaten voor de Wereld* 56 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

303 Tačiau šioje byloje reikia pripažinti, kad, kaip Komisija nurodė ginčijamo sprendimo 548 ir 549 konstatuojamosiose dalyse ir ieškovė to neginčijo, ieškovės apyvarta buvo žymiai didesnė nei kitų įmonių, kurioms ginčijamame sprendime buvo skirtos baudos, t. y. ieškovės apyvarta buvo 139 389 mln. eurų, o EKA, ELSA ir *Uralita* apyvartos buvo atitinkamai 550 mln. eurų, 509 000 eurų ir 1 095 mln. eurų. Todėl, atsižvelgiant į ieškovės daug didesnę nei kitų nubaustų įmonių apyvartą, ji nebuvo panašioje situacijoje kaip minėtos įmonės ir tai pateisina Komisijos taikytą skirtingą jų vertinimą.

304 Todėl Komisija nepažeidė vienodo požiūrio principo, padidindama ieškovei skirtą baudą pagal gairių 30 punktą. Taigi ieškovės pirmąjį argumentą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

305 Antra, dėl ieškovės argumento, kad iš ginčijamo sprendimo 524 konstatuojamosios dalies matyti, jog Komisija suapvalino *Arkema France* ir jai skiriamos baudos bazinį dydį sumažindama jį tik 54 000 eurų, o *Finnish Chemicals* ir EKA skirtų baudų baziniai dydžiai buvo suapvalinti sumažinant juos atitinkamai 660 000 eurų ir 213 500 eurų, pirmiausia reikia priminti, kad pagal gairių 26 punktą „nustatydama bazinį baudos dydį Komisija remsis suapvalintais duomenimis“.

306 Be to, kaip matyti iš Komisijos atsakymo į Bendrojo Teismo rašytinius klausimus ir šiuo klausimu jos pateikto vidaus dokumento, kuriame paaiškinama sprendime nurodytiems subjektams skirtų baudų suapvalinimui sumažinant Komisijos naudojama metodologija, reikia pripažinti, kad, pirma, Komisija sumažino baudos EKA ir *Akzo Nobel* dydį nuo 116 243 541 eurų iki 116 000 000 eurų, *Finnish Chemicals* – nuo 68 773 445 eurų iki 68 000 000 eurų, ELSA – nuo 42 322 120 eurų iki 42 000 000 eurų, *Arkema France* ir ieškovės – nuo 22 754 400 eurų iki 22 700 000 eurų ir galiausiai *Aragonesas* ir *Uralita* – nuo 9 969 300 eurų iki 9 900 000 eurų. Iš šių suapvalinimų sumažinant taip pat matyti, kad, kaip Komisija iš esmės paaiškino minėtame dokumente, ji suapvalino sumažindama kiekvienos nagrinėjamos baudos dydį iki artimiausio mažesnio milijono eurų, kai toks suapvalinimas sumažinant neprilygo minėtos baudos dydžio sumažinimui daugiau kaip 2 %, ir iki artimiausio mažesnio šimto tūkstančių eurų, kai suapvalinimas sumažinant iki artimiausio mažesnio milijono eurų prilygtų minėtos baudos dydžio sumažinimui daugiau kaip 2 %.

307 Taigi nors EKA ir *Akzo Nobel*, *Finnish Chemicals* bei ELSA skirtos baudos buvo sumažintos atitinkamai 243 541 eurų, 773 445 eurų ir 322 120 eurų, ir vertinant absoliučiais dydžiais šie sumažinimais yra didesni nei pritaikyti, pirma, *Arkema France* ir ieškovei bei, antra, *Aragonesas* ir *Uralita*, t. y. atitinkamai 54 400 eurų ir 69 300 eurų, pritaikius gairių 26 punktą, vis tiek negalima paneigti, kad Komisija nuosekliai taikė pasirinktą metodologiją visoms nubaustoms įmonėms ir ši metodologija yra objektyviai pagrįsta, nes, naudodamasi savo diskrecija nustatyti baudų dydžius, Komisija galėjo nuspręsti, jog minėtų baudų dydžių suapvalinimas sumažinant bet kuriuo atveju negalėjo prilygti baudos sumažinimui daugiau kaip 2 %.

308 Todėl reikia pripažinti, kad Komisija nepažeidė vienodo požiūrio principo suapvalindama sumažinant ieškovei ir *Arkema France* solidariai skirtą baudą. Atsižvelgiant į visus anksčiau išdėstytus argumentus, visą aštuntąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl devintojo pagrindo, susijusio su „Arkema France“ ir ieškovei solidariai skirtos baudos apskaičiavimą reglamentuojančių principų ir nuostatų pažeidimu

309 Ieškovė iš esmės ginčija baudos, kuri pagal ginčijamo sprendimo 2 straipsnio c punktą buvo solidariai skirta jai ir *Arkema France*, dydį. Šį pagrindą sudaro dvi dalys.

Dėl pirmos dalies, susijusios su klaidomis apskaičiuojant *Arkema France* ir ieškovei solidariai skirtos baudos dydį

— Šalių argumentai

310 Ieškovė iš esmės teigia, kad Komisija neatsižvelgė į tam tikrus veiksnius, apskaičiuodama pagal ginčijamo sprendimo 2 straipsnio c punktą jai ir *Arkema France* solidariai skirtos baudos dydį.

311 Visų pirma, ieškovė ginčija pagal ginčijamo sprendimo 2 straipsnio c punktą jai ir *Arkema France* solidariai skirtos baudos dydį nurodydama keturis argumentus, kuriuos ji buvo pateikusi aštuntojo pagrindo penktajame kaltinime, pagal kurį ginčija pagal ginčijamo sprendimo 2 straipsnio c punktą jai skirtą baudą (žr. šio sprendimo 297 punktą). Todėl ji nurodo, pirma, kad Komisija turėjo atsižvelgti į aplinkybę, jog *Arkema France* dalyvavo darant nagrinėjamą pažeidimą trumpiau nei EKA ir *Finnish Chemicals*. Antra, Komisija taip pat turėjo atsižvelgti į ginčijamo sprendimo 401 konstatuojamojoje dalyje jos nurodytą lengvinančią aplinkybę, susijusią su galimu ieškovės nerūpestingumu dėl savo dukterinės bendrovės veiksmų. Trečia, Komisija turėjo atsižvelgti į procedūrinius trūkumus, pažeidžiančius antrajame pagrinde nurodytas pagrindines teises. Ketvirta, ieškovė teigia, kad Komisija turėjo atsižvelgti į *Arkema France* bendradarbiavimą administracinės procedūros metu.

312 Visų antra, ieškovė nurodo jos pateiktą aštuntojo pagrindo šeštojo kaltinimo pirmą argumentą (žr. šio sprendimo 278 punktą), kuriuo ji teigia, kad Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą, ieškovei vienintelei skirdama individualią baudą, kai kitoms patronuojančioms bendrovėms ginčijamu sprendimu buvo skirtos tik su jų dukterinėmis bendrovėmis solidarios baudos.

313 Komisija prieštarauja šiems argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

314 Visų pirma, dėl keturių ieškovės pateiktų argumentų, kuriais siekiama ginčyti ginčijamo sprendimo 2 straipsnio c punkte skirtos baudos dydžio apskaičiavimą, pirma, reikia atmesti kaip nepagrįstą jos argumentą, kad minėtą baudą reikėjo sumažinti, nes ieškovė dalyvavo darant nagrinėjamą pažeidimą trumpiau nei EKA ir *Finnish Chemicals*. Iš tiesų šiuo klausimu reikia pripažinti, kad, kaip aiškiai matyti iš ginčijamo sprendimo 522 konstatuojamosios dalies, Komisija, vadovaudamasi gairių 24 punktu, *Arkema France* ir ieškovei nusprendė taikyti daugiklį 5, atitinkantį jų dalyvavimo kartelyje trukmę – 4 metus ir 8 mėnesius, o EKA ir jos patronuojančiai bendrovei bei *Finnish Chemicals* ir jos patronuojančiai bendrovei ši institucija pritaikė daugiklį 5,5, nes jos dalyvavo darant nagrinėjamą pažeidimą 5 metus ir 4 mėnesius. Todėl ieškovės argumentą šiuo klausimu reikia atmesti kaip nepagrįstą.

315 Antra, dėl ieškovės nurodomos ginčijamo sprendimo 401 konstatuojamojoje dalyje nurodytos Komisijos pripažintos lengvinančios aplinkybės, kylančios iš „galimo ieškovės nerūpestingumo“ dėl savo dukterinės bendrovės, pirmiausia reikia pripažinti, jog šis argumentas pagrįstas klaidingu minėtos konstatuojamosios dalies aiškinimu.

Iš tiesų, kitaip nei teigia ieškovė, minėtoje konstatuojamojoje dalyje Komisija nenurodo, kad šios įmonės nerūpestingumas kontroliuojant savo dukterinės bendrovės veiksmus yra lengvinanti aplinkybė, bet, atvirkščiai, jog „nepakankamas [*Arkema France*] ir [ieškovės] vadovų rūpestingumas vykdant savo funkcijas, kurį atspindi tai, jog abiejų bendrovių įstatuose numatyti ir valdymo organai tariamai visiškai nekreipė dėmesio į savo darbuotojų veiksmus, negali būti laikomas pagrindu joms išvengti atsakomybės už savo veiksmus“. Be to ir bet kuriuo atveju, ieškovė nepateikia jokių argumentų, pagrindžiančių jos teiginį, kad Komisija neteisėtai nusprendė, jog ieškovės „galimas nerūpestingumas“ prižiūrint savo dukterinės bendrovės veiklą galėtų pateisinti baudos sumažinimą. Todėl šį argumentą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

316 Trečia, dėl ieškovės argumento, kad Komisija turėjo atsižvelgti į antrajame pagrinde nurodytus jos pagrindinių teisių pažeidimus ir sumažinti baudą, kurią ši institucija skyrė jai ir *Arkema France* solidariai, reikia priminti, jog, kaip buvo pripažinta nagrinėjant antrąjį pagrindą, Komisija nepadarė jokių ieškovės nurodytų pažeidimų. Todėl šį argumentą taip pat reikia atmesti kaip nepagrįstą.

317 Ketvirta, dėl argumento, kad Komisija turėjo atsižvelgti į *Arkema France* bendradarbiavimą administracinės procedūros metu, reikia pripažinti, jog ieškovė dėl šio pagrindo nepateikia jokių konkrečių argumentų, kuriais būtų ginčijamas ginčijamo sprendimo 543 ir 544 bei 561–580 konstatuojamosiose dalyse Komisijos išdėstytas vertinimas, kad iš esmės *Arkema France* pasiūlytas bendradarbiavimas nepateisino baudos sumažinimo taikant 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo arba dėl kitų priežasčių. Todėl šį argumentą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

318 Visų antra, ieškovės argumentą, kad Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą, ieškovei vienintelei iš nubaustų patronuojančių bendrovių skirdama individualią baudą, reikia atmesti kaip nepagrįstą. Iš tiesų reikia priminti, kad, kaip buvo pripažinta nagrinėjant šeštąjį pagrindą (žr. šio sprendimo 254 punktą), ginčijamo sprendimo 2 straipsnio c punkte ieškovei skirta bauda atitinka jai su *Arkema France* solidariai skirtos baudos bazinio dydžio padidinimą 70 %, nes ieškovės apyvarta ginčijamo sprendimo priėmimo dieną buvo ypač didelė lyginant su kitais nubaustais subjektais ir todėl ji galėjo lengviau surinkti reikalingas lėšas baudai sumokėti. Kadangi neginčijama, kad kitų ginčijamu sprendimu nubaustų patronuojančių bendrovių apyvartos nebuvo tokio dydžio, jog pateisintų minėtą padidinimą, reikia pripažinti, kad ieškovės situacija nebuvo panaši į minėtų bendrovių ir todėl Komisija neprivalėjo jų vertinti vienodai.

319 Todėl devintojo pagrindo pirmą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl antros dalies, susijusios su vienodo požiūrio principo pažeidimu dėl *Arkema France* ir ieškovei solidariai skirtos baudos

— Šalių argumentai

320 Ieškovė nurodo, kad Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą, nes ieškovei ir *Arkema France* solidariai skirta bauda yra didžiausia iš visų skirtų ginčijamu sprendimu nubaustoms įmonėms.

321 Pirma, kaip ieškovė jau yra nurodžiusi dėl aštuntojo pagrindo šeštojo kaltinimo (žr. šio sprendimo 279 punktą), jai ir *Arkema France* solidariai skirtos baudos bazinio dydžio sumažinimas suapvalinant buvo daug mažesnis nei taikytas *Finnish Chemicals* ir EKA skirtų baudų baziniams dydžiams.

322 Antra, *Arkema France* ir ieškovei solidariai skirta bauda nepakankamai atsižvelgiama į du veiksnius, kaip tai nustatyta gairėse. Visų pirma, Komisija nepakankamai atsižvelgė į mažą *Arkema France* apyvartą EEE natrio chlorato rinkoje, lyginant su EKA, kuri buvo atleista nuo baudų, ir *Finnish Chemicals*, kuriai buvo skirta keturis kartus mažesnė bauda nei *Arkema France*. Visų antra, Komisija nepakankamai atsižvelgė į nedidelę *Arkema France* rinkos dalį, t. y. 9 % natrio chlorato rinkos, lyginant su, pirma, EKA penkis kartus didesne rinkos dalimi ir, antra, *Finnish Chemicals* tris kartus didesne rinkos dalimi. Šiuo klausimu ieškovė taip pat pastebi, kad *Arkema France* ir *Aragonesas* bei *Solvay* rinkos dalys skiriasi tik 4 %.

323 Trečia, ieškovė teigia, kad jai su *Arkema France* solidariai skirta bauda nepakankamai atsižvelgiama į *Arkema France* mažesnės apimties nei EKA ir *Finnish Chemicals* dalyvavimą darant nagrinėjamą pažeidimą.

324 Komisija prieštarauja šiems argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

325 Pirma, dėl ieškovės kaltinimo, kad jai ir *Arkema France* solidariai skirtos baudos bazinio dydžio sumažinimas suapvalinant buvo daug mažesnis nei taikytas *Finnish Chemicals* ir EKA skirtų baudų baziniams dydžiams, reikia pripažinti, kad šis kaltinimas visiškai sutampa su aštuntojo pagrindo šeštu kaltinimu (žr. šio sprendimo 279 punktą). Taigi jį reikia atmesti kaip nepagrįstą dėl tų pačių motyvų, kaip išdėstyti šio sprendimo 305–308 punktuose, kuriuose iš esmės pripažinta, kad minėtos baudos dydžio suapvalinimo sumažinant metodologija buvo taikoma nuosekliai visoms ginčijamu sprendimu nubaustoms įmonėms ir ši metodologija buvo objektyviai pagrįsta.

326 Antra, ieškovės kaltinimą, kad Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą, nes nepakankamai atsižvelgė į mažą *Arkema France* apyvartą EEE natrio chlorato rinkoje, lyginant su EKA ir *Finnish Chemicals* apyvartomis, bei nedidelę *Arkema France* minėtos rinkos dalį, reikia atmesti kaip nepagrįstą.

327 Pirmiausia reikia pripažinti, kad ieškovė nepateikia argumentų arba įrodymų, kuriais siekiama patvirtinti, jog, atsižvelgiant į įrodymus, kuriuos Komisija vertino nustatydama ieškovei ir *Arkema France* skirtą baudą, ši institucija ginčijamame sprendime diskriminuodama taikė gairių nuostatas. Be to, nors *Arkema France* ir ieškovei skirtos baudos dydis labai skiriasi nuo EKA ir *Akzo Nobel* bei ELSA ir *Finnish Chemicals* solidariai skirtų baudų dydžių, nepaisant to, kad *Arkema France* EEE natrio chlorato rinkos dalis buvo mažesnė nei EKA ir *Finnish Chemicals*, šį skirtumą galima pateisinti tuo, kad EKA ir *Akzo Nobel* buvo visiškai atleistos nuo baudų ir kad *Finnish*

Chemicals, kuriai bauda buvo sumažinta 50 % taikant 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, 10 % apyvartos riba buvo beveik perpus mažesnė nei ieškovės (žr. ginčijamo sprendimo 524 ir 552 konstatuojamosiose dalyse pateiktas lenteles).

328 Trečia, dėl ieškovės kaltinimo, kad nustatydama jai su *Arkema France* solidariai skirtą baudą Komisija nepakankamai atsižvelgė į *Arkema France* mažesnės apimties nei EKA ir *Finnish Chemicals* dalyvavimą darant nagrinėjamą pažeidimą, reikia pažymėti, kad ieškovė savo rašytinėse pastabose ne tik nepateikia jokių šį kaltinimą pagrindžiančių argumentų ar įrodymų, bet ir neprieštarauja ginčijamo sprendimo 536 konstatuojamojoje dalyje Komisijos pateiktiems motyvams, kuriais atmetami ieškovės argumentai šiuo klausimu, t. y., be kita ko, kad „ji palaikė dažnus kontaktus su savo konkurentais visą dalyvavimo kartelyje laikotarpį“, „jau pirmieji ieškovės kontaktai patvirtina jos aktyvų dalyvavimą [nagrinėjamuose] antikonkurenciniuose susitarimuose“ ir kad ieškovės tvirtinimą, jog „ji negalėjo atlikti EKA ir *Finnish Chemicals* tarpininko vaidmens dėl savo ribotos rinkos dalies, aiškiai paneigia [ginčijamame sprendime] pateikiami įrodymai“.

329 Todėl trečiąjį kaltinimą ir kartu visą devintąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstus.

Dėl dešimtojo pagrindo, susijusio su 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo nuostatų pažeidimu

330 Ieškovė nurodo, kad Komisija padarė faktinių ir teisės klaidų, nesuteikdama jai baudos sumažinimo pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo. Šis pagrindas padalytas į dvi dalis.

Dėl pirmos dalies, susijusios su atsisakymu taikyti baudos sumažinimą pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo

— Šalių argumentai

331 Ieškovė teigia, kad Komisija pažeidė 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, nes nesumažino jai ir *Arkema France* solidariai skirtos baudos, teigdama, jog *Arkema France* pateikti įrodymai yra nepakankami. Šiuo klausimu ji teigia, kad atsižvelgiant į tai, jog Komisija privalo laikytis minėto pranešimo nuostatų, ji neturėjo teisės nepagrįstai arba neapibrėžtai bei „kaprizingai“ atmesti galimybės taikyti bet kokį ieškovei skirtų dviejų baudų sumažinimą.

332 Pirma, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 554, 561, 581 ir 584 konstatuojamųjų dalių, neginčijama, kad *Arkema France* buvo pirmoji įmonė po EKA, pateikusi Komisijai kartelio įrodymų.

333 Antra, ieškovės teigimu, iš pačių ginčijamo sprendimo motyvų matyti, kad, atvirkščiai nei teigia Komisija ginčijamo sprendimo 568–580 konstatuojamosiose dalyse, ši institucija rėmėsi *Arkema France* pateiktais įrodymais nagrinėjamam pažeidimui nustatyti. Šiuo klausimu ji nurodo ginčijamo sprendimo 38 ir 46 konstatuojamąsias dalis bei susijusią 63 išnašą, 76 konstatuojamąją dalį bei susijusią 116 išnašą, 94 konstatuojamąją dalį bei susijusią 136 išnašą, 98 konstatuojamąją dalį bei susijusią 142 išnašą, 243 ir 251 konstatuojamąsias dalis bei susijusią 302 išnašą, 254, 255, 259, 260, 273, 314, 344, 355, 589, 593 ir 594 konstatuojamąsias dalis bei susijusias 118, 259, 293, 337, 540 ir 542 išnašas. Be to, ieškovės teigimu, *Arkema France* pateikti įrodymai suteikė galimybę patvirtinti kai kurias su nagrinėjamu pažeidimu susijusias faktines aplinkybes, kaip tai matyti iš ginčijamo sprendimo 568, 569, 571–573, 575 ir

576 konstatuojamųjų dalių. Galiausiai iš ginčijamo sprendimo 344 konstatuojamosios dalies *in limine* matyti, kad, *Aragonesas* manymu, *Arkema France* pateikta informacija turėjo didelę papildomąją vertę.

334 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

335 Ieškovė iš esmės nurodo, kad Komisija pažeidė 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo nuostatas nesumažindama *Arkema France* baudos 30–50 %, nors ji buvo pirmoji įmonė po nuo baudų atleistos EKA, pateikusi Komisijai didelę papildomąją vertę turinčių įrodymų.

336 Vadovaujantis 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 20 dalimi, „įmonėms, kurios neatitinka [atleidimo nuo baudų] sąlygų, gali būti sumažinta bauda, kuri kitaip joms būtų paskirta“.

337 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 21 dalyje nurodyta, jog tam, „kad įmonei būtų sumažinta bauda [pagal minėto pranešimo 20 dalį], ji privalo Komisijai pateikti įrodymus, kurie turėtų didelę papildomąją vertę Komisijos turimų įrodymų apie įtariamą pažeidimą atžvilgiu, ir nutraukti savo neteisėtą veiklą ne vėliau kaip įrodymų pateikimo metu“.

338 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 23 dalies b punkto pirmoje pastraipoje numatyti trys baudos sumažinimo dydžiai. Pirmoji minėto pranešimo 21 dalyje įtvirtintą sąlygą atitikusi įmonė turi teisę į baudos sumažinimą 30–50 %, antroji įmonė – baudos sumažinimą 20–30 % ir paskesnės įmonės – baudos sumažinimą iki 20 %.

339 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 23 dalies b punkto antroje pastraipoje nurodyta, kad „siekdama nustatyti sumažinimo dydį šiuose diapazonuose, Komisija atsižvelgia į laiką, kuomet buvo pateikti įrodymai, atitinkantys [minėto pranešimo] 21 dalies sąlygas, ir į jų papildomąją vertę“ ir kad „ji taip pat gali atsižvelgti į tai, ar įmonė, įteikusi paraišką, bendradarbiavo nuosekliai ir be išlygų“.

340 Vadovaujantis teismų praktika, Komisija turi plačią diskreciją taikydama baudų apskaičiavimo metodą ir šiuo klausimu gali atsižvelgti į daugelį veiksnių, tarp kurių yra atitinkamų įmonių bendradarbiavimas per šios institucijos atliekamą tyrimą. Esant tokiai situacijai Komisija turi atlikti sudėtinį faktinių aplinkybių vertinimą, pavyzdžiui, susijusį su atitinkamu šių įmonių bendradarbiavimu (2007 m. gegužės 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *SGL Carbon prieš Komisiją*, C-328/05 P, Rink. p. I-3921, 81 punktas ir 2010 m. balandžio 28 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Gütermann ir Zwicky prieš Komisiją*, T-456/05 ir T-457/05, Rink. p. II-1443, 219 punktas).

341 Be to, kalbant apie kartelio narių bendradarbiavimo vertinimą, galima kritikuoti tik akivaizdžią Komisijos vertinimo klaidą, nes ji turi plačią diskreciją vertinti įmonės bendradarbiavimo kokybę ir vertę, ypač lyginant su kitų įmonių prisidėjimu (340 punkte minėto Sprendimo *SGL Carbon prieš Komisiją* 88 punktas). Šiuo

klausimu taip pat reikia priminti, kad nors Komisija privalo nurodyti priežastis, dėl kurių mano, kad įmonių vykdant pranešimą dėl bendradarbiavimo pateikti įrodymai pateisina arba nepateisina skirtos baudos sumažinimo, įmonės, ketinančios ginčyti Komisijos sprendimą šiuo klausimu, turi įrodyti, kad ši institucija, neturėdama tokios šių įmonių savanoriškai pateiktos informacijos, nebūtų galėjusi įrodyti pažeidimo esmės ir priimti sprendimo dėl baudų skyrimo (60 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. prieš Komisiją* 297 punktas).

342 Baudų sumažinimas dėl konkurencijos teisės pažeidimuose dalyvaujančių įmonių bendradarbiavimo pagrįstas tuo, kad toks bendradarbiavimas palengvina Komisijos užduotį nustatyti pažeidimą ir tam tikrais atvejais jį nutraukti (45 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 399 punktas ir 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Finnboard prieš Komisiją*, T-338/94, Rink. p. II-1617, 363 punktas). Atsižvelgdama į priežastį, dėl kurios numatyta galimybė sumažinti baudą, Komisija negali nepaisyti pateiktos informacijos naudingumo, nes ji būtinai sudaro dalį jos jau turimų įrodymų (340 punkte minėto Sprendimo *Gütermann ir Zwicky prieš Komisiją* 220 punktas).

343 Iš teismų praktikos taip pat matyti, kad jei bendradarbiaudama įmonė tik patvirtina tam tikrą kitos bendradarbiaujančios įmonės pateiktą informaciją ir tai padaro ne taip aiškiai ir tiksliai, šios įmonės bendradarbiavimas, nors tam tikru požiūriu Komisijai ir naudingas, negali būti vertinamas kaip prilygintinas pirmosios įmonės, kurį pateikė šią informaciją, bendradarbiavimui. Pareiškimas, kuris tik tam tikra dalimi patvirtina Komisijos jau turimą pareiškimą, iš esmės itin nepalengvina Komisijos užduoties. Todėl jis negali būti pakankamas pagrindas pateisinti baudos sumažinimą dėl bendradarbiavimo (šiuo klausimu žr. 2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją*, T-44/00, Rink. p. II-2223, 301 punktą; 2005 m. spalio 25 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Groupe Danone prieš*

Komisiją, T-38/02, Rink. p. II-4407, toliau – Pirmosios instancijos sprendimas *Danone*, 455 punktą ir 340 punkte minėto Sprendimo *Gütermann ir Zwicky prieš Komisiją* 222 punktą).

344 Galiausiai, įmonės bendradarbiavimas tyrime nesuteikia jokios teisės sumažinti baudą, kai šis bendradarbiavimas neviršijo to, ką įmonė privalo daryti pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnį (šiuo klausimu žr. 1992 m. kovo 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Solvay prieš Komisiją*, T-12/89, Rink. p. II-907, 341 ir 342 punktus bei 343 punkte minėto Sprendimo *Danone* 451 punktą).

345 Šioje byloje pirmiausia reikia pažymėti, kad neginčijama, jog, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 561 konstatuojamosios dalies, *Arkema France* yra antroji įmonė po EKA, pateikusi prašymą pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo. Taigi reikia išnagrinėti, ar, kaip teigia ieškovė, vertinant bent vieną iš jos nurodytų ir šio sprendimo 333 punkte išvardytų ginčijamo sprendimo konstatuojamųjų dalių galima pripažinti, kad *Arkema France* pateikė Komisijai didelės papildomosios vertės turinčios informacijos pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 21 dalį.

346 Visų pirma, dėl ieškovės kaltinimo, kad iš esmės jai turėjo būti sumažinta bauda pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, nes ji buvo pirmoji įmonė, pateikusi ginčijamo sprendimo 38, 46, 344, 355 ir 589 konstatuojamosiose dalyse ir susijusioje 63 išnašoje nurodomą informaciją, reikia pripažinti, kad Komisija nepadarė jokios akivaizdžios vertinimo klaidos pripažindama, jog ši informacija neturėjo didelės papildomosios vertės.

347 Pirma, dėl ginčijamo sprendimo 38 ir 46 konstatuojamųjų dalių ir susijusios 63 išnašos reikia pažymėti, kad jos yra susijusios su *Arkema France* pateikta informacija dėl

jos gamybos pajėgumų ir pardavimo vertės bei EEE natrio chlorato rinkoje dalyvaujančių įmonių rinkos dalių. Kadangi ši informacija pagal šio sprendimo 344 punkte minėtą teismų praktiką neperžengia to, kas kyla iš *Arkema France* tenkančių pareigų pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnį, reikia pripažinti, jog ji neturi didelės papildomosios vertės.

348 Antra, dėl ginčijamo sprendimo 344 konstatuojamosios dalies reikia pažymėti, kad šioje konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodo *Aragonesas* pateiktą argumentą, pagal kurį „Komisijos pateikti įrodymai daugiausia remiasi EKA, *Finnish Chemicals* ir [*Arkema France*] pateiktomis paraiškomis [pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo]“. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad atsižvelgiant į tai, jog minėtoje konstatuojamojoje dalyje Komisija tik primena *Aragonesas* pateiktą argumentą, jis negali būti laikomas Komisijos pripažinimu, jog *Arkema France* pateikė šiai institucijai didelės papildomosios vertės turinčios informacijos, arba įrodymu, jog Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą nepripažindama, kad *Arkema France* pateikta informacija turi didelės papildomosios vertės.

349 Trečia, dėl ginčijamo sprendimo 355 konstatuojamosios dalies, Komisija joje iš esmės nurodo, kad „pareiškėjo interesus pažeidžiantys pareiškimai paprastai turi būti pripažįstami ypač patikimais įrodymais“. Šiuo klausimu reikia pripažinti, jog iš tokio bendro pobūdžio Komisijos tvirtinimo negalima pripažinti, kad *Arkema France* pateikta informacija šioje byloje gerokai palengvino Komisijos užduotį, suteikdama jai galimybę nustatyti pažeidimo faktines aplinkybes, ir todėl turėjo didelės papildomosios vertės.

350 Ketvirta, dėl ginčijamo sprendimo 589 konstatuojamosios dalies Komisija joje nurodo, kad „siekiant įvertinti *Finnish Chemicals* pateiktų įrodymų vertę reikia pabrėžti, kad, kai [ji] susisiekė su Komisija, [ši institucija] jau turėjo įrodymų, kuriuos jai buvo pateikusios EKA, *Finnish Chemicals* (2004 m. rugsėjo 10 d. atsakyme į prašymą pateikti informaciją tiek, kiek *[Finnish Chemicals]* neperžengė to, kas jos buvo prašoma) ir *[Arkema France]*“. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad nors minėtos konstatuojamosios dalies tekstą galima aiškinti taip, kad Komisija pripažino, jog *Arkema France* pateikė „įrodymų“, šioje byloje negalima pritarti tokiam aiškinimui, atsižvelgiant į kontekstą, kuriam esant Komisija apibrėžė tokį vertinimą, ir ginčijamame sprendime šios institucijos išdėstytas išvadas. Pirmiausia, atsižvelgiant į tai, kad šis Komisijos vertinimas buvo atliktas vertinant *Finnish Chemicals* pateiktos informacijos papildomąją vertę, juo siekiama pabrėžti, jog Komisija turi vertinti, ar *Finnish Chemicals* pateikta informacija turi didelės papildomosios vertės pagal savo bylos medžiagoje jau turimą informaciją, o ne tai, jog *Arkema France* pateikė didelės papildomosios vertės turinčios informacijos. Be to, minėtas vertinimas neprieštarauja ginčijamo sprendimo 561–580 konstatuojamosiose dalyse Komisijos išdėstytų išvadų, pagal kurias reikia atmesti visus ginčijamame sprendime nurodytus ieškovės ir *Arkema France* argumentus, kad ši įmonė pateikė didelės papildomosios vertės turinčios informacijos. Galiausiai ir bet kuriuo atveju, dėl ginčijamo sprendimo 589 konstatuojamojoje dalyje Komisijos įtvirtinto vertinimo negalima pripažinti, kad, atsižvelgiant į *Arkema France* pateiktą informaciją, Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą nuspręsdama, jog minėta informacija neturi didelės papildomosios vertės.

351 Visų antra, dėl ieškovės nurodomų ginčijamo sprendimo 76, 254, 255, 259 ir 273 konstatuojamųjų dalių ir susijusių 116 ir 337 išnašų reikia pripažinti, kad Komisija nepadarė jokios akivaizdžios vertinimo klaidos nuspręsdama, kad jos neturėjo didelės papildomosios vertės.

352 Pirma, dėl ginčijamo sprendimo 76 konstatuojamosios dalies ir susijusios 116 išnašos, Komisija jose aptarė bendrą kartelio veikimą, kuriam, be kita ko, buvo būdingi „dažni kontaktai dvišaliuose ar daugiašaliuose susitikimuose ir pokalbių telefonu metu, vis dėlto nesilaikant specialios tvarkos“. Komisija taip pat pripažino, kad „[*Arkema France*] teigimu, bendrų klientų sąrašai ir pardavimo mastai, kurias kiekvienai iš kartelyje dalyvavusiai natrio chlorato rinkos dalyvei buvo leidžiama patiekti šiems klientams, buvo nustatyti pačioje kartelio pradžioje“ ir kad „[*Arkema France*] vis dėlto nepateikė šio sąrašo Komisijai“. Todėl ir atsižvelgiant į tai, kad iš EKA žodinio prašymo atleisti nuo baudų matyti, jog ši įmonė jau buvo informavusi Komisiją apie nagrinėjamų įmonių kontaktų pobūdį, ši *Arkema France* jokiais dokumentiniais įrodymais nepagrįsta informacija neturėjo didelės papildomosios vertės pagal šio sprendimo 343 punkte nurodytą teismų praktiką.

353 Antra, dėl ginčijamo sprendimo 254 konstatuojamosios dalies ir susijusios 305 išnašos Komisija pažymėjo, kad *Arkema France* nurodė, jog „[jos atstovas L.] teigia prisimenąs *Finnish Chemicals* ir [*Arkema France*] susitikimą, skirtą išsiaiškinti, kodėl nebebuvo laikomasi [klientui] MODO taikomų pasidalijimo taisyklių“ ir kad „šiame susitikime, [L.] manymu, įvykusiame 1999 m. pirmą ketvirtį Suomijoje, *Finnish Chemicals* paskelbė tapusi išskirtine MODO tiekėja pagal jos patronuojančios bendrovės ir MODO susitarimą, taip pažeisdama galiojantį EKA, *Finnish Chemicals* ir [*Arkema France*] susitarimą dėl šio kliento“. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 255 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, kad „vis dėlto, atsižvelgiant į tai, jog MODO ir *Finnish Chemicals* sutartis buvo sudaryta tik 1999 m. lapkričio 9 d., Komisija mano, kad [L.] supainiojo datas bei vietas ir iš tiesų turi omenyje 1999 m. lapkričio 9 d. susitikimą Kopenhagoje“. Todėl negana to, kad *Arkema France* žodžiu pateikta informacija, kaip ji pati pripažįsta, yra nepatikima („[L.] mano prisimenąs“) ir netiksli, bet kuriuo atveju reikia pripažinti, kad ginčijamo sprendimo 255 konstatuojamojoje dalyje Komisija tiesiogiai nurodo, jog ši informacija yra klaidinga, o ieškovė to

neginčija. Taigi Komisija nepadarė jokios akivaizdžios vertinimo klaidos nepripažindama, jog ši informacija gali turėti didelės papildomosios vertės.

354 Trečia, dėl ginčijamo sprendimo 259 konstatuojamosios dalies, Komisija joje vertino *Arkema France* atstovo L. 1999 m. spalio – gruodžio mėn. kelionės išlaidų suvestines, kurias jai pateikė *Arkema France*. Šioje konstatuojamojoje dalyje taip pat pažymėta, kad minėtuose dokumentuose yra nuoroda į „15/12 EKA Roissy“ ir kad *Arkema France* teigia, jog „ši nuoroda galėtų būti susijusi su susitikimu su EKA atstovais *Roissy-Charles de Gaulle* oro uoste Paryžiuje 1999 m. gruodžio 15 dieną“. Reikia pripažinti, kad minėtoje konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, jog EKA neprisimena tokio susitikimo. Todėl Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos pripažindama, kad ši informacija, dėl kurios *Arkema France* nėra tikra ir kuri nėra patvirtinta, neturėjo didelės papildomosios vertės. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad tai, jog Komisija, atsižvelgdama į pakankamų įrodymų šiai informacijai patvirtinti trūkumą, *Roissy-Charles de Gaulle* oro uoste įvykusio susitikimo neįtraukė į su karteliu susijusių susitikimų ir telefono skambučių sąrašą (žr. ginčijamo sprendimo 1 priedą), patvirtina, kad ši informacija neturi didelės papildomosios vertės.

355 Ketvirta, dėl ginčijamo sprendimo 273 konstatuojamosios dalies Komisija joje pažymi, kad *Arkema France* nurodo į EKA, *Finnish Chemicals* ir *Arkema France* susitikimą „2000 m. pavasarį“. Tačiau reikia pastebėti, kad šioje konstatuojamojoje dalyje Komisija taip pat nurodo, jog EKA ir *Finnish Chemicals* nepatvirtino, kad toks susitikimas įvyko. Be to, šioje konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, kad, vadovaujantis EKA pateikta informacija, išdėstyta ginčijamo sprendimo 283 konstatuojamojoje dalyje, galima manyti, jog iš tiesų kalbama apie 2000 m. vasario 9 d. įvykusį susitikimą. Taigi ši *Arkema France* pateikta informacija ne tik yra netiksli, bet Komisija nurodė, o ieškovė neprieštaravo, kad ši informacija nebuvo paremta kitais įrodymais, suteikiančiais galimybę Komisijai ją patvirtinti. Todėl Komisija nepadarė jokios akivaizdžios

vertinimo klaidos pripažindama, kad ši informacija neturėjo didelės papildomosios vertės.

356 Penkta, dėl ginčijamo sprendimo 337 išnašos reikia pripažinti, kad joje Komisija patikslina ginčijamo sprendimo 284 konstatuojamąją dalį, kurioje ji pirmiausia nurodo, jog „nors 2000 m. sausio ir vasario mėn. vis dar vyko keli konkurentų telefono skambučiai ir susitikimai <...>, [įprastas] bendradarbiavimo lygis, iš esmės apimdavęs pastangas pasidalyti pardavimo mastus ir nustatyti kainas, [2000 m.] nebuvo atkurtas dėl prarasto abipusio pasitikėjimo ir visų kitų įvairiuose konkurentų pareiškimuose minėtų susijusių priežasčių“. Minėto sprendimo 337 išnašoje dėl kartelio pabaigos datos Komisija pažymi, kad „EKA ir [*Arkema France*] nurodo į 1999 ir 2000 m. įgyvendintas atitinkamas konkurencijos taisyklių laikymosi vidaus programas“ ir kad „*Finnish Chemicals* nurodo, jog kontaktai su konkurentais tapo nereikalingi sudarius sutartį su [klientu] MODO“. Šiuo klausimu taip pat reikia pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 575 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodo, jog *Arkema France* atstovas L. „tik patvirtino EKA pareiškimą dėl konkurencijos teisės nuostatų laikymosi programų priėmimo pasekmių, šiuo klausimu nepateikdamas naujų įrodymų“. Be to, ginčijamo sprendimo 593 konstatuojamojoje dalyje ir susijusioje 540 išnašoje Komisija pažymi, kad „kai [ji] gavo *Finnish Chemicals* atsakymą į prašymą pateikti informaciją ir prašymą [bendradarbiauti], bylos medžiagoje [ši institucija] jau turėjo informaciją iš dviejų nepriklausomų šaltinių (EKA ir *Arkema France*), patvirtinančią, jog pažeidimas nenutrūko iki 2000 m. pavasario“. Galiausiai ginčijamo sprendimo 594 konstatuojamojoje dalyje ir susijusioje 542 išnašoje Komisija pažymi, kad „iš [EKA] pateiktos medžiagos jau buvo nustačiusi“, jog ši įmonė nutolo nuo kartelio 2000 m. pavasarį.

357 Atsižvelgiant į šio sprendimo 356 punkte nurodytose ginčijamo sprendimo konstatuojamosiose dalyse Komisijos pateiktas išvadas, reikia pripažinti, kad *Arkema France* šiuo klausimu pateikta informacija neturėjo didelės papildomosios vertės tuo metu,

kai ji buvo pateikta Komisijai. Iš tiesų *Arkema France* pateikta informacija, pagal kurią kartelis pasibaigė įgyvendinus konkurencijos teisės nuostatų laikymosi programas, buvo ne tik nepakankamai tiksli dėl konkrečios datos, kurią Komisija pripažino buvus pažeidimo pabaiga, t. y. 2000 m. vasario 9 d. (ginčijamo sprendimo 1 straipsnio e punktas), bet Komisija galėjo nustatyti, jog pažeidimas pasibaigė 2000 m. vasario 9 d. įvykusiu profesinės asociacijos CEFIC susitikimu, tik vadovaudamasi EKA pateiktais patikslinimais, kaip tai matyti iš ginčijamo sprendimo 290 konstatuojamosios dalies.

358 Visų trečia, dėl ginčijamo sprendimo 94 konstatuojamosios dalies ir susijusios 196 išnašos, 98 konstatuojamosios dalies ir susijusios 142 išnašos, 243 konstatuojamosios dalies ir susijusios 293 išnašos, 251 konstatuojamosios dalies ir susijusios 302 išnašos, 260 ir 593 konstatuojamųjų dalių ir susijusios 540 išnašos, 594 konstatuojamosios dalies ir susijusios 542 išnašos bei 118 ir 259 išnašų reikia pripažinti, kad jose nurodoma informacija, kurią, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo, Komisija jau turėjo, kai *Arkema France* pateikė paraišką pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, nepakankamai tiksli ar pagrįsta informacija, kad Komisija galėtų nustatyti pažeidimo faktines aplinkybes, arba galiausiai informacija, kurią Komisija galėjo gauti pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnį.

359 Pirma, ginčijamo sprendimo 94 konstatuojamojoje dalyje ir susijusioje 136 išnašoje Komisija nurodo, kad „*Finnish Chemicals* teigimu, [1995 m.] gegužės 17 d. Kopenhagos *SAS Royal* viešbutyje įvyko susitikimas, kuriame dalyvavo [EKA, *Finnish Chemicals* ir *Arkema France*]“. Komisija pastebėjo, kad *Arkema France* atstovo D. kelionės išlaidų suvestinės patvirtina jo dalyvavimą šiame susitikime. Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, kad iš ginčijamo sprendimo 95 ir 96 konstatuojamųjų dalių matyti, jog Komisija nustatė, kad šis susitikimas įvyko, vadovaudamasi *Finnish Chemicals* pateiktais įrodymais ir ieškovė to neginčija. Iš tiesų ginčijamo sprendimo 96 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymi, kad *Finnish Chemicals* atstovo S. užrašai iš

1995 m. gegužės 17 d. susitikimo „įrodo [*Arkema France*] dalyvavimą kartelyje“. Be to ir bet kuriuo atveju, reikia pastebėti, kad, vadovaujantis šio sprendimo 344 punkte nurodyta teismų praktika, tik *Arkema France* atstovo kelionės išlaidų suvestinių, iš kurių galima patvirtinti jo dalyvavimą atitinkamame susitikime, pateikimas yra bendradarbiavimas, neperžengiantis šiai įmonei kylančių įsipareigojimų pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnį. Todėl Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos pripažindama, kad *Arkema France* šiuo klausimu nepateikė didelės papildomosios vertės turinčios informacijos.

360 Antra, ginčijamo sprendimo 98 konstatuojamojoje dalyje ir susijusioje 142 išnašoje Komisija pirmiausia nurodo, kad „EKA taip pat pranešė, jog apie 1995 m. ji kartu su *Finnish Chemicals* ir [*Arkema France*] nusprendė „stipriai pakelti kainą, kuri buvo taikoma“ Portugalijai, atsižvelgiant į eskudo nuvertėjimą“ ir pažymėjo, jog „EKA pateikti įrodymai patvirtina, kad 1995 m. ši įmonė pakėlė klientams Portugalijoje taikytus tarifus 31 % ir 44 % lyginant su 1993 m. taikytomis kainomis“. Be to, Komisija pažymi, kad „[*Arkema France*] taip pat pripažino buvus sėkmingą kainos pakėlimą“. Taigi iš ginčijamo sprendimo teksto matyti, kad šis 1995 m. kainos pakėlimas buvo nustatytas vadovaujantis EKA žodine informacija bei pateiktais dokumentais ir ieškovė to neginčija. Todėl nors *Arkema France* pateikta žodinė informacija patvirtina EKA informaciją, reikia pripažinti, kaip tai padarė Komisija, kad tokia informacija, vadovaujantis šio sprendimo 343 punkte nurodyta teismų praktika, negali būti laikoma turinčia didelės papildomosios vertės, nes *Arkema France* nepateikė papildomų šio kainų pakėlimo detalių, lyginant su pateiktomis EKA.

361 Trečia, ginčijamo sprendimo 243 konstatuojamojoje dalyje ir susijusiose 293 išnašoje Komisija nurodė, kad „savo pareiškimuose EKA ir [*Arkema France*] nurodė, kad jų atstovų susitikimas įvyko 1999 m. vasario arba kovo mėn.“ ir kad „[*Arkema France*] patvirtino, jog W. atstovavo EKA šiame susitikime“. Šiuo klausimu reikia pripažinti, kad

minėtoje konstatuojamojoje dalyje Komisija tiesiogiai atkartoja EKA žodžiu pateiktą informaciją. Be to, reikia pripažinti, kad Komisija ginčijamo sprendimo 245 konstatuojamojoje dalyje pažymėjo, jog „nors nebuvo galima visai tiksliai nustatyti, kad susitikimas įvyko, Komisija mano, jog tikėtina, kad konkurentų diskusijos vyko taip, kaip jas apibūdino EKA“. Todėl Komisija ne vien galėjo sužinoti apie minėtą susitikimą ir jo turinį tik iš EKA pateiktos informacijos, bet ir teigia, o ieškovė to neginčija, kad *Arkema France* pateikta informacija neleidžia tiksliai nustatyti pažeidimo faktinių aplinkybių. Taigi reikia pripažinti, kad Komisija neklydo nuspręsdama, jog *Arkema France* šiuo klausimu pateikta informacija neturėjo didelės papildomosios vertės.

362 Ketvirta, ginčijamo sprendimo 251 konstatuojamojoje dalyje ir susijusioje 302 išnašoje Komisija pažymi, kad „*Finnish Chemicals* informavo Komisiją apie 1999 m. lapkričio 9 d. Kopenhagoje įvykusį susitikimą“, kuriame dalyvavo *Arkema France* ir *Finnish Chemicals* atstovai. Jose taip pat nurodyta, kad *Arkema France* „patvirtino, jog šis susitikimas iš tiesų įvyko ir [ji] perdavė Komisijai [savo atstovo L.] kelionės išlaidų suvestines, patvirtinančias, kad susitikimas įvyko Kopenhagoje 1999 m. lapkričio 9 dieną“. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, pirma, tik *Arkema France* atstovo kelionės išlaidų suvestinių, iš kurių galima patvirtinti jo dalyvavimą atitinkamame susitikime, pateikimas yra bendradarbiavimas pagal šio sprendimo 344 punkte nurodytą teismų praktiką, neperžengiantis šiai įmonei kylančių įsipareigojimų pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnį. Antra, ginčijamo sprendimo 252 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažodžiui pakartoja tikslią *Finnish Chemicals* pateiktą informaciją, atskleidžiančią šiame susitikime vykusių diskusijų turinį, o ginčijamo sprendimo 254 konstatuojamojoje dalyje išdėsto *Arkema France* dėl šio susitikimo pateiktą netikslią informaciją. Galiausiai iš minėtų konstatuojamųjų dalių matyti, kad *Arkema France* pateikta informacija jos pateikimo metu nesuteikė galimybės patvirtinti Komisijos bylos medžiagoje turimų įrodymų, o nustatyti minėtas faktines aplinkybes Komisija galėjo tik vadovaudamasi *Finnish Chemicals* pateikta informacija. Todėl Komisija

nepadarė jokios akivaizdžios vertinimo klaidos pripažindama, kad šiuo klausimu *Arkema France* pateikta informacija neturėjo didelės papildomosios vertės.

363 Penkta, ginčijamo sprendimo 260 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymi, kad „*Finnish Chemicals* [per savo atstovą S.] patvirtino, kad [*Arkema France*] ir *Finnish Chemicals* dar kartą susitiko 1999 m. gruodžio 21 d. Stokholme“ ir kad „šį susitikimą taip pat patvirtina [*Arkema France*] pateiktos L. kelionės išlaidų suvestinės“. Šiuo klausimu reikia pažymėti ne tik, kad, kaip matyti iš minėtos konstatuojamosios dalies, Komisija įrodė, jog šis susitikimas įvyko, vadovaudamasi *Finnish Chemicals* pateikta informacija, bet ir kad vien *Arkema France* atstovo kelionės išlaidų suvestinių, iš kurių galima patvirtinti jo dalyvavimą atitinkamame susitikime, pateikimas yra bendradarbiavimas pagal šio sprendimo 344 punkte nurodytą teismų praktiką, neperžengiantis šiai įmonei kylančių įsipareigojimų pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnį.

364 Šešta, ginčijamo sprendimo 118 išnašoje Komisija nurodo, kad „[*Arkema France*] patvirtino veikus EKA apibūdintą [ir šios įmonės žodiniais pareiškimais patvirtintą] rinkos pasidalijimo mechanizmą ir kompensacijų sistemą“. Šiuo klausimu reikia pažymėti ne tik, kad iš minėtos išnašos matyti, jog Komisija vadovavosi EKA žodiniais pareiškimais pažeidimo faktinėms aplinkybėms nustatyti ir to ieškovė neginčija, bet ir tai, kad, vadovaujantis šio sprendimo 344 punkte nurodyta teismų praktika, vien žodinio ir netikslaus šios informacijos patvirtinimo negalima laikyti turinčiu didelės papildomosios vertės.

365 Septinta, ginčijamo sprendimo 207 konstatuojamojoje dalyje ir susijusioje 259 išnašoje Komisija pažymi, kad „reikia pastebėti, jog, vykstant *Finnish Chemicals* ir [*Arkema France*] diskusijoms dėl [kliento] MODO, [*Arkema France* atstovas L.] paskambino B. (*Finnish Chemicals* importuotojo Prancūzijoje *Quadrimex* atstovui), kad aptartų

[*Arkema France*] prarastas apimtis ir kad „šių pokalbių telefonu metu 2008 m. spalio 2 ir 5 d. L. skundėsi skandinavų agresyvumu ir reikalavo apimčių kompensacijos [*Arkema France*]“. Šiuo klausimu iš ginčijamo sprendimo 257 išnašoje nurodytų dokumentų ir ginčijamo sprendimo 4.3.1.20 punkto „1998 m. – konfliktas dėl kliento MODO“, kurį sudaro 205–216 konstatuojamosios dalys, matyti, kad, siekdama nustatyti konkurentų kontaktų dėl tiekimo klientui MODO tikslų pobūdį, šių kontaktų datas ir pasidalytas apimtis, Komisija vadovavosi tik *Finnish Chemicals* jai pateikta tikslia informacija. Taigi Komisija nepadarė jokios akivaizdžios vertinimo klaidos nuspręsdama, kad *Arkema France* šiuo klausimu pateikta informacija negali turėti didelės papildomosios vertės.

366 Visų ketvirta, dėl ginčijamo sprendimo 568, 569, 571–573, 575 ir 576 konstatuojamųjų dalių, kurias nurodo ieškovė, reikia pažymėti, kad iš jų matyti, jog, pirma, kai *Arkema France* Komisijai pateikė šią informaciją, ši institucija ją jau buvo gavusi „iš dviejų šaltinių“ (ginčijamo sprendimo 568 konstatuojamoji dalis), antra, *Arkema France* „patvirtino buvus pasidalijimo sistemą labai bendrais bruožais, bet nepateikė jokių rašytinių įrodymų su laikotarpio, kai įvyko atitinkamos faktinės aplinkybės, data, kurie būtų padėję Komisijai įrodyti nagrinėjamas faktines aplinkybes“ (ginčijamo sprendimo 569 konstatuojamoji dalis), trečia, *Arkema France* pateikta informacija apie kontaktus su konkurentais buvo „paviršutiniška ir nesuteikė galimybės Komisijai patvirtinti nagrinėjamų faktinių aplinkybių (ginčijamo sprendimo 571 konstatuojamoji dalis), ketvirta, informacija apie kainų pakėlimus 1993–1995 m. „bendrais bruožais“ patvirtino Komisijos jau turėtą informaciją (ginčijamo sprendimo 572 konstatuojamoji dalis), penkta, su kliento MODO aprūpinimu susijusi informacija „jau buvo pakankamai patvirtina EKA pateiktais dokumentais“ (ginčijamo sprendimo 573 konstatuojamoji dalis), šešta, *Arkema France* „tik patvirtino EKA pareiškimą dėl konkurencijos teisės nuostatų laikymosi programų įgyvendinimo pasekmių, nepateikdama naujų įrodymų šiuo klausimu“ (ginčijamo sprendimo 575 konstatuojamoji dalis) ir galiausiai,

Komisijos vertinimu, „nors [*Arkema France*] galėjo labai bendrai patvirtinti tam tikrus kartelio veikimo aspektus, vis dėlto ji to nepadarė taip, kad padidintų Komisijos galimybes įrodyti padarytą pažeidimą“ (ginčijamo sprendimo 579 konstatuojamoji dalis). Todėl reikia pripažinti, kad nė viena iš minėtų konstatuojamųjų dalių neįrodo, jog *Arkema France* pateikta informacija turėjo didelės papildomosios vertės.

367 Atsižvelgiant į visus anksčiau išdėstytus argumentus, reikia pripažinti, kad Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos nesumažindama baudos *Arkema France* pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo. Todėl antrojo pagrindo pirmą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl antros dalies, susijusios su vienodo požiūrio principo pažeidimu

— Šalių argumentai

368 Ieškovė nurodo, kad Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą *Arkema France*, kitaip nei *Finnish Chemicals*, nesuteikdama jokio „atlyginimo“ už jos Komisijai pateiktą informaciją, nors ginčijamo sprendimo 568, 569, 571, 572, 573, 575 ir 576 konstatuojamosiose dalyse Komisija pripažino, jog minėta informacija suteikė galimybę patvirtinti pažeidimo faktines aplinkybes. Dėl šio skirtingo vertinimo ieškovei, kuriai kartu

su *Arkema France* bauda turėjo būti sumažinta 30–50 %, skirtos baudos dydis „išaugo“ lyginant su skirtomis kitoms susijusioms bendrovėms ir ypač *Finnish Chemicals*.

369 Komisija prieštarauja šiems argumentams.

— Bendrojo Teismo vertinimas

370 Ieškovė iš esmės teigia, kad Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą, nes pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo sumažino baudą *Finnish Chemicals*, bet ne *Arkema France*.

371 Vadovaujantis šio sprendimo 196 punkte nurodyta teismų praktika, vienodo požiūrio principas reikalauja, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos situacijos vienodai, jei toks vertinimas negali būti objektyviai pagrįstas.

372 Kadangi šioje byloje, pirma, nagrinėjant antrojo pagrindo pirmą dalį (žr. šio sprendimo 367 punktą), buvo nustatyta, jog Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos pripažindama, kad *Arkema France* pateikti įrodymai neturėjo didelės papildomosios vertės, ir, antra, šiuo klausimu ieškovė neginčija Komisijos vertinimo, jog *Finnish Chemicals* pateikta informacija turėjo didelės papildomosios vertės, reikia pripažinti, kad dėl baudos sumažinimo pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo *Arkema France* ir *Finnish Chemicals* situacijos nebuvo panašios.

373 Taigi reikia pripažinti, kad ieškovė neįrodė, jog Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą, nesuteikdama jokio baudos sumažinimo *Arkema France* pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo.

374 Todėl antrojo pagrindo šeštą dalį, visą antrąjį pagrindą ir pirmąjį ieškovės reikalavimą reikia atmesti kaip nepagrįstus.

2. *Dėl papildomo reikalavimo, susijusio su baudų dydžio pakeitimu*

Šalių argumentai

375 Vienuoliktame pagrinde ieškovė nurodo, kad jei Bendrasis Teismas nepanaikintų ginčijamo sprendimo, kiek jis susijęs su ieškove, jai skirtos baudos turėtų būti panaikintos arba sumažintos.

376 Pirma, ieškovė teigia, kad buvo neteisinga jai skirti didžiausią baudą iš visų ginčijamame sprendime nurodytų įmonių, nors *Arkema France* atsakomybė už pažeidimą buvo daug mažesnė nei EKA ir *Finnish Chemicals*. Šiuo klausimu ji pastebi, kad dvi pagrindinės kartelio veikėjos buvo EKA ir *Finnish Chemicals*, kaip tai matyti iš ginčijamo sprendimo motyvuojamosios dalies, o kitos kartelio narės, pavyzdžiui, *Arkema France*, turėjo reaguoti į šių dviejų konkurenčių kovas dalijantis šiaurės rinkas, kad apsaugotų jų zonose esančias savo rinkas.

377 Antra, ieškovė teigia, kad Bendrasis Teismas, pasinaudodamas savo bendrojo vertinimo įgaliojimais, turėtų atsižvelgti į, pirma, *Arkema France* mažesnę nei EKA ir *Finnish Chemicals* atsakomybę už nagrinėjamą pažeidimą ir, antra, aštuntojo pagrindo pirmajame ir antrajame kaltinimuose (žr. šio sprendimo 267–273 punktus), devintojo pagrindo pirmoje ir antroje dalyje (žr. šio sprendimo 310–312 ir 320–323 punktus) bei dešimtajame pagrinde ieškovės nurodytus veiksnius.

378 Komisija prieštarauja ieškovės argumentams.

Bendrojo Teismo vertinimas

379 Reikia priminti, kad pagal teismų praktiką Komisijos sprendimų konkurencijos srityje kontrolės, kurią vykdo Sąjungos teismas, srityje, be įprastos teisėtumo kontrolės, pagal kurią galima tik atmesti ieškinį dėl panaikinimo arba panaikinti ginčijamą aktą, įgyvendindamas taikant EB 229 straipsnį jam pagal Reglamento Nr. 1/2003 31 straipsnį suteiktą neribotą jurisdikciją, Bendrasis Teismas, siekdamas, pavyzdžiui, pakeisti baudos dydį, gali net nepanaikinęs ginčijamo akto jį peržiūrėti, atsižvelgdamas į visas faktines aplinkybes (žr. 2009 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją*, C-534/07 P, Rink. p. I-7415, 86 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

380 Pirma, dėl prašymo pakeisti ieškovei ir *Arkema France* solidariai skirtos baudos dydį, nes šia bauda nepakankamai atsižvelgiama į mažesnį *Arkema France* įsitraukimą į kartelį nei EKA ir *Finnish Chemicals*, Bendrasis Teismas mano, kad nėra pagrindo tenkinti šį prašymą, nes, kaip buvo pripažinta šio sprendimo 328 punkte, ieškovė nepateikia

jokių šį argumentų ar įrodymų, patvirtinančių, jog *Arkema France* vaidmuo kartelyje buvo mažesnis ir tai galėtų pateisinti dėl to jai skirtos baudos dydžio sumažinimą.

381 Antra, dėl prašymo pakeisti ieškovei ir *Arkema France* solidariai bei ieškovei individualiai skirtas baudas, atsižvelgiant į aštuntojo pagrindo pirmajame ir antrajame kaltinimuose, devintojo pagrindo pirmoje ir antroje dalyje bei dešimtajame pagrinde nurodytus argumentus, Bendrasis teismas mano, kad, įvertinus visus šiame sprendime išdėstytus motyvus ir nesant kitų šiuo klausimu ieškovės pateiktų argumentų, toks sumažinimas būtų nepagrįstas.

382 Todėl ieškovės antrąjį reikalavimą ir visą ieškinį reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

383 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovė bylą pralaimėjo, reikia nurodyti jai padengti išlaidas, kaip to reikalavo Komisija.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (antroji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. *Elf Aquitaine SA* padengia bylinėjimosi išlaidas.

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Paskelbta 2011 m. gegužės 17 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Turinys

Ginčo aplinkybės ..... II - 2160

Procesas ir šalių reikalavimai ..... II - 2168

Dėl teisės ..... II - 2170

1. Dėl pagrindinių reikalavimų, susijusių su daliniu ginčijamo sprendimo panaikinimu ..... II - 2170

Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su atsakomybės už pažeidimą priskyrimą bendrovių grupių viduje reglamentuojančių taisyklių pažeidimu ..... II - 2171

Dėl pirmos dalies, susijusios su teisės klaida ieškovei priskiriant atsakomybę už nagrinėjamus neteisėtus veiksmus ..... II - 2171

— Šalių argumentai ..... II - 2171

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2173

Dėl antros dalies, susijusios su bendrovių teisinio ir ekonominio savarankiškumo principų pažeidimu ..... II - 2181

— Šalių argumentai ..... II - 2181

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2183

Dėl trečios dalies, susijusios su klaida dėl faktinės aplinkybės, kad ginčijamame sprendime Komisijos pateikti įrodymai nepagrindžia lemiamos įtakos prezumpcijos ..... II - 2184

— Šalių argumentai ..... II - 2184

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2185

Dėl ketvirtos dalies, susijusios su faktine aplinkybe, kad Komisija neteisėtai nusprendė, jog ieškovė nepateikė lemiamos įtakos prezumpciją paneigiančios įrodymų visumos ..... II - 2186

— Šalių argumentai ..... II - 2186

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2190

Dėl penktos dalies, susijusios su lemiamos įtakos prezumpcijos pavertimu nepaneigiama ..... II - 2195

— Šalių argumentai ..... II - 2195

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2197

Dėl antrojo pagrindo, susijusio su šešių pagrindinių principų pažeidimu dėl atsakomybės už neteisėtus veiksmus priskyrimo ieškovei ..... II - 2199

Dėl pirmos dalies, susijusios su ieškovės teisės į gynybą pažeidimu ..... II - 2199

— Šalių argumentai ..... II - 2199

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2202

Dėl antros dalies, susijusios su procesinių teisių lygybės principo pažeidimu .. II - 2208

Šalių argumentai ..... II - 2208

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2208

Dėl trečios dalies, susijusios su nekaltumo prezumpcijos pažeidimu ..... II - 2210

— Šalių argumentai ..... II - 2210

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2212

Dėl ketvirtos dalies, susijusios su asmeninės atsakomybės ir bausmių individualizavimo principų pažeidimu ..... II - 2214

— Šalių argumentai ..... II - 2214

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2215

Dėl penktos dalies, susijusios su bausmių teisėtumo principo pažeidimu ..... II - 2217

— Šalių argumentai ..... II - 2217

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2217

Dėl šeštos dalies, susijusios su vienodo požiūrio principo pa‚eidimu ..... II - 2218

— Šalių argumentai ..... II - 2218

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2220

Dėl trečiojo pagrindo, susijusio su ieškovės pateiktos įrodymų visumos iškraipymu ..... II - 2222

Šalių argumentai ..... II - 2222

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2223

Dėl ketvirtojo pagrindo, susijusio su ginčijamo sprendimo motyvų prieštaringumu ..... II - 2223

Dėl pirmos dalies, susijusios su motyvų prieštaringumu taikant įmonės sąvoką pagal EB 81 straipsnio 1 dalį ..... II - 2224

— Šalių argumentai ..... II - 2224

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2225

Dėl antros dalies, susijusios su ginčijamo sprendimo motyvų prieštaringumu dėl to, ar ieškovei buvo žinoma apie nagrinėjamą pažeidimą ..... II - 2227

— Šalių argumentai ..... II - 2227

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2227

Dėl trečios dalies, susijusios su motyvų prieštaringumu dėl kontrolės, kurią savo dukterinei bendrovei turi taikyti jos patronuojanti bendrovė, kad jai būtų priskirta atsakomybė už šios dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą, pobūdžio ..... II - 2228

— Šalių argumentai ..... II - 2228

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2229

Dėl penktojo pagrindo, susijusio su gero administravimo principo pažeidimu ..... II - 2230

Šalių argumentai ..... II - 2230

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2231

Dėl šeštojo pagrindo, paremto teisinio saugumo principo pažeidimu ..... II - 2233

Šalių argumentai ..... II - 2233

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2234

Dėl septintojo pagrindo, paremto piktnaudžiavimu įgaliojimais ..... II - 2239

Šalių argumentai ..... II - 2239

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2239

Dėl aštuntojo pagrindo, susijusio su individualios baudos ieškovei skyrimo neteisėtu pobūdžiu ..... II - 2240

Šalių argumentai ..... II - 2240

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2244

Dėl devintojo pagrindo, susijusio su „Arkema France“ ir ieškovei solidariai skirtos baudos apskaičiavimą reglamentuojančių principų ir nuostatų pažeidimu ..... II - 2252

Dėl pirmos dalies, susijusios su klaidomis apskaičiuojant *Arkema France* ir ieškovei solidariai skirtos baudos dydį ..... II - 2253

— Šalių argumentai ..... II - 2253

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2254

Dėl antros dalies, susijusios su vienodo požiūrio principo pažeidimu dėl *Arkema France* ir ie kovei solidariai skirtos baudos ..... II - 2256

— Šalių argumentai ..... II - 2256

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2258

Dėl dešimtojo pagrindo, susijusio su 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo nuostatų pažeidimu ..... II - 2259

Dėl pirmos dalies, susijusios su atsisakymu taikyti baudos sumažinimą pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo ..... II - 2260

— Šalių argumentai ..... II - 2260

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2261

Dėl antros dalies, susijusios su vienodo požiūrio principo pažeidimu ..... II - 2275

— Šalių argumentai ..... II - 2275

— Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2276

2. Dėl papildomo reikalavimo, susijusio su baudų dydžio pakeitimu ..... II - 2277

Šalių argumentai ..... II - 2277

Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 2278

Dėl bylinėjimosi išlaidų ..... II - 2279